

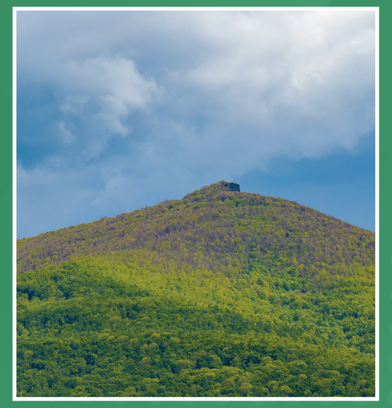

Spoznávajme Karpaty cestou z Bukowska do Zemplínskych Hámrov

Poznajmy Karpaty w drodze z Bukowska do Zemplínskych Hámrov

Interreg

Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU

Poľsko – Slovensko

Úloha realizovaná v rámci projektu Spoznávajme Karpaty cestou z Bukowska do Zemplínskych Hámrov, spolufinancovaného z prostriedkov Európskej únie v rámci programu Interreg Poľsko-Slovensko.

Zadanie realizowane w ramach projektu „Poznajmy Karpaty w drodze z Bukowska do Zemplínskych Hámrov", współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Interreg Polska-Słowacja.

BEZPLATNÁ KÓPIA / EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

ISBN: 978-83-969763-7-6

Spoznávajme Karpaty cestou z Bukowska do Zemplínskych Hámrov

Poznajmy Karpaty w drodze z Bukowska do Zemplínskych Hámrov

Projekt i koncepcja / Návrh a koncepcia: Diana Błażejowska, Joanna Olchawa
Teksty / Texty: Obec Zemplínske Hámre
Tłumaczenie / Preklady: Jozef Jurčišin
Zdjęcia / Fotografie: Kamil Radożycki, archív Obec Zemplínske Hámre
Zdjęcia na okładce / Fotografia na obálke: Kamil Radożycki, archív Obec Zemplínske Hámre
Opracowanie graficzne, skład i druk / Grafická úprava, sadzba, tlač: IPRESS STUDIO, Chełmiec
Wydawca / Vydavateľ: Obec Zemplínske Hámre, Hlavná 152/183, 067 77 Zemplínske Hámre

ISBN: 978-83-969763-7-6

Zadanie realizowane w ramach projektu „Poznajmy Karpaty w drodze z Bukowska do Zemplínskych Hámrov", współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Interreg Polska-Słowacja.
Úloha realizovaná v rámci projektu Spoznávajme Karpaty cestou z Bukowska do Zemplínskych Hámrov, spolufinancovaného z prostriedkov Európskej únie v rámci programu Interreg Poľsko-Slovensko.

Interreg

Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU

Poľsko – Slovensko

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú jej autori a nemožno ju stotožňovať s oficiálnym stanoviskom Európskej únie ani Karpatského euroregiónu.
Wyłączną odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy i nie może być ona utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej oraz Stowarzyszenia Euroregion Karpacki.

Brána do sveta Zemplínskych Hámrov

Obec Zemplínske Hámre, zasadená do malebného prostredia severného podhoria Vihorlatu, patrí medzi skutočné perly v regióne. Jej poloha na úpätí majestátneho Sninského kameňa, obklopená hustými lesmi a prepletajúcimi sa potokmi, poskytuje unikátnu kulisu, ktorá okrem pôvabu prírody ponúka aj bohatú historickú tradíciu a kultúrne dedičstvo. Miesto, kde sa stretáva minulosť s prítomnosťou, kde sa história hutníctva a uhliarstva prelína s moderným životom a investíciami, je živým svedectvom o neustálom vývoji a odolnosti miestnych obyvateľov.

Zemplínske Hámre vznikli v období, keď sa tu usadil hutnícky a banícky ľud, ktorý prispel k budovaniu prvých priemyselných podmienok. Od skromných začiatkov v tzv. Jozefovej doline, známej tiež ako Hutta či Szinna Hámor, prešla osada bohatými dejinami, ktoré zasiahli nielen ekonomiku, ale aj kultúrny a spoločenský život. Dnes sa obec môže pochváliť nielen bohatou minulosťou, ale aj moderným životom, rozvinutou infraštruktúrou a množstvom projektov, ktoré smerujú k jej ďalšiemu rozvoju.

Tento sprievodca vás zavedie na fascinujúcu cestu históriou, prírodnými krásami a kultúrnymi dedičstvami Zemplínskych Hámrov. Spolu objavíme, ako sa z malej hutníckej osady stala moderná obec, ktorá si dokáže udržať svoju tradíciu a zároveň sa dynamicky prispôsobovať meniacim sa časom. Pripravte sa na detailný prehľad udalostí, postáv, projektov a jedinečných miest, ktoré tvoria mozaiku tejto obce.

Brama do świata wsi Zemplínske Hámre

Miejscowość Zemplínske Hámre, znajdująca się w malowniczym otoczeniu północnych podnóży Vihorlatu, jest jedną z prawdziwych pereł regionu. Jej położenie u stóp majestatycznego szczytu Sninský kameň, w otoczeniu gęstych lasów i splatających się strumieni, stwarza niepowtarzalne tło, które oprócz uroku przyrody oferuje również bogatą tradycję historyczną i dziedzictwo kulturowe. Miejsce, w którym przeszłość spotyka się z teraźniejszością, gdzie historia hutnictwa i produkcja węgla drzewnego krzyżuje się z nowoczesnym życiem i inwestycjami, jest żywym świadectwem nieustannego rozwoju i odporności lokalnych mieszkańców.

Zemplínske Hámre powstały w okresie, gdy osiedlali się tu ludzie trudniący się hutnictwem i górnictwem, przyczyniając się do powstania pierwszych ośrodków przemysłowych. Począwszy od skromnych początków w tzw. osadzie Jozefova dolina, znanej również jako Hutta lub Szinna Hámor, miejscowość zyskała bogatą historię, która oddziałuje nie tylko na gospodarkę, ale także na życie kulturalne i społeczne. Dziś może poszczycić się wspaniałą przeszłością, ale także nowoczesnym życiem, rozwiniętą infrastrukturą i licznymi projektami mającymi na celu jej dalszy rozwój.

Niniejszy przewodnik zabierze Państwa w fascynującą podróż przez historię, piękno przyrody i dziedzictwo kulturowe miejscowości Zemplínske Hámre. Wspólnie odkryjemy, jak niewielka osada hutnicza stała się nowoczesną wioską, która potrafi pielęgnować tradycje, a jednocześnie dynamicznie dostosowywać się do zmieniających się czasów. Proponujemy szczegółowy przegląd wydarzeń, postaci, projektów i wyjątkowych miejsc, które tworzą mozaikę tej miejscowości.

HISTORICKÝ VÝVOJ OBCE – OD ZAKLADATEĽSKEJ OSADY K MODERNEJ OBCI

Počiatky a zakladateľské roky

História Zemplínskych Hámrov siaha do začiatku 19. storočia, konkrétne do roku 1809, kedy bola založená osada v tzv. Jozefovej doline. Podľa príspevkov významných historikov, zohral v zakladaní osady kľúčovú úlohu Jozef Rholl. Tento hutnícky podnikateľ, ktorý mal pôvod spojený s baníckymi a hutníckymi tradíciami z okolia Gelnice, Margecian či Rolovej Huty, si uvedomil strategickú výhodnosť umiestnenia osady – prítomnosť bohatých lesov a výdatného vodného zdroja z potoka, ktoré boli nevyhnutné pre činnosť huty a hámra.

Vznik osady, pôvodne nazývanej Jozefova dolina, sa niesol v duchu priemyselného rozmachu, kedy sa ťažba železnej rudy a spracovanie železa stávali základom miestnej ekonomiky. Prvé priemyselné aktivity, ktoré zahŕňali hutnícke a uhliarske práce, priviedli do osady množstvo prisťahovalcov – pracovníkov, baníkov a remeselníkov zo slovenských lokalít, ale aj z Poľska a Čiech. Už v roku 1819 bolo zaznamenaných 128 obyvateľov, čo svedčilo o rýchlom rozvoji tejto oblasti. Prvé písomné údaje, ako aj neskoršie cirkevné matriky, odhaľujú mená zakladateľov a prvých obyvateľov, ktorí sa podieľali na budovaní komunitného života a hospodárskeho rozvoja.

■

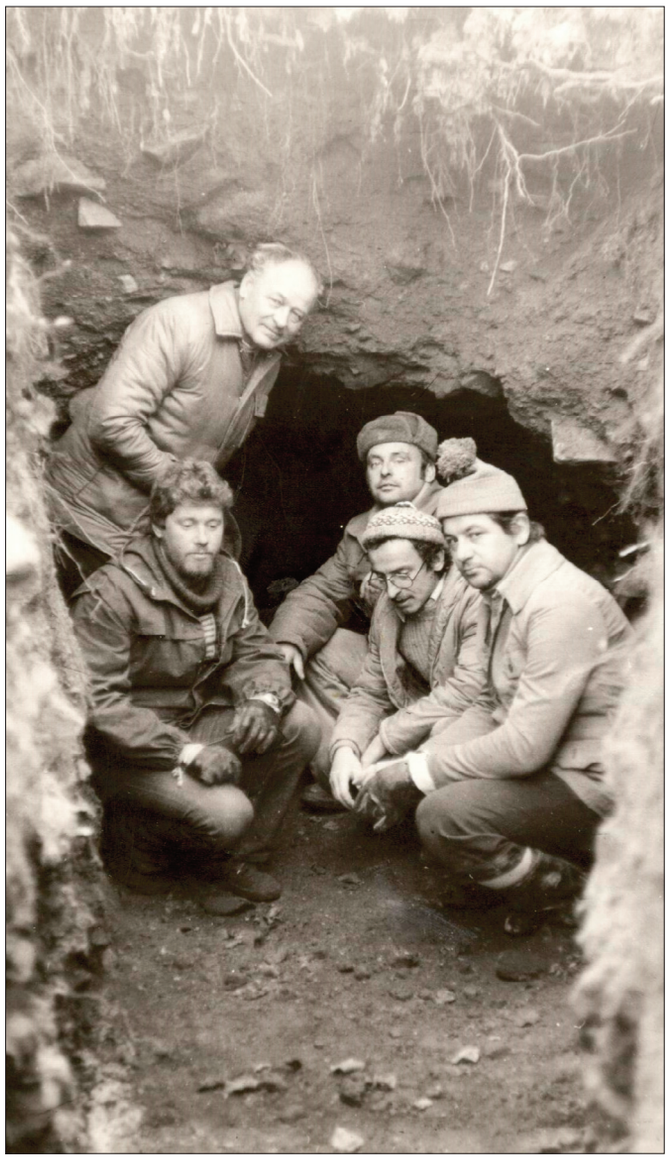

ROZWÓJ HISTORYCZNY WSI – OD OSADY ZAŁOŻYCIELSKIEJ DO WSPÓŁCZESNEJ WSI

Podpis Jozefa Rholla

Zápis o úmrtí Jozefa Rholla

Výrez z mapy s osadou Josefstahl v Uhrách

Początki i lata założycielskie

Historia miejscowości Zemplínske Hámre sięga początku XIX wieku, a konkretnie 1809 r., kiedy to założono osadę na terenie tzw. Jozefovej doliny. Według tekstów wybitnych historyków, Jozef Rholl odegrał kluczową rolę w założeniu osady. Ten przedsiębiorca hutniczy, którego korzenie były związane z tradycjami górniczymi i hutniczymi w okolicach miast Gelnica, Margecany czy wsi Rolova Huta, zdawał sobie sprawę ze strategicznych zalet położenia osady – obecności bogatych lasów i obfitego źródła wody z potoku, które były niezbędne do funkcjonowania huty i kuźni.

Powstanie osady, pierwotnie nazywanej Jozefova dolina, związane było z rozwojem przemysłu, kiedy to wydobycie rudy żelaza i przetwórstwo żelaza stały się podstawą lokalnej gospodarki. Pierwsze rodzaje działalności przemysłowej, obejmujące prace hutnicze i produkcję węgla drzewnego, przyciągnęły do osady wielu imigrantów – pracowników, górników i rzemieślników z terenów słowackich, ale także z Polski i Czech. Już w 1819 r. odnotowano tu 128 mieszkańców, co wskazywało na szybki rozwój tego obszaru. Pierwsze zapisy, a także późniejsze metryki kościelne, ujawniają nazwiska założycieli i pierwszych mieszkańców, którzy brali udział w budowaniu życia społecznego i w rozwoju gospodarczym.

Rozmach osady v 19. storočí

Od svojich začiatkov sa osada postupne rozrastala, pričom kľúčovým faktorom jej rozvoja boli hutnícke a banícke tradície. Založením železiarní sa osada rýchlo stala centrom priemyselnej činnosti, čo prilákalo nielen pracovníkov, ale aj rodiny, ktoré sa sem usadili a začali vytvárať prvé komunitné štruktúry. V priebehu 19. storočia došlo k postupnej urbanizácii – pôvodne jednoduché drevené obydlia boli nahradzované trvalejšími stavbami, pričom významnú úlohu zohrávali murované domy, v ktorých bývali viaceré rodiny.

Katalógové mapy a katastrálne záznamy z roku 1866 dokumentujú osadu označenú ako „Josefsthal", čo svedčí o jej stabilizácii a rastúcom významu v regióne. Osada sa stala centrom, v ktorom sa zbiehali nielen priemyselné, ale aj kultúrne a spoločenské aktivity – od prvej školy, cez cirkevné zbory, až po miestne trhoviská, ktoré sa stali dôležitými miestami pre obyvateľov.

Prvá svetová vojna a medzivojnové obdobie

Ako sa približoval začiatok 20. storočia, osada, ktorá sa postupne transformovala na významnú obecnú jednotku, čelila novým výzvam, ktoré priniesla prvá svetová vojna. V rokoch 1914 až 1915 sa miestny život zmenil navždy – vojnové operácie, obsadenie ruskými vojakmi a masívne materiálne škody zanechali trvalé stopy v architektúre aj v duši komunity. Prvé písomné svedectvá z obdobia vojny opisujú, ako boli obyvatelia nútení opustiť svoje domovy, ako sa strate ľudských životov spájali s utrpením a ťažkosťami, ktoré vojna priniesla.

Obdobie vzniku Československej republiky v roku 1918 prinieslo nové nádeje, ale aj nové výzvy. Osada, teraz už známa pod názvom Jozefove Hámre, prešla procesom reorganizácie, ktorý zahŕňal obnovu školskej infraštruktúry, zriadenie miestnych úradov a opätovné zjednotenie roztrúseného obyvateľstva. Prvé sčítanie obyvateľov z roku 1921 ukázalo, že komunita sa začína pomaly zotavovať a pripraviť na novú éru – obdobie, ktoré však prinieslo aj sociálne a ekonomické problémy, keďže región patril medzi menej rozvinuté časti štátu.

Rozkwit osady w XIX wieku

Od początku swego istnienia osada stopniowo się rozrastała, a tradycje hutnicze i produkcji węgła drzewnego odegrały kluczową rolę w jej rozwoju. Dzięki powstaniu huty żelaza osada szybko stała się ośrodkiem działalności przemysłowej, przyciągając nie tylko pracowników, ale także ich rodziny, które osiedlały się tutaj i zaczęły tworzyć pierwsze struktury społeczne. W XIX wieku nastąpiła stopniowa urbanizacja – pierwotnie proste drewniane domy zostały zastąpione trwalszymi budowlami, przy czym ważną rolę odgrywały domy murowane, w których mieszkało kilka rodzin.

Mapy katalogowe i zapisy katastralne z 1866 r. dokumentują osadę nazwaną jako „Josefsthal", co wskazuje na jej stabilizację i rosnące znaczenie w regionie. Osada stała się ośrodkiem, w którym łączyły się działania gospodarcze, kulturalne i społeczne – od pierwszej szkoły, poprzez zgromadzenia kościelne, aż po lokalne targowiska, które stały się ważnymi miejscami dla mieszkańców.

I wojna światowa i okres międzywojenny

Na początku XX wieku osada, która stopniowo przekształciła się w znaczącą jednostkę wiejską, stanęła w obliczu nowych wyzwań, jakie przyniosła I wojna światowa. W latach 1914 – 1915 życie lokalnej społeczności zmieniło się na zawsze – działania wojenne, zajęcie przez żołnierzy rosyjskich i ogromne zniszczenia materialne pozostawiły trwałe ślady nie tylko w architekturze, ale także w duszy społeczności. Pierwsze pisemne świadectwa z okresu wojny opisują, jak mieszkańcy byli zmuszeni do opuszczenia swoich domów oraz cierpienie i trudności, jakie przyniosła wojna.

Okres powstania Republiki Czechosłowackiej w 1918 r. przyniósł nowe nadzieje, ale także nowe wyzwania. Osada, znana już obecnie jako Jozefove Hámre, przeszła proces reorganizacji, który obejmował odbudowę infrastruktury szkolnej, utworzenie władz lokalnych i ponowne zjednoczenie rozproszonej ludności. Pierwszy spis powszechny z 1921 r. wykazał, że społeczność powoli zaczynała się odradzać i przygotowywać na nową erę – okres, który jednak przyniósł także problemy społeczne i ekonomiczne, ponieważ region ten należał do mniej rozwiniętych części państwa.

Obdobie druhej svetovej vojny a povojnová transformácia

Druhá svetová vojna, rovnako ako jej predchodca, priniesla do Zemplínskych Hámrov obdobie neistoty a utrpenia. Počas vojnových operácií, okupačných opatrení a neskoršej evakuácie sa občania ocitli v extrémnych podmienkach. Došlo k núteným evakuáciám, strategickým obranám a neskôr aj k zmenám v správe obce, keď boli miestne orgány pod tlakom okupačných orgánov. Svedectvá pamätníkov opisujú dramatické momenty, kedy maďarská vojenská hliadka prekročila hranice, kedy boli obyvatelia nútení preberať opatrenia na ochranu svojich domovov a majetku.

Po skončení vojny nasledovala ťažká fáza rekonštrukcie. Návrat evakuovaných obyvateľov, obnova škôl, kostolov a ďalších verejných objektov boli nevyhnutné pre obnovenie komunitného života. V rokoch 1945 až 1958 prebehla intenzívna rekonštrukcia a obnova, ktorá položila základy modernej obce. Miestne orgány a občania spoločne pracovali na obnove školskej infraštruktúry, obnovovaní kultúrnych centier a modernizácii verejných služieb. Tento proces, aj napriek ťažkostiam a obmedzeniam, sa stal impulzom pre ďalší rozvoj obce, ktorý pokračoval až do obdobia socializácie.

Socializácia a samostatnosť obce

Od roku 1956, keď sa osada Sninské Hámre stala samostatnou obcou a dostala svoj súčasný názov Zemplínske Hámre, prešla obec mnohými zmenami. Socializácia priniesla centralizáciu hospodárstva, zoštátnenie súkromných obchodov, zavedenie nových správnych a administratívnych štruktúr, ako aj intenzívne investície do verejnej infraštruktúry. Miestny národný výbor a ďalšie samosprávne orgány zohrali kľúčovú úlohu v modernizácii obce – od výstavby nových škôl, kostola, kultúrnych domov až po elektrifikáciu a zavedenie verejnej telefónnej siete.

V tomto období sa rozvíjali aj kultúrne a spoločenské organizácie, ktoré mali za cieľ nielen zlepšiť vzdelanie a kultúrny život, ale aj posilniť komunitné väzby medzi obyvateľmi. Založenie Dobrovoľného hasičského zboru, telovýchovných organizácií, kultúrnych domov a rôznych združení bolo dôkazom dynamiky miestneho života. Obec tak nielenže prekonávala ťažkosti, ale aj aktívne investovala do svojho rozvoja a budúcnosti, čím sa stala vzorom pre mnohé iné obce v regióne.

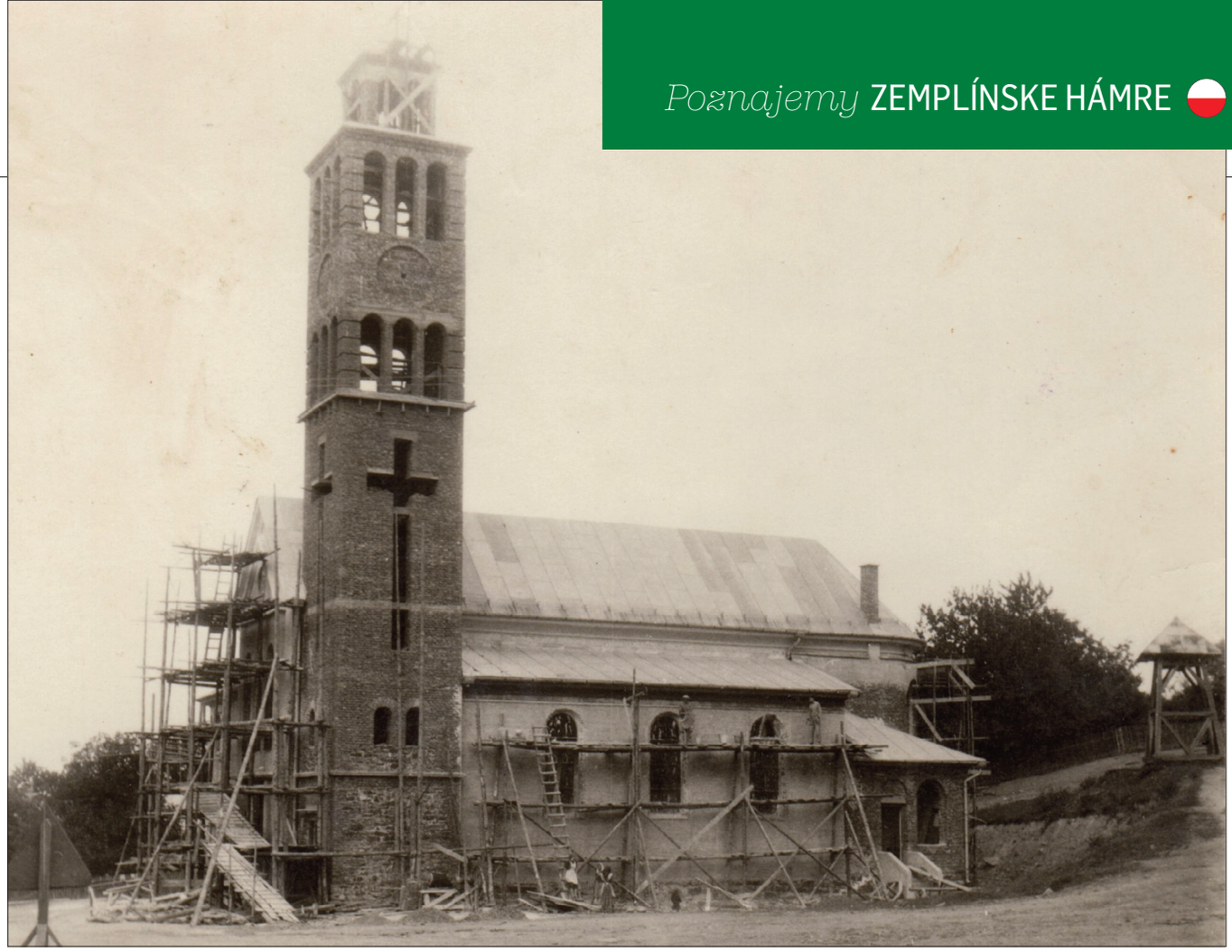

Okres II wojny światowej i transformacja powojenna

II wojna światowa, podobnie jak jej poprzedniczka, przyniosła miejscowości Zemplínske Hámre okres niepewności i cierpienia. Podczas działań wojennych, okupacyjnych i późniejszej ewakuacji obywatele znaleźli się w ekstremalnych warunkach. Doszło do przymusowych wysiedleń, strategicznych działań obronnych, a później również do zmian w administracji wsi, gdy władze lokalne znalazły się pod presją władz okupacyjnych. Zeznania świadków opisują dramatyczne momenty, gdy węgierski patrol wojskowy przekroczył granicę, a mieszkańcy zostali zmuszeni do podjęcia działań w celu ochrony swoich domów i mienia.

Po zakończeniu wojny nastąpił trudny okres odbudowy. Powrót ewakuowanych mieszkańców zapoczątkował powstanie szkół, kościołów i innych budynków publicznych, które były niezbędne dla przywrócenia życia społecznego. W latach 1945 – 1958 miała miejsce intensywna odbudowa i odnowa, która dała początek nowoczesnej wsi. Władze lokalne i obywatele wspólnie pracowali w celu przywrócenia infrastruktury szkolnej, odnowienia ośrodków kulturalnych i unowocześnienia usług publicznych. Proces ten, mimo trudności i ograniczeń, stał się impulsem do dalszego rozwoju wsi, który trwał aż do okresu socjalizmu.

Socjalizm i autonomia wiejska

Od 1956 r., kiedy osada Sninské Hámre stała się oddzielną wsią i otrzymała obecną nazwę Zemplínske Hámre, w miejscowości zaszło wiele zmian. Socjalizm doprowadził do centralizacji gospodarki, nacjonalizacji sklepów prywatnych, wprowadzenia nowych struktur administracyjnych i zarządu, a także do intensywnych inwestycji w infrastrukturę publiczną. Miejscowy komitet narodowy (miestny národný výbor) i inne organy samorządowe odegrały kluczową rolę w modernizacji wsi – od budowy nowych szkół, kościoła i ośrodków kulturalnych po elektryfikację i wprowadzenie publicznej sieci telefonicznej.

W tym okresie rozwijały się także organizacje kulturalne i społeczne, których celem było nie tylko podniesienie poziomu edukacji i życia kulturalnego, ale także wzmocnienie więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami. Powstanie Ochotniczej Straży Pożarnej, organizacji wychowania fizycznego, domów kultury i różnych stowarzyszeń było dowodem dynamizmu lokalnego życia. Wieś nie tylko przezwyciężała trudności, ale także aktywnie zainwestowała w swój rozwój i przyszłość, stając się wzorem dla wielu innych wsi w regionie.

■

GEOGRAFIA A PRÍRODNÉ BOHATSTVO – KRÁSA VIHORLATSKÝCH VRCHOV

Poloha a geomorfologické charakteristiky

Zemplínske Hámre sa nachádzajú v srdci severného podhoria Vihorlatu, ktoré patrí do celku Vnútorných Východných Karpát. Región je charakteristický nielen bohatstvom lesov a strmými svahmi, ale aj unikátnymi geologickými formáciami, ktoré svedčia o dávnych sopečných erupciách. V oblasti dominuje sopečné horstvo, ktoré tvorí základ pre vznik lávových prúdov, skalných stien, bášt a mohutných brál – z nich najznámejším je bezpochyby Sninský kameň.

Sopečné a lávové útvary, ktoré sa vyskytujú v okolí, poskytujú jedinečnú príležitosť pre turistov, horolezcov a milovníkov prírody. Výstup na Sninský kameň, ktorý dosahuje výšku viac ako 1000 metrov nad morom, predstavuje náročnú, ale nesmierne odmeňujúcu túru. Z jeho vrcholu sa otvárajú panoramatické výhľady na údolie Cirochy, okolitú Laboreckú vrchovinu a, za priaznivých podmienok, aj na poľské Beskydy. Tieto prírodné scenérie vytvárajú jedinečnú atmosféru a podnecujú návštevníkov k objavovaniu a prežívania autentickej krásy regiónu.

GEOGRAFIA I BOGACTWO PRZYRODNICZE – PIĘKNO VIHORLATSKÝCH VRCHOV

Położenie i charakterystyka geomorfologiczna

Zemplínske Hámre znajdują się w sercu północnego podgórza Vihorlatu, które należy do kompleksu Wewnętrznych Karpat Wschodnich. Region ten charakteryzują nie tylko bogate lasy i strome zbocza, ale także unikalne formacje geologiczne, które są świadectwem dawnych erupcji wulkanicznych. W rejonie dominują góry wulkaniczne, które stanowią podstawę do powstawania strumieni lawy, ścian skalnych, bastionów i potężnych głazów – najsłynniejszym z nich jest niewątpliwie Sninský kameň.

Formacje wulkaniczne i lawowe występujące w tym rejonie oferują wyjątkową okazję dla turystów, wspinaczy i miłośników przyrody. Wyjście na Sninský kameň, szczyt o wysokości ponad 1000 m n.p.m., jest wymagającą, ale niezwykle satysfakcjonującą wyprawą. Z góry rozpościera się panoramiczny widok na dolinę rzeki Cirocha i otaczającą ją Laborecką vrchovinę, a w sprzyjających warunkach nawet na polskie Beskidy. Przyrodnicze krajobrazy tworzą niepowtarzalną atmosferę i zachęcają turystów do odkrywania i doświadczania autentycznego piękna regionu.

Lesy, potoky a chránené územia

Okolitá krajina je preniknutá hustými lesmi, ktoré dodávajú Vihorlatským vrchom svoj pôvodný charakter. Lesy, ktoré v minulosti slúžili ako zdroj tepelnej energie a surovín pre miestne uhliarstvo a hutníctvo, dnes patria medzi najdôležitejšie prírodné zdroje, ktoré obohacujú biodiverzitu regiónu.

Medzi významné vodné toky patria potok Barnov, ktorý preteká priamo popri obci, a ďalšie menšie pramene a rieky, ktoré spoločne odvodňujú túto oblasť a prispievajú k vzniku malebných vodopádov, rybníkov a prírodných rezervácií. Okrem toho je tu aj chránená krajinná oblasť CHKO Vihorlat, ktorá so svojou rozlohou, hoci je jednou z menších na Slovensku, predstavuje dôležitý úsek prírodného dedičstva. Náučné chodníky, ktoré prechádzajú cez túto oblasť, umožňujú návštevníkom spoznať jedinečné rastlinné a živočíšne druhy, ako aj geologické zaujímavosti, ktoré robia z Vihorlatu skutočný poklad prírody.

Turistické trasy a cykloturistika

Región Zemplínskych Hámrov je vyhľadávaným cieľom pre turistov, cyklistov a milovníkov prírody, ktorí túžia po aktívnom oddychu a objavovaní unikátnych prírodných scenérií. Turistické trasy vedú nielen k vrcholu Sninského kameňa, ale aj popri malebných rybníkoch, starých lesných cestičkách či okolo historických pamiatok, ktoré pripomínajú bohatú minulosť obce.

Prvá trasa – známa ako „Prechod Vihorlatom" – je jednou z najnáročnejších, no aj najatraktívnejších túr v regióne. Začína v oblasti Remetských Hámrov a vedie až do centra obce, pričom ponúka množstvo zaujímavých zastávok, informačných panelov a prírodných scenérií, ktoré sú svedectvom dávnych sopečných erupcií a postupného zvetrávania lávových útvarov. Druhá trasa, ktorá začína priamo v obci, je stredne náročná a ideálna pre rodiny s deťmi alebo menej skúsených turistov. Táto trasa vedie popri Sninskom kameni, cez historické dedinské zákutia a končí v meste Snina, čím spája prírodné krásy so zaujímavými kultúrnymi a historickými lokalitami.

Lasy, potoki i obszary chronione

Okoliczny krajobraz nasycony jest gęstymi lasami, które nadają Vihorlatským vrchom ich pierwotny charakter. Lasy, które w przeszłości były źródłem energii cieplnej i surowców dla lokalnej produkcji węgla drzewnego i hutnictwa, są dziś jednym z najważniejszych zasobów naturalnych, które wzbogacają bioróżnorodność regionu.

Do ważnych cieków wodnych zalicza się potok Barnov, który przepływa bezpośrednio obok wsi oraz kolejne mniejsze źródła i rzeki, które wspólnie odprowadzają wodę z tego obszaru i przyczyniają się do powstawania malowniczych wodospadów, stawów i rezerwatów przyrody. Oprócz tego znajduje się tu również Obszar Chronionego Krajobrazu Vihorlat, który mimo swojej powierzchni jest jednym z mniejszych na Słowacji, ale stanowi ważny fragment dziedzictwa przyrodniczego. Ścieżki dydaktyczne przebiegające przez ten teren pozwalają odwiedzającym poznać unikalne gatunki roślin i zwierząt, a także ciekawości geologiczne, które sprawiają, że Vihorlat jest prawdziwym skarbem przyrody.

Szlaki turystyczne i turystyka rowerowa

Region wsi Zemplínske Hámre to popularny cel podróży turystów, rowerzystów i miłośników przyrody, którzy pragną aktywnego wypoczynku i odkrywania wyjątkowych krajobrazów przyrodniczych. Szlaki turystyczne prowadzą nie tylko na szczyt Sninský kameň, ale także wzdłuż malowniczych stawów, starych leśnych ścieżek i wokół zabytków przypominających o bogatej przeszłości wsi.

Pierwsza trasa – znana jako „Przejście przez Vihorlat" – jest jedną z najtrudniejszych, ale i najatrakcyjniejszych wypraw w regionie. Rozpoczyna się w rejonie Remetské Hámre i prowadzi aż do centrum wsi. Oferuje wiele interesujących przystanków, tablic informacyjnych oraz krajobrazów, które są świadectwem dawnych erupcji wulkanów i stopniowego wietrzenia formacji lawowych. Druga trasa, rozpoczynająca się bezpośrednio we wsi, jest średnio wymagająca i idealna dla rodzin z dziećmi lub mniej doświadczonych turystów. Trasa ta prowadzi obok szczytu Sninský kameň przez historyczne zakątki wsi i kończy się w mieście Snina, łącząc piękno natury z interesującymi miejscami kulturowymi oraz historycznymi.

KULTÚRNY A SPOLOČENSKÝ ŽIVOT – DEDIČSTVO, VZDELANIE A KOMUNITA

Vzdelávanie a kultúrna identita

Od svojich začiatkov bola obec Zemplínske Hámre centrom nielen priemyselnej činnosti, ale aj kultúrneho a vzdelávacieho života. Už v prvej polovici 19. storočia sa tu začali zakladať prvé školy, v ktorých sa vzdelávalo deti miestnych obyvateľov bez ohľadu na vierovyznanie. Postupne sa vytvoril systém, ktorý zahŕňal jednofarebné školy, no aj filantropické iniciatívy, vďaka ktorým sa deťom dostávalo kvalitné vzdelanie.

Štúdie a historické záznamy potvrdzujú, že v období pred prvou svetovou vojnou sa vzdelávanie stalo dôležitým prvkom komunitného života. Obyvatelia Zemplínskych Hámrov sa pýšia nielen svojou priemyselnou minulosťou, ale aj odhodlaním a kultúrnym zázemím, ktoré im umožnilo udržať si identitu a spoločenský život aj v ťažkých časoch. Obnova škôl, rozvoj knižníc a zakladanie kultúrnych domov boli kľúčovými krokmi, ktoré napomohli modernizácii obce v období socializácie.

Cirkevný život a duchovné centrum

Cirkev zohrávala v živote obyvateľov Zemplínskych Hámrov nezastupiteľnú úlohu. Už v roku 1887 si miestni rímskokatolíci postavili Kaplnku Panny Márie, ktorá sa stala

duchovným centrom a miestom stretávania veriacich. Neskôr, v období socializácie, prebehla modernizácia cirkevných objektov, pričom boli budované nové kostoly a kaplnky, ktoré dnes nielen slúžia náboženským potrebám, ale aj predstavujú architektonické pamiatky a kultúrne dedičstvo obce.

Kostol sv. Jozefa robotníka, konsekrovaný v roku 1961, je jedným z najvýznamnejších symbolov obce. Jeho moderná architektúra a harmonické zakomponovanie do prírodného prostredia svedčia o úsilí obyvateľov vytvoriť duchovné centrum, ktoré je otvorené nielen pre veriacich, ale aj pre návštevníkov a turistov. Súčasťou tohto duchovného dedičstva sú aj menšie kaplnky, ktoré dotvárajú kultúrny a historický obraz Zemplínskych Hámrov.

ŻYCIE KULTURALNE I SPOŁECZNE – DZIEDZICTWO, EDUKACJA I SPOŁECZNOŚĆ

Kształcenie i tożsamość kulturowa

Od początku swojego istnienia wieś Zemplínske Hámre była ośrodkiem działalności gospodarczej, a także życia kulturalnego i kształceniowego. Już w pierwszej połowie XIX wieku zaczęły powstawać tu placówki, w których kształciły się dzieci miejscowej ludności bez względu na wyznanie. Stopniowo stworzono system, który obejmował szkoły oraz inicjatywy filantropijne zapewniające dzieciom wysokiej jakości edukację.

Badania i zapisy historyczne potwierdzają, że w okresie poprzedzającym I wojnę światową kształcenie stało się ważnym elementem życia społecznego. Mieszkańcy wsi Zemplínske Hámre są dumni nie tylko ze swojej gospodarczej przeszłości, ale także determinacji i zaplecza kulturowego, które pozwoliły im zachować tożsamość i życie społeczne nawet w trudnych czasach. Renowacja szkół, rozwój bibliotek i tworzenie domów kultury były kluczowymi działaniami, które pomogły zmodernizować wieś w okresie socjalizmu.

Życie religijne

Kościół odgrywał niezastąpioną rolę w życiu mieszkańców wsi Zemplínske Hámre. Już w 1887 r. miejscowi rzymskokatolicy zbudowali kapliczkę Matki Boskiej, która stała się duchowym ośrodkiem i miejscem spotkań wierzących. Później, w okresie socjalizmu, obiekty kościelne zostały zmodernizowane, zaczęto budować nowe kościoły i kaplice, które dziś służą nie tylko celom religijnym, lecz także są zabytkami architektonicznymi i dziedzictwem kulturowym miejscowości.

Kościół pw. św. Józefa Robotnika, konsekrowany w 1961 roku, jest jednym z najważniejszych symboli wsi. Jego nowoczesna architektura i harmonijne wkomponowanie w otoczenie świadczą o staraniach mieszkańców, by stworzyć ośrodek duchowy otwarty nie tylko dla wiernych, ale także dla zwiedzających i turystów. Częścią tego dziedzictwa duchowego są również mniejsze kapliczki, które dopełniają kulturowy i historyczny obraz wsi Zemplínske Hámre.

Spoločenské a kultúrne podujatia

Miestny kultúrny život je bohatý na rôzne spoločenské a umelecké aktivity, ktoré spájajú obyvateľov a priťahujú návštevníkov z okolitých regiónov. Od čias socializácie, keď boli organizované divadelné predstavenia, folklórne slávnosti a športové súťaže, až po súčasné festivaly, ako je každoročná Hámorská míľa, sa obec vyznačuje živou komunitnou atmosférou.

Divadelné predstavenia, ktoré sa konali na miestnej škole a kultúrnom dome, sa stali symbolom vzdelanosti a umeleckej tvorby. Miestni umelci, pedagógovia a remeselníci vytvárali diela, ktoré spájali tradície s modernými prúdmi a prinášali do obce nové myšlienky a inšpirácie. Tieto kultúrne aktivity boli podporované nielen miestnymi autoritami, ale aj štátnymi a regionálnymi organizáciami, čo umožnilo rozvoj umeleckej tvorby a zlepšenie vzdelávacích podmienok.

Každoročne sa v obci Zemplínske Hámre organizuje viacero podujatí:

- *Fašiangové hody* – sú spojené s pochovaním basy, sprievodom masiek a súťažou o „najfajnejšiu krepľu"
- *Veľkonočná burza* – s veľkonočnými dekoráciami a maľovanými kraslicami.
- *Stavanie mája* a zároveň otvorenie letnej turistickej sezóny v retro májovom sprievode obcou, spojené s občerstvením
- *Noc múzeí a galérií* – večerná jazda hámorskou mašinkou, nočná prehliadka múzea, ochutnávka tradičných jedál, ukážka remesiel a premietanie historických fotografií
- *Deň obce alebo Hámorská míľa* – je to tradičné celodenné podujatie, spojené s kultúrnym programom, súťažou vo varení guľášu a zapálením Hámorskej míle.
- *Vihorlatská spojka* – zraz veteránov v Zemplínskych Hámroch a Snine
- *Hámorská paráda* – „bandurkové" podujatie spojené s dobrou hudbou, jedlom, súťažami a remeslami
- *Úcta k starším* – podujatie, ktoré organizuje starosta obce pri príležitosti úcty k starším, s kultúrnym programom, pohostením a darčekmi, ktoré vyrobili žiaci základnej školy.
- *Čarodejnícky express* – „strašidelná" jazda hámorskou mašinkou Mášou tmavým lesom.
- *Mikuláš pod Vihorlatom* – Mikulášske podujatie pre deti aj dospelých s občerstvením, Mikulášske remeselné trhy

Wydarzenia społeczne i kulturalne

Lokalne życie kulturalne obfituje w różnorodne wydarzenia społeczne i działania artystyczne, które jednoczą mieszkańców i przyciągają turystów z okolicznych regionów. Od czasów socjalizmu, kiedy organizowano sztuki teatralne, festiwale folklorystyczne i zawody sportowe, aż po obecne festiwale, takie jak coroczna „Hámorská míľa", wieś charakteryzuje się żywą, wspólnotową atmosferą.

Spektakle teatralne, odbywające się w miejscowej szkole i w Domu Kultury, stały się symbolem edukacji i twórczości artystycznej. Miejscowi artyści, nauczyciele i rzemieślnicy tworzyli dzieła łączące tradycje z nowoczesnymi trendami, wnosząc do wsi nowe idee i inspiracje. Te działania kulturalne były wspierane przez władze lokalne oraz organizacje państwowe i regionalne, co umożliwiło rozwój twórczości artystycznej i poprawę warunków kształcenia.

Co roku w miejscowości Zemplínske Hámre organizowanych jest kilka imprez:

- *uczta karnawałowa Fašiangové hody* – związana jest z procesją w maskach i konkursem na „najsmaczniejszą kreplę",
- *Veľkonočná burza* – z ozdobami wielkanocnymi i malowanymi pisankami,
- *Stavanie mája* i jednocześnie otwarcie letniego sezonu turystycznego w formie orszaku majowego w stylu retro przechodzącego przez wieś i połączonego z poczęstunkiem,
- *Noc muzeów i galerii* – wieczorna przejażdżka maszynką hámorską, nocne zwiedzanie muzeum, degustacja tradycyjnych potraw, pokaz rzemiosła i projekcja historycznych fotografii,
- *Dzień wsi albo Hámorská míľa* – to tradycyjna, całodniowa impreza połączona z programem kulturalnym, konkursem gotowania gulaszu i zapaleniem „Hámorskiej míle",
- *Vihorlatská spojka* – zlot weteranów we wsi Zemplínske Hámre i w mieście Snina,
- *Hámorská parada* – impreza „ziemniaczana" z dobrą muzyką, jedzeniem, konkursami i rękodziełem,
- *Szacunek dla Starszych* – wydarzenie organizowane przez wójta wsi z okazji Dnia Szacunku dla Starszych z programem kulturalnym, poczęstunkiem i prezentami przygotowanymi przez uczniów szkoły podstawowej,
- *Czarodziejski express* – „straszliwa" jazda maszynką hámorską „Masza" przez ciemny las,
- *Mikuláš pod Vihorlatom* – wydarzenie z okazji mikołajek dla dzieci i dorosłych z poczęstunkiem, targami, kiermaszem rzemiosła.

Rozvoj športu a rekreačných aktivít

Okrem kultúrnych podujatí zohráva šport významnú úlohu v spoločenskom živote Zemplínskych Hámrov. Zakladanie športových organizácií, od telovýchovných klubov až po futbalové a basketbalové tímy, prispelo k posilneniu komunitných väzieb a zlepšeniu fyzickej kondície obyvateľov. Moderné športové areály, ako napríklad viacúčelové ihrisko s umelým trávnikom a rekonštruované telocvične, sú dnes centrami spoločenského diania a miestom, kde sa stretávajú mladí aj starší na spoločných aktivitách.

Pre mnohých obyvateľov a návštevníkov je šport nielen formou relaxácie, ale aj cestou, ako udržať tradície a podporiť zdravý životný štýl. Organizované športové podujatia, turnaje a rekreačné aktivity tak predstavujú neoddeliteľnú súčasť moderného života v obci.

V rámci projektu: **Modernizácia a revitalizácia viacúčelových športových zariadení využiteľných v rámci vyučovania telesnej výchovy** sa revitalizovali tenisové kurty, multifunkčné ihrisko a oddychová zóna v športovom areáli. Hlavným účelom projektu bolo sprístupnenie kvalitnej športovej infraštruktúry všetkým deťom a žiakom základnej školy a zvýšenie ich záujmu o športové aktivity.

Rozwój sportu i działań rekreacyjnych

Oprócz wydarzeń kulturalnych ważną rolę w życiu towarzyskim we wsi Zemplínske Hámre odgrywa sport. Powstawanie organizacji sportowych, od klubów wychowania fizycznego po drużyny piłki nożnej i koszykówki, przyczyniło się do wzmocnienia więzi społecznych i poprawy sprawności fizycznej mieszkańców. Nowoczesne kompleksy sportowe, takie jak wielofunkcyjne boisko ze sztuczną murawą i odnowione sale gimnastyczne, to dziś ośrodki wydarzeń towarzyskich i miejsca, w których młodzi i starsi spotykają się na wspólnych imprezach. Dla wielu mieszkańców i turystów sport to nie tylko forma relaksu, ale także sposób na podtrzymywanie tradycji i wsparcie zdrowego stylu życia. Zorganizowane imprezy sportowe, turnieje i zajęcia rekreacyjne stanowią nieodłączną część współczesnego życia wsi.

W ramach projektu **„Modernizacja i rewitalizacja wielofunkcyjnych obiektów sportowych przeznaczonych do zajęć wychowania fizycznego”** zrewitalizowano korty tenisowe, boisko wielofunkcyjne oraz strefę relaksu na terenie kompleksu sportowego. Głównym celem projektu było udostępnienie jakościowej infrastruktury sportowej wszystkim dzieciom i uczniom szkoły podstawowej oraz zwiększenie ich zainteresowania aktywnością fizyczną.

ZAUJÍMAVÉ MIESTA A TURISTICKÉ ATRAKCIE – POKLADY ZEMPLÍNSKYCH HÁMROV A ICH OKOLIA

Historické pamiatky a architektonické skvosty

Medzi najvýznamnejšie atrakcie obce patrí historické jadro, kde sa stretávajú stopy minulosti s prítomnosťou moderného života. Starobylé murované domy, ktoré kedysi poskytovali útočisko rodinám pracujúcim v železiarňach a hutách, dnes očarujú svojou autenticitu a príbehom. Každý dom, ulica a námestie nesie v sebe stopy dávnych čias, keď sa tu rodili prvé príbehy o usilovnosti a odvahe obyvateľov.

Kostol sv. Jozefa robotníka, ktorý svojím vzhľadom pripomína duchovnú identitu obce, je nielen centrom náboženského života, ale aj architektonickým skvostom. Jeho interiér a exteriér sú výsledkom dlhoročnej práce miestnych remeselníkov, ktorí do každého detailu vložili kus svojej duše. Spolu s kostolom a kaplnkami tvorí súbor historických budov, ktoré patria medzi najatraktívnejšie pamiatky v regióne.

Okrem cirkevných pamiatok je zaujímavé aj dedinské múzeum, ktoré si zachovalo autentické exponáty z minulej doby – od nástrojov používaných pri hutníctve až po fotografie a dokumenty, ktoré svedčia o živote v osade v rôznych obdobiach. Tieto exponáty nie len že poskytujú cenné informácie pre historikov a milovníkov dedičstva, ale aj umožňujú návštevníkom preniknúť do atmosféry dávnych čias.

CIEKAWE MIEJSCA I ATRAKCJE TURYSTYCZNE – SKARBY WSI ZEMPLÍNSKE HÁMRE I JEJ OKOLIC

Zabytki historyczne i perełki architektoniczne

Jedną z najważniejszych atrakcji wsi jest jej historyczne centrum, gdzie ślady przeszłości spotykają się ze współczesnością. Starodawne murowane domy, które kiedyś dawały schronienie rodzinom pracującym w hutach żelaza, dziś zachwycają swoją autentycznością i niezwykłością. Każdy dom, ulica i plac noszą ślady dawnych czasów, kiedy to narodziły się tu pierwsze opowieści o pracowitości i odwadze mieszkańców.

Kościół pw. św. Józefa Robotnika, którego wygląd odzwierciedla duchową tożsamość wsi, jest nie tylko ośrodkiem życia religijnego, ale także perełką architektury. Jego wnętrze i wygląd zewnętrzny są efektem wieloletniej pracy miejscowych rzemieślników, którzy w każdy szczegół włożyli część swojej duszy. Wraz z kościołem i kapliczkami powstał zespół zabytkowych budynków, które zaliczają się do najatrakcyjniejszych w regionie.

Oprócz zabytków kościelnych interesujące jest także muzeum wiejskie, w którym zgromadzono autentyczne eksponaty z przeszłości – od narzędzi stosowanych w hutnictwie po fotografie i dokumenty świadczące o życiu w osadzie w różnych okresach. Przedmioty te dostarczają cennych informacji historykom i miłośnikom dziedzictwa kulturowego oraz pozwalają zwiedzającym poczuć atmosferę dawnych czasów.

Prírodné scenérie a turistické trasy

Prírodné bohatstvo Zemplínskych Hámrov je jednou z najväčších atrakcií pre turistov a návštevníkov, ktorí túžia po spojení histórie a prírody. Oblasť je známa svojimi bohatými lesmi, malebnými potokmi a unikátnymi geologickými útvarmi, ktoré vytvárajú neopakovateľnú atmosféru.

Výstup na Sninský kameň je jednou z najobľúbenejších aktivít, ktorá ponúka nádherné panoramatické výhľady. Túra, ktorá je síce náročná, ale nesmierne odmeňujúca, vás zavedie cez strmé chodníky, skalné cesty a historické zóny, kde sa stopy dávnej ťažby a hutníctva prelínajú s prírodnými krásami. Z vrcholu Sninského kameňa sa vám otvára výhľad na údolie Cirochy, kde sa voda pomaly vlieva do širšieho riečneho systému, a v diaľke sú viditeľné aj pohoria, ktoré tvorí prirodzený rámec celej oblasti.

Ďalšou atraktívnou trasou je cykloturistická cesta, ktorá spája Zemplínske Hámre s okolitými dedinami a mestami, pričom prechádza cez malebné lesné cesty a historické trasy. Po ceste sa môžete stretnúť s tradičnými dedinskými hospodami, malými remeselnými dielňami či miestnymi trhmi, kde sa predávajú tradičné výrobky a poľnohospodárske produkty. Tento druh turistiky nielenže umožňuje aktívny oddych, ale aj autentické spoznanie kultúry a životného štýlu obyvateľov regiónu.

Regionálne prírodné rezervácie a náučné chodníky

Okolie Zemplínskych Hámrov je bohaté aj na prírodné rezervácie a chránené územia, ktoré sú ideálne pre tých, ktorí majú radi prírodu a ekologické objavovanie. CHKO Vihorlat predstavuje jednu z najdôležitejších prírodných rezervácií na Slovensku a jej rozmanitá flóra a fauna priťahujú nielen botanikov, ale aj milovníkov prírody a outdoorových aktivít.

Náučné chodníky, ktoré pretekajú touto chránenou oblasťou, sú vybavené informačnými panelmi, ktoré detailne opisujú geologické, prírodné a historické zaujímavosti daného miesta. Prechádzka týmito chodníkmi je nielen vzdelávacím zážitkom, ale aj príležitosťou, ako si oddýchnuť a načerpať inšpiráciu z pôsobivých scenérií. Návštevníci majú možnosť dozvedieť sa o vývoji sopečných útvarov, postupnom zvetrávaní láv a o bohatstve lokálnej flóry, ktorá je jedinečná pre túto oblasť.

Krajobrazy przyrodnicze i szlaki turystyczne

Naturalne bogactwo wsi Zemplínske Hámre stanowi jedną z największych atrakcji dla turystów i gości pragnących połączyć historię z naturą. Obszar ten słynie z bogatych lasów, malowniczych strumieni i unikalnych formacji geologicznych, które tworzą niepowtarzalny klimat.

Wyjście na Sninský kameň to jedna z najpopularniejszych aktywności, która oferuje możliwość podziwiania pięknych widoków. Wędrówka jest co prawda wymagająca, ale niezwykle satysfakcjonująca. Poprowadzi przez strome chodniki, skaliste ścieżki i strefy historyczne, gdzie ślady starożytnego wydobywania i hutnictwa mieszają się z pięknem natury. Ze szczytu Sninský kameň można podziwiać widok na dolinę rzeki Cirocha, gdzie woda powoli wpływa do szerszego systemu rzecznego, a w oddali można zobaczyć także pasma górskie, które tworzą naturalną ramę całego regionu.

Kolejną atrakcją jest trasa rowerowa łącząca Zemplínske Hámre z okolicznymi wsiami i miastami, przebiegająca przez malownicze leśne drogi i szlaki historyczne. Po drodze można spotkać tradycyjne wiejskie karczmy, małe warsztaty rzemieślnicze i lokalne targi, na których sprzedaje się tradycyjne wyroby i produkty rolne. Ten rodzaj turystyki pozwala nie tylko na aktywny wypoczynek, ale także na autentyczne poznanie kultury i stylu życia mieszkańców regionu.

Regionalne rezerwaty przyrody i ścieżki dydaktyczne

Okolice miejscowości Zemplínske Hámre obfitują w rezerwaty przyrody i obszary chronione, które są idealnym miejscem dla miłośników natury i ekologicznych odkryć. Obszar Chronionego Krajobrazu Vihorlat stanowi jeden z najważniejszych rezerwatów przyrody na Słowacji, a jego różnorodna flora i fauna przyciąga nie tylko botaników, ale także miłośników natury i aktywności na świeżym powietrzu.

Ścieżki dydaktyczne przebiegające przez ten obszar chroniony są wyposażone w tablice informacyjne, na których szczegółowo opisano ciekawości geologiczne, przyrodnicze i historyczne danego miejsca. Spacer tymi szlakami to okazja do zdobycia wiedzy, odpoczynku i zaczerpnięcia inspiracji z imponujących krajobrazów. Zwiedzający mają okazję dowiedzieć się więcej o powstawaniu formacji wulkanicznych, stopniowym wietrzeniu lawy i bogactwie lokalnej flory, która jest unikalna dla tego obszaru.

SÚČASNOSŤ A PERSPEKTÍVY – MODERNÁ TVÁR OBCE ZEMPLÍNSKE HÁMRE

Modernizácia a infraštruktúrny rozvoj

V posledných desaťročiach prešla obec Zemplínske Hámre výraznou transformáciou, ktorá priniesla moderné technológie a investície do verejnej infraštruktúry. Zavedenie elektrickej siete, plynofikácia, modernizácia vodovodných a kanalizačných sietí a výstavba nových dopravných ciest významne zlepšili kvalitu života obyvateľov. Obec sa stala dynamickým centrom, ktoré nielenže spája tradičné hodnoty s moderným životom, ale aj ponúka príležitosti pre ďalší rozvoj.

Investície do kultúrnych a športových zariadení, ako je výstavba viacúčelového športového areálu s umelým trávnikom, rekonštrukcia kultúrneho domu či modernizácia miestnej školy, svedčia o snahe miestnej samosprávy a obyvateľov vytvoriť prostredie, ktoré je priateľské pre rodiny, mladých aj starších. Nové projekty, ako je revitalizácia obecnej infraštruktúry, výstavba kanalizačnej siete a príprava strategického Územného plánu, dávajú zmysel nielen súčasnej, ale aj budúcej generácii obyvateľov.

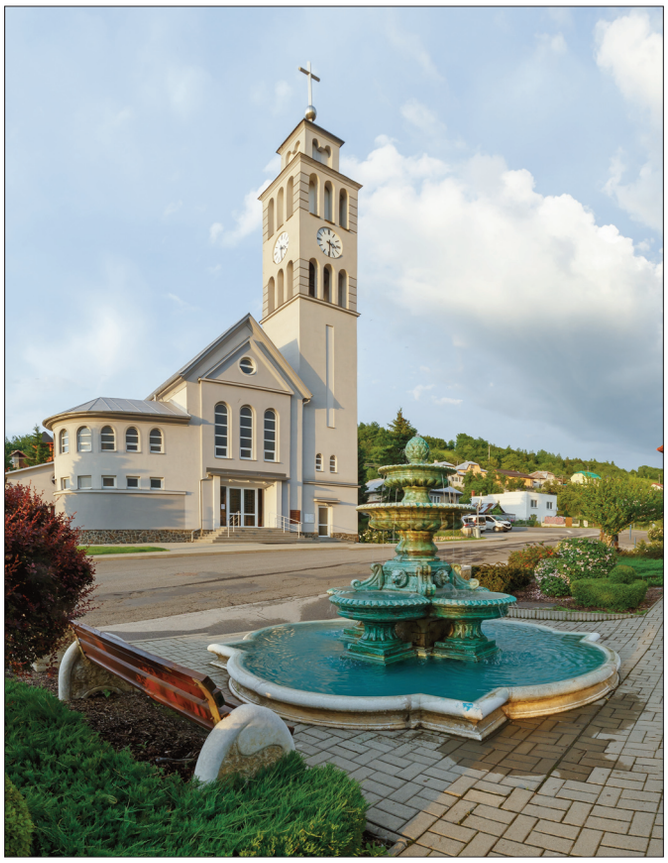

TERAŹNIEJSZOŚĆ I PERSPEKTYWY – WSPÓŁCZESNE OBLICZE WSI ZEMPLÍNSKE HÁMRE

Modernizacja i rozwój infrastruktury

W ostatnich dziesięcioleciach miejscowość Zemplínske Hámre przeszła znaczącą transformację, wprowadzając nowoczesne technologie i inwestycje w infrastrukturę publiczną. Rozbudowa sieci elektrycznej, gazyfikacja, modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej i budowa nowych dróg komunikacyjnych znacząco wpłynęły na poprawę jakości życia mieszkańców. Wieś stała się dynamicznym ośrodkiem, który nie tylko łączy tradycyjne wartości z nowoczesnym życiem, ale także oferuje możliwości dalszego rozwoju.

Inwestycje w obiekty kulturalne i sportowe, takie jak budowa wielofunkcyjnego kompleksu sportowego ze sztuczną murawą, przebudowa Domu Kultury oraz modernizacja miejscowej szkoły, świadczą o wysiłkach samorządu i mieszkańców na rzecz stworzenia środowiska przyjaznego rodzinom, młodym i starszym. Nowe projekty, m. in. rewitalizacja infrastruktury wiejskiej, budowa sieci kanalizacyjnej czy przygotowanie strategicznego planu zagospodarowania przestrzennego, mają sens nie tylko dla obecnego, ale i przyszłego pokolenia mieszkańców.

Spolupráca a cezhraničné projekty

Súčasná stratégia rozvoja obce je postavená aj na spolupráci s okolitými obcami a cezhraničných partnerov. Významnou udalosťou bolo podpísanie zmluvy o cezhraničnej spolupráci so susednou obcou v Poľsku, čo otvorilo nové možnosti pre kultúrne a hospodárske projekty. Tieto iniciatívy prispievajú k zvýšeniu regionálneho povedomia, zlepšeniu dopravných a komunikačných väzieb a vytváraniu spoločných projektov, ktoré majú dlhodobý pozitívny vplyv na celý región.

Projekty zamerané na rozvoj turistických atrakcií, modernizáciu verejných priestranstiev a podporu miestnych podnikateľov dokazujú, že Zemplínske Hámre sú pripravené čeliť výzvam modernej doby. Spolupráca so štátnymi orgánmi a medzinárodnými partnermi umožňuje efektívne využitie finančných prostriedkov a zlepšuje kvalitu verejných služieb, čím sa obec stáva atraktívnym miestom pre život aj pre návštevníkov.

Projekty:

Karpatské koľajky – po stopách úzkokoľajových železníc v Karpatoch – program cezhraničnej spolupráce V – A Poľsko – Slovensko 2014–2020. Hlavným cieľom bolo vytvorenie spoločného poľsko – slovenského produktu cestovného ruchu na báze existujúcich a zaniknutých lesných úzkokoľajových železníc v Karpatoch.

Spoznávajme Karpaty cestou z Bukowska do Zemplínskych Hámrov – program Interreg Poľsko – Slovensko 2021–2027, Fond malých projektov. Hlavným cieľom je zvýšenie informovanosti a rozvoj cestovného ruchu a obojstranná integrácia a kultúrna výmena.

Demografický a spoločenský obraz dnes

Podľa posledných oficiálnych sčítaní obyvateľstva je Zemplínske Hámre dynamickou komunitou s približne 1250 trvalými obyvateľmi, z ktorých väčšina tvorí slovenské obyvateľstvo. Demografické štruktúry sa vyznačujú vysokou mierou rodinnej a komunitnej solidarity, čo sa odráža v aktívnom zapojení obyvateľov do rôznych spoločenských organizácií, športových klubov a kultúrnych podujatí.

Súčasná spoločnosť obce si udržiava hlboké korene v historických tradíciách, no zároveň je otvorená moderným trendom a inováciám. Miestni obyvatelia sú hrdí na svoje kultúrne dedičstvo a tradičné remeslá, ktoré sa snažia prenášať na mladšie generácie. Tento symbiotický vzťah medzi minulosťou a súčasnosťou je základom pre budúci rozvoj obce a tvorí pevný základ pre ďalšie investície a projekty.

Współpraca i projekty transgraniczne

Obecna strategia rozwoju wsi opiera się również na współpracy z okolicznymi wsiami i partnerami transgranicznymi. Ważnym wydarzeniem było podpisanie umowy o współpracy transgranicznej z sąsiednią gminą w Polsce, co otworzyło nowe możliwości dla projektów kulturalnych i gospodarczych. Inicjatywy te przyczyniają się do zwiększenia świadomości regionalnej, usprawnienia połączeń transportowych i komunikacyjnych oraz realizacji wspólnych planów, które mają długofalowy pozytywny wpływ na cały region.

Projekty mające na celu rozwijanie atrakcji turystycznych, modernizację przestrzeni publicznej i wsparcie lokalnych przedsiębiorców są dowodem na to, że Zemplínske Hámre gotowe jest stawić czoła wyzwaniom współczesności. Współpraca z władzami państwowymi i partnerami zagranicznymi pozwala na efektywne wykorzystanie środków finansowych oraz podnosi jakość usług publicznych, czyniąc miejscowość atrakcyjnym miejscem do życia i zwiedzania.

Projekty:

Karpatské koľajky – po stopách úzkokoľajových železníc v Karpatoch – Program Współpracy Transgranicznej V – A Polska – Słowacja 2014 – 2020. Głównym celem było stworzenie wspólnego polsko-słowackiego produktu turystycznego, bazującego na istniejących i zaginionych już wąskotorowych kolejkach leśnych w Karpatach.

Poznajmy Karpaty w drodze z Bukowska do Zemplínskych Hámrov – program Interreg Polska – Słowacja 2021-2027, Fundusz małych projektów. Głównym celem jest podniesienie poziomu informacji i rozwój turystyki oraz obustronna integracja i wymiana kulturalna.

Obraz demograficzny i społeczny dzisiaj

Według ostatniego oficjalnego spisu ludności, Zemplínske Hámre to dynamiczna społeczność licząca około 1 250 stałych mieszkańców, z których większość stanowi ludność słowacka. Struktury demograficzne charakteryzują się wysokim stopniem solidarności rodzinnej i społecznej, co przejawia się w aktywnym uczestnictwie mieszkańców w różnego rodzaju organizacjach społecznych, sportowych i wydarzeniach kulturalnych.

Obecne społeczeństwo wsi pielęgnuje głębokie tradycje historyczne, ale jest również otwarte na nowoczesne trendy i innowacje. Mieszkańcy są dumni ze swojego dziedzictwa kulturowego i tradycyjnych rzemiosł, które starają się przekazać młodszym pokoleniom. Symbiotyczna relacja przeszłości z teraźniejszością stanowi podstawę przyszłego rozwoju wsi i tworzy silny fundament dla dalszych inwestycji i projektów.

POKLADY A ZAUJÍMAVOSTI OBCE A JEJ OKOLIA – MIESTA, KTORÉ LÁKAJÚ TURISTOV

Historické centrum a pamiatky

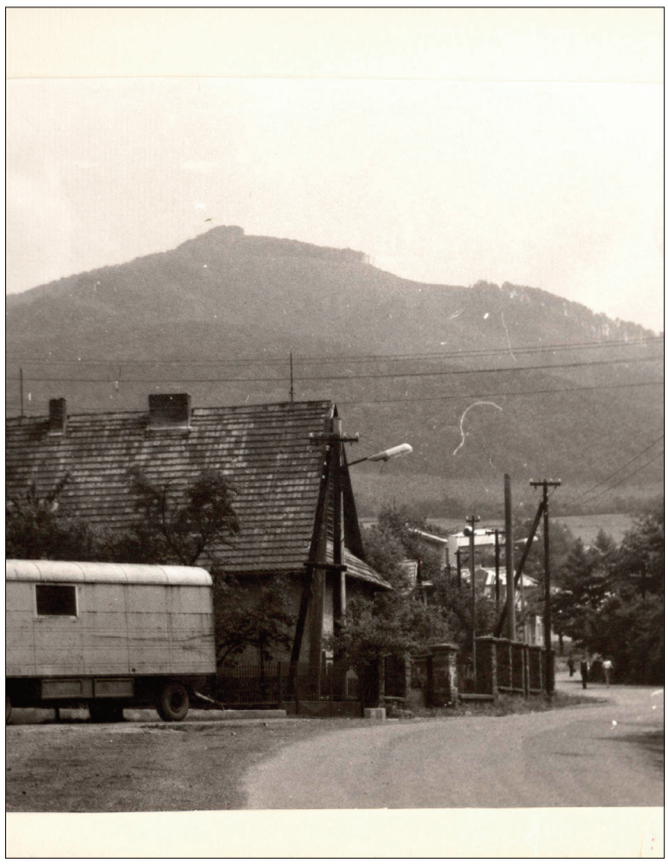

Historické centrum Zemplínskych Hámrov je živým svedectvom bohatých dejín obce. Starobylé uličky lemované pôvodnými murovanými domami, historické kostoly a kaplnky spolu s budovami miestnej školy a kultúrneho domu tvoria jedinečný architektonický komplex, ktorý je výsledkom mnohých desaťročí, ba aj storočí neustáleho vývoja. Každá budova má svoj príbeh – od zakladateľských čias až po obdobie modernizácie – a predstavuje tak kus historickej mozaiky, ktorá spája minulosť s prítomnosťou.

Návštevníci sa môžu prechádzať starobylými uličkami, kde sa striedajú stopy po pôvodných priemyselných aktivitách, remeselných dielňach či rodinách, ktoré tu žili po generácie. V múzeu, ktoré sídli v bývalom kultúrnom dome, sú vystavené originálne exponáty, historické fotografie, dokumenty a artefakty, ktoré osvetľujú život v osade počas rôznych historických období. Každý exponát prináša nové poznatky a umožňuje hlbšie pochopenie kultúrnej identity obce.

SKARBY WSI I JEJ OKOLIC – MIEJSCA, KTÓRE PRZYCIĄGAJĄ TURYSTÓW

Centrum historyczne i zabytki

Historyczne centrum wsi Zemplínske Hámre jest żywym świadectwem jej bogatej historii. Starodawne uliczki z oryginalnymi murowanymi domami, zabytkowymi kościołami i kaplicami, a także budynki lokalnej szkoły i Domu Kultury tworzą wyjątkowy kompleks architektoniczny, będący rezultatem wielu dziesięcioleci, a nawet stuleci nieustannego rozwoju. Każdy budynek ma swoją historię, od czasów założenia po okres modernizacji, i tym samym stanowi część historycznej mozaiki, która łączy przeszłość z teraźniejszością.

Zwiedzający mogą spacerować starodawnymi uliczkami, na których można odnaleźć ślady pierwotnych działań gospodarczych, warsztatów rzemieślniczych oraz rodzin, które mieszkały tu od pokoleń. Muzeum mieści się w dawnym Domu Kultury i prezentuje oryginalne eksponaty, historyczne fotografie, dokumenty i artefakty, które przybliżają życie w osadzie w różnych okresach historycznych. Każdy eksponat przynosi nową wiedzę i pozwala na głębsze zrozumienie tożsamości kulturowej wsi.

Prírodné atrakcie – Krása Vihorlatu na dosah ruky

Okrem historických pamiatok patrí medzi najväčšie poklady Zemplínskych Hámrov aj ich prírodné prostredie. Jedným z hlavných symbolov regiónu je už spomínaný Sninský kameň, ktorý sa svojou impozantnou siluetou stal magnetom pre turistov, horolezcov a fotografov. Výstup na vrchol tohto skalného monumentu je náročný, no odmena v podobe ohromujúceho panoramatického výhľadu stojí za každú námahu. Z jeho vrcholu sa otvára pohľad na údolie Cirochy, rozprestierajúce sa lesy a horské masívy, ktoré dodávajú celému regiónu neopakovateľnú atmosféru.

Ďalším prírodným zázrakom sú početné potoky a pramene, ktoré pretekajú krajinou a vytvárajú malebné scenérie – od tichých vodopádov, cez romantické rybníky až po divoké rieky, ktoré sa vlievajú do širších vodných tokov. Tieto prírodné scenérie, spolu s prekrásnymi lesmi, sú ideálnym miestom pre cyklistiku, pešiu turistiku či pikniky, ktoré ponúkajú únik z každodenného zhonu a možnosť načerpať inšpiráciu z krásy prírody.

Kultúrne a spoločenské centrá

Medzi ďalšie atrakcie patrí aj moderné kultúrne centrum obce, kde sa organizujú rôzne podujatia – od koncertov a divadelných predstavení až po výstavy a workshopy zamerané na lokálne remeslá a tradičné remeselné techniky. Kultúrny dom je miestom stretávania sa obyvateľov, kde sa nielen oslavujú tradičné sviatky a slávnosti, ale aj vytvárajú nové umelecké projekty, ktoré spájajú minulosť s budúcnosťou.

Okrem kultúrneho domu je významnou súčasťou spoločenského života aj miestna knižnica a múzeum, kde si návštevníci môžu prečítať historické príbehy, prezrieť si zbierky starých fotografií a dokumentov a dozvedieť sa viac o tradíciách a zvykovom živote obce. Tieto miesta sú živým dôkazom toho, že kultúra a história idú ruka v ruke a vytvárajú pevný základ pre budúcnosť.

Atrakcje przyrodnicze – Piękno Vihorlatu na wyciągnięcie ręki

Oprócz zabytków historycznych największym skarbem miejscowości Zemplínske Hámre jest jej środowisko przyrodnicze. Jednym z głównych symboli regionu jest wspomniany już szczyt Sninský kameň, który dzięki swojej imponującej sylwetce stał się magnesem dla turystów, wspinaczy i fotografów. Wyjście na szczyt tego skalnego monumentu jest trudne, ale nagroda w postaci zachwycającego, panoramicznego widoku jest warta każdego wysiłku. Ze szczytu rozpościera się widok na dolinę rzeki Cirocha, rozległe lasy i pasma górskie, które nadają całemu regionowi niepowtarzalny klimat.

Kolejnym cudem natury są liczne strumienie i źródła, które przepływają przez krainę i tworzą malowniczą scenerię – od cichych wodospadów, przez romantyczne stawy, po dzikie rzeki, które wpadają do szerszych cieków wodnych. Naturalne krajobrazy w połączeniu z pięknymi lasami stanowią idealne miejsce na wycieczki rowerowe, piesze i na pikniki. Można dzięki nim uciec od codziennego zgiełku i czerpać inspirację z piękna natury.

Centra kulturalne i społeczne

Ważnym miejscem jest nowoczesny wiejski ośrodek kulturalny, w którym organizowane są rozmaite imprezy, m.in. koncerty i spektakle teatralne oraz wystawy i warsztaty poświęcone lokalnemu rzemiosłu i tradycyjnym technikom rzemieślniczym. Dom Kultury jest miejscem spotkań mieszkańców, w którym nie tylko celebrowane są tradycyjne święta i uroczystości, lecz również powstają nowe projekty artystyczne, które łączą przeszłość z przyszłością.

Oprócz ośrodka kulturalnego istotną częścią życia społecznego jest wiejska biblioteka i muzeum, w których zwiedzający mogą przeczytać opowieści historyczne, obejrzeć zbiory starych fotografii i dokumentów oraz dowiedzieć się więcej o tradycjach i życiu codziennym wsi. Miejsca te są żywym dowodem na to, że kultura i historia idą ze sobą w parze, tworząc silne podstawy na przyszłość.

PERSPEKTÍVY DO BUDÚCNOSTI – NOVÉ CESTY A VÝZVY PRE ZEMPLÍNSKE HÁMRE

Inovatívne projekty a strategické plány

Súčasná samospráva obce s veľkým odhodlaním pracuje na tvorbe strategického Územného plánu, ktorý má zabezpečiť ďalší rozvoj obce a jej okolia. Medzi hlavné ciele patrí revitalizácia obecnej infraštruktúry, modernizácia verejných služieb, výstavba nových športových a kultúrnych zariadení a podpora cezhraničnej spolupráce. Plánované investície, ktoré zahŕňajú nielen modernizáciu existujúcich objektov, ale aj výstavbu nových, prispievajú k vytvoreniu atraktívneho prostredia pre bývanie, prácu aj oddych.

Okrem tradičných oblastí rozvoja sa obec zameriava aj na podporu malých a stredných podnikov, ktoré tvoria základ miestnej ekonomiky. Iniciatívy, ktoré majú za cieľ podporiť regionálnu produkciu, remeslá a tradičné techniky, zároveň vytvárajú pracovné miesta a posilňujú ekonomickú sebestačnosť obce. Moderné technologické riešenia, ktoré sa implementujú do verejných služieb, zlepšujú komunikáciu, správu a celkovú kvalitu života obyvateľov.

PERSPEKTYWY NA PRZYSZŁOŚĆ – NOWE DROGI I WYZWANIA DLA WSI ZEMPLÍNSKE HÁMRE

Projekty innowacyjne i plany strategiczne

Obecny samorząd wsi z wielką determinacją pracuje nad stworzeniem strategicznego planu zagospodarowania przestrzennego, który ma zapewnić dalszy rozwój wsi i jej okolic. Główne cele obejmują rewitalizację infrastruktury wiejskiej, unowocześnienie usług publicznych, budowę nowych obiektów sportowych i kulturalnych oraz wspieranie współpracy transgranicznej. Planowane inwestycje, obejmujące nie tylko modernizację istniejących obiektów, ale także budowę nowych, przyczyniają się do stworzenia atrakcyjnego środowiska do życia, pracy i wypoczynku.

Oprócz tradycyjnych obszarów rozwoju wieś kładzie nacisk również na wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw, które stanowią podstawę lokalnej gospodarki. Inicjatywy mające na celu wspieranie regionalnej produkcji, rzemiosła i tradycyjnych technik tworzą miejsca pracy i wzmacniają samowystarczalność ekonomiczną wsi. Nowoczesne rozwiązania technologiczne wdrażane w usługach publicznych wpływają na poprawę komunikacji, administracji i ogólną jakość życia mieszkańców.

Udržateľnosť a ochrana životného prostredia

S ohľadom na rastúce environmentálne výzvy je jednou z priorít obce aj udržateľný rozvoj a ochrana prírodného dedičstva. Realizácia projektov zameraných na plynofikáciu, modernizáciu odpadového hospodárstva či zavedenie ekologických systémov verejnej dopravy sú len niektorými z krokov, ktoré dokazujú záväzok miestnej samosprávy k ochrane životného prostredia.

Obec investuje aj do rozvoja obnoviteľných zdrojov energie, čím prispieva k znižovaniu emisií a zlepšovaniu kvality ovzdušia. Okrem toho sa kladie dôraz na starostlivosť o miestne prírodné rezervácie a chránené územia, čím sa zabezpečuje, že budúce generácie budú môcť tiež obdivovať krásy Vihorlatských vrchov a bohatstvo lokálnej flóry a fauny.

V rámci projektu: Zmierňovanie negatívnych dopadov zmeny klímy v obci Zemplínske Hámre ako vstupnej brány do starých bukových pralesov a vulkánov Východných Karpát, bude realizovaná výstavba relaxačných envirodomčekov, bylinkovej kuchynky „babky Ježibabky", detského edukačného ihriska a dostavba hygienicko-prevádzkových priestorov pre envirodomčeky.

Spolupráca a komunitná angažovanosť

Budúcnosť obce je neoddeliteľne spätá s aktívnou spoluprácou medzi obyvateľmi, miestnymi podnikmi, samosprávou a regionálnymi partnermi. Zemplínske Hámre sa neustále snažia vytvárať prostredie, v ktorom každý občan môže prispieť svojou iniciatívou a nápadmi k celkovému rozvoju. Spoločenské organizácie, športové kluby, kultúrne združenia a občianske iniciatívy tvoria silnú komunitu, ktorá je pripravená čeliť novým výzvam a spoločne vytvárať lepšiu budúcnosť.

Dôležitou súčasťou tohto procesu je aj cezhraničná spolupráca, ktorá umožňuje výmenu skúseností, inovácií a najlepších praktík s obcami v susedných krajinách. Takáto spolupráca otvára dvere k novým investíciám, zlepšuje dopravnú dostupnosť a podporuje rozvoj regiónu ako celku.

Zrównoważony rozwój i ochrona środowiska

W odniesieniu do rosnących wyzwań związanych z ochroną środowiska priorytetem wsi jest zrównoważony rozwój i ochrona dziedzictwa przyrodniczego. Realizacja projektów związanych z gazyfikacją, modernizacją gospodarki odpadami, a także wprowadzenie ekologicznych systemów transportu publicznego to tylko niektóre z działań świadczących o zaangażowaniu samorządu w ochronę środowiska.

Wieś inwestuje również w rozwój odnawialnych źródeł energii, przyczyniając się w ten sposób do redukcji emisji gazów cieplarnianych i poprawy jakości powietrza. Ponadto nacisk kładzie się na troskę o lokalne rezerwaty przyrody i obszary chronione, aby przyszłe pokolenia również mogły podziwiać piękno Vihorlatských vrchov i bogactwo miejscowej flory i fauny.

W ramach projektu „Łagodzenie negatywnego wpływu zmian klimatycznych w miejscowości Zemplínske Hámre, będącej bramą wejściową do starych lasów bukowych i wulkanów Karpat Wschodnich" zostanie zrealizowana budowa ekodomków wypoczynkowych, kuchenki ziołowej „babci Ježibabki", edukacyjnego placu zabaw dla dzieci, a także dokończenie budowy pomieszczeń higieniczno-użytkowych dla ekodomków.

Współpraca i zaangażowanie społeczności

Przyszłość wsi jest nierozerwalnie związana z aktywną współpracą mieszkańców, lokalnych przedsiębiorstw, samorządu lokalnego i partnerów regionalnych. Zemplínske Hámre nieustannie dążą do stworzenia środowiska, w którym każdy obywatel może przyczynić się do ogólnego rozwoju poprzez swoją inicjatywę i pomysły. Organizacje społeczne, kluby sportowe, stowarzyszenia kulturalne i inicjatywy obywatelskie tworzą silną społeczność, która jest gotowa stawić czoła nowym wyzwaniom i wspólnie tworzyć lepszą przyszłość.

Ważną częścią tego procesu jest również współpraca transgraniczna, która umożliwia wymianę doświadczeń, innowacji i najlepszych praktyk z wsiami w krajach sąsiednich. Taka współpraca otwiera drzwi nowym inwestycjom, poprawia dostępność transportową i wspiera rozwój regionu.

ODKAZ MINULOSTI A NÁDEJ DO BUDÚCNOSTI

Obec Zemplínske Hámre je jedinečným príkladom toho, ako sa minulosť môže harmonicky prelínať s prítomnosťou a inšpirovať budúce generácie. Jej bohatá história, ktorá začína v roku 1809, a dlhé obdobia rozvoja, rekonštrukcií a modernizácie, svedčia o odhodlaní a pracovitosti miestnych obyvateľov. Každá etapa vývoja – od zakladateľských čias cez obdobie hutníctva, ťažkých vojen, socializácie až po moderné investície – prispela k tomu, že dnes môžeme obdivovať nielen historické pamiatky, ale aj dynamický a moderný život v obci.

Súčasné projekty, strategické plány a ekologické iniciatívy jasne ukazujú, že Zemplínske Hámre idú smerom k udržateľnému rozvoju, ktorý rešpektuje tradície a zároveň otvára nové možnosti pre rast a prosperitu. Miestni obyvatelia, ktorí si zachovávajú hrdosť na svoje korene, sa zároveň aktívne zapájajú do modernizácie a využívania príležitostí, ktoré ponúka dnešná doba.

Pre turistov a návštevníkov predstavujú Zemplínske Hámre nielen historickú pamiatku, ale aj miesto, kde príroda, kultúra a tradícia vytvárajú jedinečnú atmosféru. Každý, kto sem príde, má možnosť prežiť autentický zážitok – od prechádzky starobylými uličkami a návštevy múzeí, cez výstup na impozantný Sninský kameň až po oddych v malebnej prírode, ktorá obklopuje obec. Tieto miesta a zážitky hovoria o príbehoch, ktoré sa odohrávali po stáročia, a o odhodlaní ľudí budovať lepšiu budúcnosť.

Na záver je potrebné zdôrazniť, že Zemplínske Hámre sú oveľa viac než len geografická lokalita či súbor historických udalostí. Sú živým organizmom, ktorý pulzuje energiou minulosti, súčasnosti a budúcnosti. Sú miestom, kde sa spájajú príbehy dávnych zakladateľov, kde sa píšu nové kapitoly každodenného života a kde sa stretávajú ľudia s láskou k svojej zemi, prírode a kultúre.

Táto publikácia je oslavou dedičstva obce a zároveň výzvou pre všetkých, ktorí túžia spoznať a prežiť autentickú atmosféru, ktorá sa tvorí tam, kde minulosť a prítomnosť idú ruka v ruke. Zemplínske Hámre sú pozvaním na cestu, ktorá vás zavedie hlboko do srdca Vihorlatských vrchov, kde každá cesta, každá ulička a každé prírodné zákutie rozpráva svoj vlastný príbeh.

DZIEDZICTWO PRZESZŁOŚCI I NADZIEJA NA PRZYSZŁOŚĆ

Miejscowość Zemplínske Hámre jest wyjątkowym przykładem tego, jak przeszłość może harmonijnie łączyć się z teraźniejszością, inspirując przyszłe pokolenia. Bogata historia tego miejsca, która zaczyna się w 1809 r., oraz długie okresy rozwoju, przebudowy i modernizacji świadczą o determinacji i pracowitości tutejszych mieszkańców. Każdy etap rozwoju – od czasów założycielskich, poprzez okres hutnictwa, trudnych doświadczeń wojennych, socjalizacji aż po nowoczesne inwestycje – przyczyniał się do tego, że dziś możemy podziwiać na wsi nie tylko zabytki, ale także dynamiczne i nowoczesne życie.

Obecne projekty, plany strategiczne i inicjatywy ekologiczne wyraźnie pokazują, że Zemplínske Hámre zmierzają w kierunku zrównoważonego rozwoju, który szanuje tradycje, a jednocześnie otwiera nowe możliwości wzrostu i dobrobytu. Tutejsi obywatele, którzy są dumni ze swoich korzeni, również aktywnie włączają się w modernizację i korzystają z możliwości, jakie dają współczesne czasy.

Dla turystów i gości wieś Zemplínske Hámre to nie tylko zabytek historyczny, ale także miejsce, w którym natura, kultura i tradycja tworzą niepowtarzalną atmosferę. Każdy, kto tu przyjedzie, ma szansę przeżyć autentyczne doświadczenie – od spaceru starodawnymi uliczkami i zwiedzania muzeów, przez wyjście na imponujący szczyt Sninský kameň, po relaks pośród malowniczej przyrody otaczającej wieś. Miejsca te i doświadczenia opowiadają historie, które rozgrywały się na przestrzeni wieków i pokazują determinację ludzi do budowania lepszej przyszłości.

Na koniec należy podkreślić, że Zemplínske Hámre to znacznie więcej niż tylko lokalizacja geograficzna czy zbiór wydarzeń historycznych. To żywy organizm, który pulsuje energią przeszłości, teraźniejszości i przyszłości. To miejsce, w którym łączą się historie dawnych założycieli, gdzie pisane są nowe rozdziały codziennego życia oraz spotykają się ludzie kochający swoją ziemię, przyrodę i kulturę.

Niniejsza publikacja jest pochwałą dziedzictwa wsi, a jednocześnie wyzwaniem dla wszystkich, którzy pragną doświadczyć i zaznać autentycznej atmosfery, jaka powstaje tam, gdzie przeszłość i teraźniejszość idą ręka w rękę. Zemplínske Hámre to zaproszenie do podróży, która zabierze w głąb serca Vihorlatských vrchov, gdzie każda droga, każda uliczka i każdy naturalny zakątek opowiadają własną historię.

POZVANIE PRE NÁVŠTEVNÍKOV – OBJAVTE S NAMI JEDINEČNÉ ZEMPLÍNSKE HÁMRE

Ak hľadáte miesto, kde sa história dotýka prítomnosti a kde sa prírodné krásy prelínajú s bohatým kultúrnym dedičstvom, Zemplínske Hámre sú tou správnou voľbou. Prechádzajte sa starobylými uličkami, navštívte múzeum, kde každý exponát má svoj príbeh, a vyberte sa na túru do srdca Vihorlatských vrchov, kde vás očakáva ohromujúci výhľad zo Sninského kameňa.

Či už ste nadšenec histórie, milovník prírody alebo jednoducho hľadáte miesto, kde môžete načerpať inšpiráciu, Zemplínske Hámre vám ponúkajú to najlepšie z oboch svetov. Vďaka aktívnej komunite, moderným investíciám a neustálemu rozvoju sa obec stáva príkladom pre ďalšie regióny, ktoré túžia spojiť tradície s inováciami.

Pozývame vás, aby ste sa stali súčasťou tejto fascinujúcej cesty. Objavte jedinečné miesta, ktoré zmenili tvár obce, spoznajte príbehy ľudí, ktorí tu žili a prispeli k jej rozvoju, a nechajte sa uniesť nádhernou prírodou, ktorá robí Zemplínske Hámre skutočne výnimočnými. Vaša cesta za poznaním začína práve tu – tam, kde minulosť ožíva v prítomnosti a kde sa sny stávajú skutočnosťou.

ZAPROSZENIE DLA ODWIEDZAJĄCYCH – ODKRYJ Z NAMI WYJĄTKOWE ZEMPLÍNSKE HÁMRE

Jeśli szukasz miejsca, w którym historia łączy się z teraźniejszością, a piękno natury przeplata się z bogatym dziedzictwem kulturowym, Zemplínske Hámre to właściwy wybór. Przespaceruj się dawnymi uliczkami, odwiedź muzeum, w którym każdy eksponat ma swoją historię oraz wybierz się na pieszą wyprawę w serce Vihorlatských vrchov, gdzie ze szczytu Sninský kameň czeka na Ciebie niesamowity widok.

Niezależnie od tego czy jesteś pasjonatem historii, miłośnikiem przyrody, czy po prostu szukasz miejsca, które może Cię zainspirować, Zemplínske Hámre oferują to, co najlepsze z obu światów. Dzięki aktywnej społeczności, nowoczesnym inwestycjom i ciągłemu rozwojowi miejscowość staje się przykładem dla innych regionów, które pragną łączyć tradycję z innowacją.

Zapraszamy do wzięcia udziału w tej fascynującej podróży. Odkryj wyjątkowe miejsca, które zmieniły oblicze wsi, poznaj historie ludzi, którzy tu mieszkali i przyczynili się do jej rozwoju oraz daj się porwać pięknu przyrody, które sprawia, że Zemplínske Hámre są naprawdę wyjątkowe. Twoja podróż odkrywcza zaczyna się właśnie tutaj – gdzie przeszłość ożywa w teraźniejszości i gdzie marzenia stają się rzeczywistością.

REFLEXIA – DEDIČSTVO, KTORÉ PRETRVÁVA

Obec Zemplínske Hámre je príkladom, že história môže byť hnacou silou pre modernizáciu a inováciu. Každý z týchto príbehov, či už ide o osud zakladateľov osady, boj počas vojnových rokov, obnovu po vojnách či moderné investície do kultúrneho a športového života, prispieva k celkovému obrazu obce, ktorý je bohatý, mnohovrstevný a inšpiratívny.

Keď sa pozrieme do minulosti obce Zemplínske Hámre, vidíme obraz odhodlania, tvrdej práce a neustáleho hľadania nových ciest, ako premeniť prírodné a kultúrne zdroje na pevný základ pre rozvoj. História obce, dokumentovaná v bohatých archívoch, matrikách a pamätníkoch, je živým svedectvom o tom, ako sa z malej hutníckej osady stala moderná a dynamická komunita, ktorá si zachováva svoju jedinečnú identitu.

Táto cesta nie je iba kronikou udalostí, ale aj príbehom ľudských osudov – príbehom rodín, ktoré sa sem usadili, prispeli k rozvoju miestneho hospodárstva a vytvorili komunitu, v ktorej je každý jednotlivý príbeh cenný. Pamätné nápisy, historické budovy, autentické exponáty a pamätné miesta sú dôkazom toho, že minulosť obce nie je len zbierkou dát, ale živou súčasťou jej identity, ktorá inšpiruje súčasnosť aj budúcnosť.

REFLEKSJA – DZIEDZICTWO, KTÓRE TRWA

Gdy przyjrzymy się przeszłości wsi Zemplínske Hámre, zobaczymy obraz determinacji, ciężkiej pracy i nieustannego poszukiwania nowych sposobów na przekształcenie zasobów naturalnych i kulturowych w solidną podstawę rozwoju. Historia wsi, udokumentowana w bogatych archiwach, metrykach i pomnikach, jest żywym świadectwem tego, jak mała osada hutnicza przekształciła się w nowoczesną i dynamiczną społeczność, która zachowała swoją wyjątkową tożsamość.

Ta podróż to nie tylko kronika wydarzeń, ale także opowieść o ludzkich losach – to historia rodzin, które się tu osiedliły, przyczyniły się do rozwoju lokalnej gospodarki i stworzyły społeczność, w której historia każdej jednostki ma wartość. Pamiątkowe inskrypcje, zabytkowe budynki, autentyczne eksponaty i miejsca pamięci są dowodem na to, że przeszłość wsi to nie tylko zbiór danych, ale żywa część jej tożsamości, która inspiruje zarówno teraźniejszość, jak i przyszłość.

Miejscowość Zemplínske Hámre jest przykładem tego, jak historia może być siłą napędową modernizacji i innowacji. Każda z tych opowieści, niezależnie od tego czy dotyczy losów założycieli osady, walk w latach wojennych, powojennej odbudowy, czy współczesnych inwestycji w życie kulturalne i sportowe, przyczynia się do ogólnego obrazu wsi, który jest bogaty, wielowarstwowy i inspirujący.

■

VÝZVA K OBJAVOVANIU – VAŠA CESTA DO SRDCA VIHORLATSKÝCH VRCHOV

Pozývame všetkých, ktorí túžia po hlbšom poznaní histórie, prírody a kultúrnych hodnôt, aby sa vydali na cestu do Zemplínskych Hámrov. Každý krok, každá prechádzka starobylými uličkami, každý výstup na Sninský kameň a každé stretnutie s miestnymi obyvateľmi sú príležitosťou spoznať, ako sa minulosť prelína s prítomnosťou a vytvára jedinečný obraz budúcnosti.

Objavte zákutia, kde sa stretáva tradícia s inováciou, a nechajte sa uniesť príbehmi, ktoré rozprávajú o odvahe, vytrvalosti a láske k svojej zemi. Zemplínske Hámre vás vítajú s otvorenou náručou – ako miestom, kde sa môžete nielen dozvedieť o histórii, ale aj prežiť autentický zážitok, ktorý vás obohatí a inšpiruje na mnoho ďalších ciest.

Zemplínske Hámre nie sú len miestom na mape, ale živým organizmom, v ktorom sa spájajú príbehy minulosti, dynamika súčasnosti a sny o budúcnosti. Každý kúsok histórie, každá zrekonštruovaná budova, každá obnova prírodného dedičstva a každá nová iniciatíva prispievajú k tomu, že obec zostáva miestom, kde sa tradícia a inovácia stretávajú a kde sa píšu nové kapitoly spoločného príbehu.

Dedičstvo, ktoré tu bolo vybudované, nie je len odkazom minulých generácií, ale aj inšpiráciou pre budúcich. Je to príbeh, ktorý nás učí, že aj v najťažších časoch je možné vybudovať pevný základ pre rozvoj, že spojením sily prírody a kultúrneho dedičstva môžeme tvoriť lepší a krajší svet pre všetkých.

Preto, keď sa dnes pozeráme do minulosti a zároveň vstupujeme do budúcnosti, nesmieme zabudnúť na hodnoty, ktoré nás spájajú – na lásku k prírode, na hrdosť na našu históriu a na odhodlanie budovať spoločne lepšiu budúcnosť. Zemplínske Hámre sú živým dôkazom toho, že minulosť môže byť inšpiráciou pre súčasnosť a že každý z nás môže prispieť k tomu, aby sa táto nádherná obec stala ešte lepším miestom pre život.

WEZWANIE DO ODKRYWANIA – TWOJA PODRÓŻ DO SERCA VIHORLATSKÝCH VRCHOV

Zapraszamy wszystkich, którzy pragną głębiej poznać dzieje, przyrodę i wartości kulturowe, do wyruszenia w podróż do wsi Zemplínske Hámre. Każdy krok, każdy spacer starodawnymi uliczkami, każde wyjście na Sninský kameň i każde spotkanie z mieszkańcami to okazja, by zrozumieć, jak przeszłość łączy się z teraźniejszością, tworząc niepowtarzalny obraz przyszłości.

Odkryj zakątki, w których tradycja spotyka się z innowacją i daj się porwać historiom opowiadającym o odwadze, wytrwałości i miłości do swojej ziemi. Zemplínske Hámre witają Cię z otwartymi ramionami – jako miejsce, w którym nie tylko możesz poznać historię, ale także przeżyć autentyczne przygody, które wzbogacą i zainspirują do wielu kolejnych podróży.

Zemplínske Hámre to nie tylko miejsce na mapie, ale żywy organizm, w którym spotykają się opowieści z przeszłości, dynamika teraźniejszości i marzenia o przyszłości. Każdy kawałeczek historii, każdy odnowiony budynek, każda renowacja dziedzictwa przyrodniczego i każda nowa inicjatywa przyczyniają się do tego, że miejscowość pozostaje miejscem, w którym tradycja spotyka się z innowacją i gdzie pisane są nowe rozdziały wspólnej historii.

Dziedzictwo, które tu zbudowano, jest spuścizną minionych pokoleń i równocześnie inspiracją dla przyszłych. To opowieść, która uczy nas, że nawet w najtrudniejszych czasach można zbudować silny fundament rozwoju, że łącząc siłę natury i dziedzictwa kulturowego, możemy stworzyć lepszy i piękniejszy świat dla wszystkich.

Dlatego też, patrząc dziś w przeszłość i jednocześnie wkraczając w przyszłość, nie możemy zapominać o wartościach, które nas łączą – o naszej miłości do natury, dumie z naszej historii i determinacji do wspólnego budowania lepszej przyszłości. Zemplínske Hámre to żywy dowód na to, że przeszłość może być inspiracją dla teraźniejszości i że każdy z nas może przyczynić się do tego, aby ta piękna miejscowość stała się jeszcze lepszym miejscem do życia.

ZÁVER – PRÍBEH, KTORÝ POKRAČUJE

V každom kameni, v každom liste stromu a v každom úsmeve miestneho obyvateľa sa ukrýva príbeh, ktorý sa tiahne cez stáročia a vytvára jedinečnú mozaiku, ktorá je Zemplínske Hámre. Tento text, ktorý spája minulosť, prítomnosť aj budúcnosť, je oslavou všetkého, čo obec predstavuje – od jej hutníckych začiatkov, cez obdobia ťažkých vojnových skúšok, až po moderné investície a dynamický rozvoj, ktorý dnes zaznamenávame.

Naše slová sú pozvaním, aby ste sa stali súčasťou tohto príbehu. Objavte s nami históriu, ktorá ožíva v kameni a dreve starobylých budov, pocíťte energiu prírody, ktorá vás obklopuje na každom kroku, a nechajte sa inšpirovať odhodlaním ľudí, ktorí každý deň pracujú na tom, aby bola Zemplínske Hámre miestom, kde sa tradícia stretáva s inováciami.

Tento príbeh pokračuje a každý z nás môže byť jeho súčasťou. Vstúpte do sveta Zemplínskych Hámrov, kde sa spájajú minulosť a prítomnosť, kde sa sny menia na realitu a kde príroda, história a kultúra tvoria nezmazateľnú stopu pre budúce generácie. Vaša cesta začína práve tu – v obci, ktorá je nielen geografickým bodom na mape, ale aj srdcom, ktoré bije v rytme dávnych tradícií a moderných ambícií.

Pri prehliadke Zemplínskych Hámrov nezabúdajte na to, že každý kúsok obce má svoj význam a svoj príbeh. Či už sa jedná o pôvodné murované domy, kde sa kedysi tiesnili rodiny, alebo o moderné kultúrne centrá, ktoré dnes slúžia ako miesto stretávania a tvorby, každý prvok prispieva k celkovému obrazu tohto územia. Obec, ktorá vznikla v Jozefovej doline, je živým svedectvom o premenách, ktoré prešla – od jednoduchej osady až po modernú komunitu, ktorá si váži svoje korene a zároveň sa neustále posúva vpred.

Dnes, keď prechádzate úzkymi uličkami, kde sa prelínajú stopy minulosti s dynamikou súčasnosti, si uvedomíte, že Zemplínske Hámre sú miestom, kde je každý detail dôležitý. Každá historická pamiatka, každý prírodný scenár a každé kultúrne podujatie vytvárajú jedinečnú atmosféru, ktorá vás nabudí, inšpiruje a vtiahne do fascinujúceho sveta, kde sa minulosť a budúcnosť stretávajú v dokonalom súlade.

Zemplínske Hámre predstavujú viac než len geografickú lokalitu – sú miestom, kde sa každý deň píše nový príbeh, ktorý je naviazaný na pevné základy minulosti a zároveň otvára dvere do budúcnosti. Tento text je výzvou na cestu poznania, ktorá vás zavedie od prvých hutníckych dní až po moderné trendy a investície, ktoré dnes definujú život v obci.

Nech je tento príbeh inšpiráciou pre všetkých, ktorí veria, že aj malé miesta môžu mať veľký vplyv na kultúrne a spoločenské dianie, že minulosť môže byť základom pre budúcnosť a že každá komunita, ktorá si váži svoje korene, je pripravená čeliť výzvam modernej doby. Zemplínske Hámre vás pozývajú objaviť, spoznať a prežiť autentický zážitok, ktorý spája históriu, prírodu aj kultúru v jedinečnom celku.

Vstúpte do sveta, kde každý krok, každé stretnutie a každá skúsenosť prispievajú k vytváraniu lepšej budúcnosti. Objavte, ako sa minulosť premieňa na živú inšpiráciu, a nechajte sa uniesť príbehmi, ktoré pretrvávajú v každom kameni a v každom srdci tejto jedinečnej obce.

ZAKOŃCZENIE – HISTORIA, KTÓRA TRWA

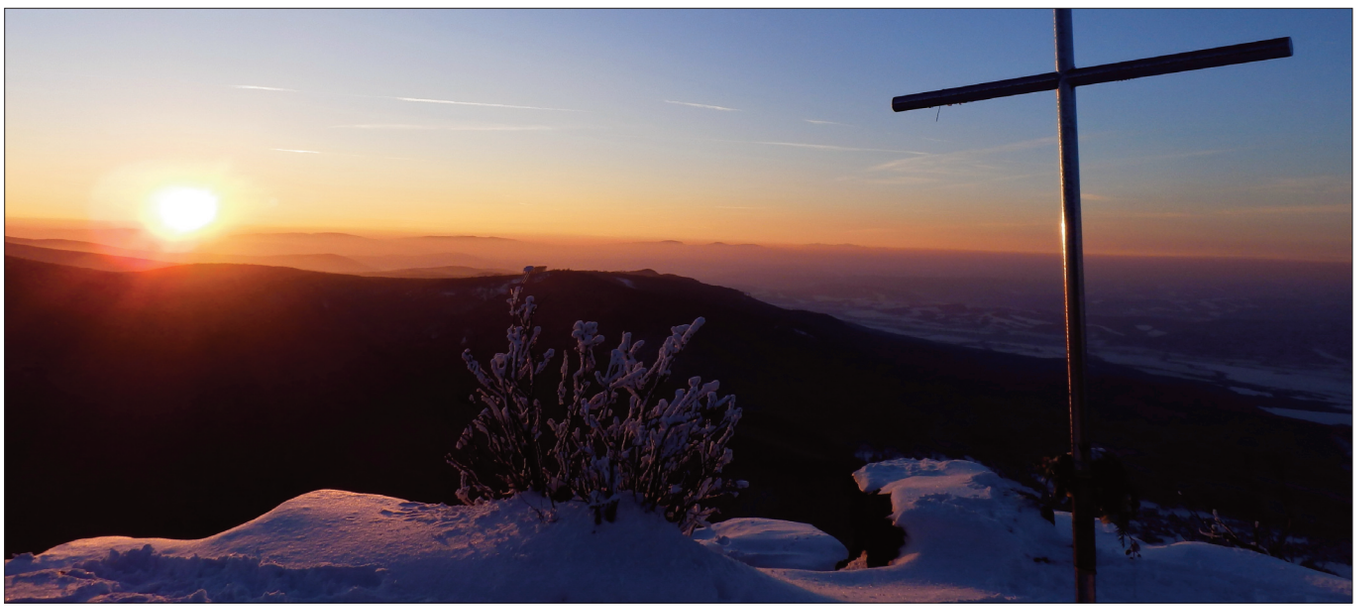

W każdym kamieniu, w każdym liściu drzewa i w każdym uśmiechu tutejszego mieszkańca kryje się historia, która rozciąga się na przestrzeni wieków i tworzy wyjątkową mozaikę, jaką są Zemplínske Hámre. Niniejszy tekst, łączący przeszłość, teraźniejszość i przyszłość, jest pochwałą wszystkiego, co wieś reprezentuje – od jej hutniczych początków, poprzez okresy trudnych wojennych prób, aż po nowoczesne inwestycje i dynamiczny rozwój, który dziś rejestrujemy.

Nasze słowa są zaproszeniem do tego, abyś stał się częścią tej opowieści. Odkryj z nami historię, która ożywa w kamieniu i drewnie starych budynków, poczuj energię natury, która otacza na każdym kroku i zainspiruj się determinacją ludzi, którzy każdego dnia pracują, aby Zemplínske Hámre były miejscem, w którym tradycja spotyka się z innowacjami.

Ta historia trwa i każdy z nas może być jej częścią. Zapraszamy do świata wsi Zemplínske Hámre, gdzie przeszłość łączy się z teraźniejszością, gdzie marzenia stają się rzeczywistością, a natura, historia i kultura pozostawiają niezatarte ślady dla przyszłych pokoleń. Państwa podróż rozpoczyna się właśnie tutaj – we wsi, która nie jest tylko punktem geograficznym na mapie, ale także sercem, które bije w rytmie dawnych tradycji i współczesnych ambicji.

Zwiedzając wieś Zemplínske Hámre, nie zapomnij, że każda jej część ma swoje własne znaczenie i swoją przygodę. Niezależnie od tego, czy są to pierwotne murowane domy, w których niegdyś mieszkały razem rodziny, czy nowoczesne ośrodki kulturalne, które dziś służą jako miejsca spotkań i twórczości, każdy element przyczynia się do ogólnego wizerunku tego obszaru. Wieś, która powstała w Jozefovej doline jest żywym świadectwem przemian, jakie przeszła – od prostej osady aż do nowoczesnej społeczności, która ceni swoje korzenie, ale jednocześnie ciągle idzie naprzód.

Dziś, spacerując wąskimi uliczkami, na których ślady przeszłości splatają się z dynamiką teraźniejszości, można sobie uświadomić, że Zemplínske Hámre to miejsce, w którym każdy szczegół ma znaczenie. Każdy zabytek historyczny, naturalny krajobraz i wydarzenie kulturalne tworzą niepowtarzalną atmosferę, która inspiruje i wciąga do fascynującego świata, w którym przeszłość i przyszłość spotykają się w doskonałej harmonii.

Zemplínske Hámre to coś więcej niż tylko lokalizacja geograficzna – to miejsce, w którym każdego dnia pisze się nowa historia, osadzona w silnych fundamentach przeszłości, a jednocześnie otwierająca drzwi do przyszłości. Niniejszy tekst stanowi wezwanie do podróży, która zabierze Cię od pierwszych dni hutniczych aż do współczesnych trendów i inwestycji definiujących dzisiejsze życie na wsi.

Niech ta historia będzie inspiracją dla wszystkich, którzy wierzą, że nawet małe miejsca mogą mieć wielki wpływ na wydarzenia kulturalne i społeczne, że przeszłość może być fundamentem przyszłości i że każda społeczność, która ceni swoje korzenie, jest gotowa stawić czoła wyzwaniom współczesności. Zemplínske Hámre zapraszają do odkrywania i poznawania autentycznych przeżyć, które łączą historię, przyrodę i kulturę w wyjątkową całość.

Wejdź do świata, w którym każdy krok, każde spotkanie i każde doświadczenie przyczyniają się do tworzenia lepszej przyszłości. Odkryj, w jaki sposób przeszłość przekształca się w żywą inspirację i daj się porwać historiom, które kryją się w przydrożnym kamieniu i każdym sercu tej wyjątkowej wsi.

LOKALIZÁCIA MIEST A MIESTNYCH ZAUJÍMAVOSTÍ

HÁMORSKÝ NÁUČNÝ CHODNÍK

Kamenná murovanica so sýpkou

48.9501300N, 22.1548056E

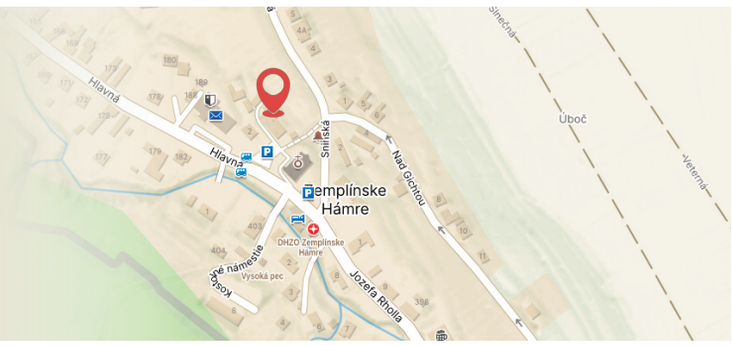

Murované domy, tzv. murovanice boli v osade Josefsthal stavané na začiatku 19. storočia pre potreby ubytovania robotníkov a vedenia železiarní. Budovali sa pre rôzny počet rodín, i v závislosti od pracovného zaradenia či postavenia jednotlivých pracovníkov železiarní. Zaujímavé boli dômyselným riešením odvádzania dažďových vôd do studne v pivnici, ktoré sa už nevyskytuje. V Zemplínskych Hámroch sa dodnes zachovala len jedna murovanica vybudovaná v blízkosti niekdajšieho priemyselného centra s vysokou pecou a zlievarňou. Od polovice 19. storočia bola táto murovanica využívaná ako hostinec pod vedením krčmára Matyasa Wieszbergera. Murovanica spolu so sýpkou boli zrekonštruované v roku 2014. Od roku 2015 slúži ako múzeum.

Múzeum Zemplínske Hámre bolo uvedené do prevádzky 28. júna 2015 a je súčasťou Hámorského náučného chodníka. V múzeu sú nainštalované dve stále expozície. Prvá expozícia prezentuje históriu baníctva a železiarstva vo Vihorlatských vrchoch a druhá etnografická expozícia prezentuje ľudovú architektúru, poľnohospodárstvo, remeslá a ľudové odevy obyvateľov osady Josefsthal. Okrem nich sa dve samostatné expozície nachádzajú v ďalších objektoch Hámorského náučného chodníka. V budove hámru s vodným náhonom je umiestnená expozícia kováčstva a hámorníctva a v replike banskej štôlne v lokalite pod kameňolomom sa nachádza expozícia banskej činnosti.

Kontaktné údaje:
Mobil: +421 917 659 842
E-mail: muzeum@zemplinskehamre.sk

LOKALIZACJA MIEJSC I LOKALNYCH CIEKAWOSTEK

HÁMORSKÝ SZLAK EDUKACYJNY

Kamienna „murovanica” ze spichlerzem

Domy murowane, tzw. murovanice, zaczęto budować w osadzie Josefsthal na początku XIX wieku dla potrzeb zakwaterowania robotników i kierownictwa hutą. Budowano je dla różnej liczby rodzin, w zależności od klasyfikacji zawodowej i statusu poszczególnych pracowników huty. Ciekawe było pomysłowe rozwiązanie polegające na odprowadzaniu wody deszczowej do studni w piwnicy, która nie jest już wykorzystywana. We wsi Zemplínske Hámre do dziś przetrwał tylko jeden murowany dom, wybudowany w pobliżu dawnego ośrodka przemysłowego z wielkim piecem i odlewnią. Od połowy XIX wieku ten murowany budynek pełnił funkcję zajazdu, którym zarządzał karczmarz Matyas Wieszberger. „Murovanica” wraz ze spichlerzem została odnowiona w 2014 roku, a od 2015 roku pełni funkcję muzeum.

Muzeum Zemplínske Hámre zostało otwarte 28 czerwca 2015 r. i jest częścią Hámorskiego Szlaku Edukacyjnego. W muzeum zainstalowano dwie stałe ekspozycje. Pierwsza prezentuje historię górnictwa i obróbki żelaza w Vihorlatských vrchoch, a druga, etnograficzna, prezentuje architekturę ludową, rolnictwo, rzemiosła i stroje ludowe mieszkańców osady Josefsthal. Oprócz nich w innych obiektach Hámorskiego Szlaku Edukacyjnego znajdują się dwie odrębne ekspozycje. W budynku kuźni napędzanej wodą mieści się wystawa poświęcona kowalstwu i wytwarzaniu przedmiotów kutych, a w replice sztolni górniczej, która mieści się poniżej kamieniołomu, znajduje się ekspozycja poświęcona działalności górniczej.

Dane kontaktowe:
Mobil: +421 917 659 842
E-mail: muzeum@zemplinskehamre.sk

Vysoká pec

48.9489953N, 22.1546681E

Vysokú pec v Jozefovej doline dal na začiatku 19. storočia postaviť majiteľ Jozef Rholl v centrálnej časti osady, vo svahu súčasnej ulice „Nad gichtou". Pomenovanie „gichta" (z nemeckého slova „Gicht", sadzobňa), čiže miesto, odkiaľ sypali do vysokej pece železnú rudu, dokumentuje nemecký pôvod prvých obyvateľov osady Jozefova dolina – Josefsthal. Ako palivo pri spracovávaní železnej rudy sa používalo drevené uhlie, pričom v roku 1852 bolo hnacie zariadenie upravené na parný pohon s výkonom 20 konských síl. V období rokov 1874 až 1888 bol vlastníkom vysokej pece i celej železiarne Filip Eugen Sachsen-Gotha-Coburg – druhorodený syn belgického kráľa Leopolda I. Podľa neho bola pec pomenovaná ako Filipova huta – Philliphűtte. Po skončení prevádzky bola v 20. storočí rozobratá. Jej replika bola vybudovaná na inom mieste z dôvodu zastavania pôvodnej parcely.

Wielki piec

Wielki piec w Jozefovej doline został zbudowany na początku XIX wieku przez właściciela Jozefa Rholla w centralnej części osady, na zboczu obecnej ulicy Nad Gichtou. Nazwa „gichta" (od niemieckiego słowa „gicht" oznaczającego hutę), czyli miejsce, z którego wsypywano rudę żelaza do wielkiego pieca, świadczy o niemieckim pochodzeniu pierwszych mieszkańców osady Jozefova dolina – Josefsthal. Węgiel drzewny stosowano jako paliwo do przeróbki rudy żelaza, a w 1852 r. układ napędowy przebudowano na maszynę parową o mocy 20 koni mechanicznych. W latach 1874 – 1888 właścicielem wielkiego pieca i całej huty był Philip Eugen Sachsen-Gotha-Coburg – drugi syn belgijskiego króla Leopolda I. Na jego cześć piec nazwano Hutą Filipa – Philliphűtte. Po zakończeniu eksploatacji został rozebrany w XX wieku. Jego replikę zbudowano w innym miejscu ze względu na zagospodarowanie pierwotnej posesji.

Bývalá zlievareň

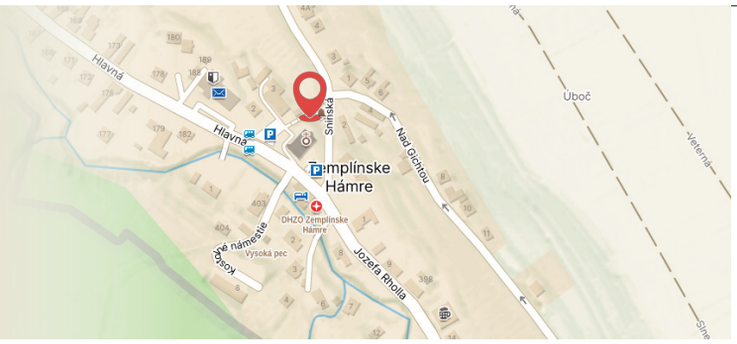

48.9499556N, 22.1553297E

Zlievareň dal v centrálnej časti osady v roku 1841 vybudovať Jozef Rholl. Vyrábali sa v nej lopaty, kosy, klince, poľnohospodárske náradie, pece zvané Merkúr, riad na varenie, svietniky, rámy na zrkadlá, pamätné predmety a náhrobné kríže. Okrem predmetov úžitkovej spotreby sa v zlievarni zhotovovali i umelecké sochy. Azda najznámejšou z nich je socha Herkula, odliata v roku 1841, ktorá sa dodnes nachádza na nádvorí kaštieľa v Snine. V zlievarni tiež zhotovili erb Rhollovcov, osadený na ich rodinnej kaplnke v Snine, a sochy leva a levice, strážiace vstup do humenského kaštieľa. Po skončení prevádzky v polovici 20. storočia boli objekty zlievarne a vysokej pece rozobraté. Jedna zo zachovalých kamenných foriem na odlievanie železa dnes symbolicky označuje miesto, kde v minulosti zlievareň stála.

ZLIEVAREŇ HERKULES
THE FOUNDRY HERCULES

Objekt zlievarne dal v roku 1841 vybudovať na mieste niekdajšieho hámra vtedajší majiteľ železiarne Štefan Rholl. Miestni obyvatelia zlievareň nazývali Maša, oficiálne sa však volala Herkules.

Vyrábali sa tu predovšetkým úžitkové predmety – poľnohospodárske náradie, pece, zvané Merkúr, riad na varenie, svietniky, mažiare, rámy na zrkadlá, pamätné predmety a náhrobné kríže. Zlievareň bola známa aj ťahaním rafov – obručí na vozy.

Jej prevádzka skončila v závere 19. storočia. Objekt zlievarne a pozemok pod ňou odkúpil v roku 1904 od grófky Alžbety Beňovskej, rodenej Očkaiovej (Ocskay) (1842, Vágbori – 1931, Górcsöny), hájnik Ján Sivčák a do roka ho upravil na obytný dom. Neskôr, v období existencie prvej Československej republiky a po druhej svetovej vojne, budova slúžila pre potreby ľudovej školy.

V 60. rokoch 20. storočia bol objekt zbúraný.

The foundry was built in 1841 by the owner of the ironworks Stephen Rholl on the place of the former beamhouse. The residents called the foundry "Maša", however, officially it was named Hercules.

Mainly utilitarian objects – agricultural tools, ovens called Mercury, cook dishes, candlesticks, mortars, mirror frames, memorial objects, tombstones – were produced. The foundry was also well known for pulling rims ("ráfy") on carriages.

The operation was closed at the end of the 19th century. The foundry and its ground was purchased in 1904 from Countess Elizabeth Benyovszky, born Ocskay (1842, Vágbori – 1931, Górcsöny), by a forester Ján Sivčák. He managed to change it into a residential house just within one year. Later, during the first Czechoslovak Republic and after the Second World War, the building was used as a primary school.

In 1960s the object was demolished.

Mapa z roku 1866, dokumentujúca pôvodnú lokalizáciu zlievarne (objekt 12005) a kamennej murovanice (objekt 37) v strede osady Jozefova dolina
Map from 1866 documenting original localisation of the foundry (object 12005) and the stone masonry (object 37) in the centre of the settlement Joseph's Valley

Fotografia zlievarne z obdobia výstavby rímskokatolíckeho kostola (1961)
Photo of the foundry from the period of the construction of the Roman-Catholic Church (1961)

Objekt zlievarne
Object of the foundry

Okrem predmetov úžitkovej spotreby sa v zlievarni zhotovovali i umelecké sochy. Azda najznámejšou z nich je socha Herkula, odliata v roku 1841, ktorá sa dodnes nachádza na nádvorí kaštieľa v Snine. Inštalovaný je pri nej aj holdujúci nápis, zaujímavý najmä tým, že veľké písmená tvoria tzv. chronostich – letopočet jej zhotovenia.

Druhá socha Herkula je umiestnená v zámockom parku v Užhorode, v Zakarpatskej oblasti Ukrajiny (pôvodne sa nachádzala v kúpeľoch Užok).

Osud (údajnej) tretej sochy známy nie je.

V zlievarni tiež zhotovili erb Rhollovcov, osadený na ich rodinnej kaplnke v Snine, a sochy leva a levice, „strážiace" vstup do humenského kaštieľa.

Apart from utilitarian objects, also art statues were made in the foundry. Probably the most famous one is the statue of Hercules, casted in 1841 and still situated in the courtyard of the manor house in Snina. There is an interesting inscription installed at the statue. The capital letters in the inscription form so-called "chronostich" – the chronology of its construction.

The second statue of Hercules is placed in the castle park in Uzhgorod, in Transcarpathian Region of the Ukraine (originally it was located in the Uzhok Spa).

The fate of the third statue is not known.

The coat of arms of the Rholl family, which is mounted on their family chapel in Snina, was made in the foundry, as well as statues of the lion and the lioness "guarding" the entrance to the manor house in Humenné.

Sochy pred kaštieľom v Humennom
Statues in front of the manor house in Humenné

Socha Herkula v Užhorode
Statue of Hercules in Uzhgorod

Socha Herkula v Snine
Statue of Hercules in Snina

Była odlewnia

Odlewnię pozwolił wybudować w centralnej części osady w 1841 r. Jozef Rholl. Produkowano w niej łopaty, kosy, gwoździe, narzędzia rolnicze, piece zwane Merkur, naczynia kuchenne, świeczniki, ramy do luster, przedmioty pamiątkowe i krzyże nagrobne. Oprócz przedmiotów użytkowych odlewnia produkowała również rzeźby artystyczne. Najsłynniejszym z nich jest zapewne posąg Herkulesa, odlany w 1841 r., który do dziś można znaleźć na dziedzińcu dworu w Sninie. Odlewnia wykonała również herb Rhollów, umieszczony na kaplicy rodzinnej w Sninie, a także posągi lwa i lwicy strzegących wejścia do zamku w Humenné. Po zakończeniu eksploatacji w połowie XX wieku obiekty odlewni i wielkiego pieca rozebrano. Jedna z zachowanych do dziś kamiennych form do odlewania żelaza symbolicznie oznacza miejsce, w którym kiedyś stała odlewnia.

Hámor s vodným náhonom

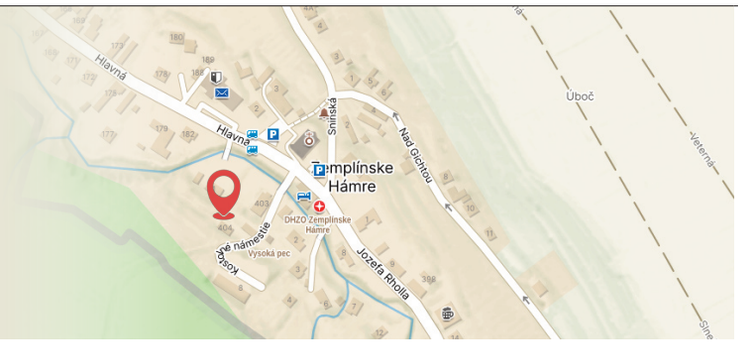

48.9490933N, 22.1541225E

V osade Jozefova dolina sa pôvodne nachádzalo až päť hámrov s vodným náhonom. Energia, získaná z vody z náhonu, poháňala kováčske buchare, dúchadlo alebo mech na fúkanie vzduchu do pece. Hámre boli zároveň predchodcami manufaktúrnej produkcie kovových výrobkov. Tunajšia železiarska výroba priniesla v 19. storočí priemyselný rozvoj osady ale najmä mesta Snina. Hámorník v hámri je vyobrazený aj na pečati a v erbe obce. Objekt repliky hámra vybudovaný v rokoch 2014–2015 je jednou z expozícií múzea v Zemplínskych Hámroch.

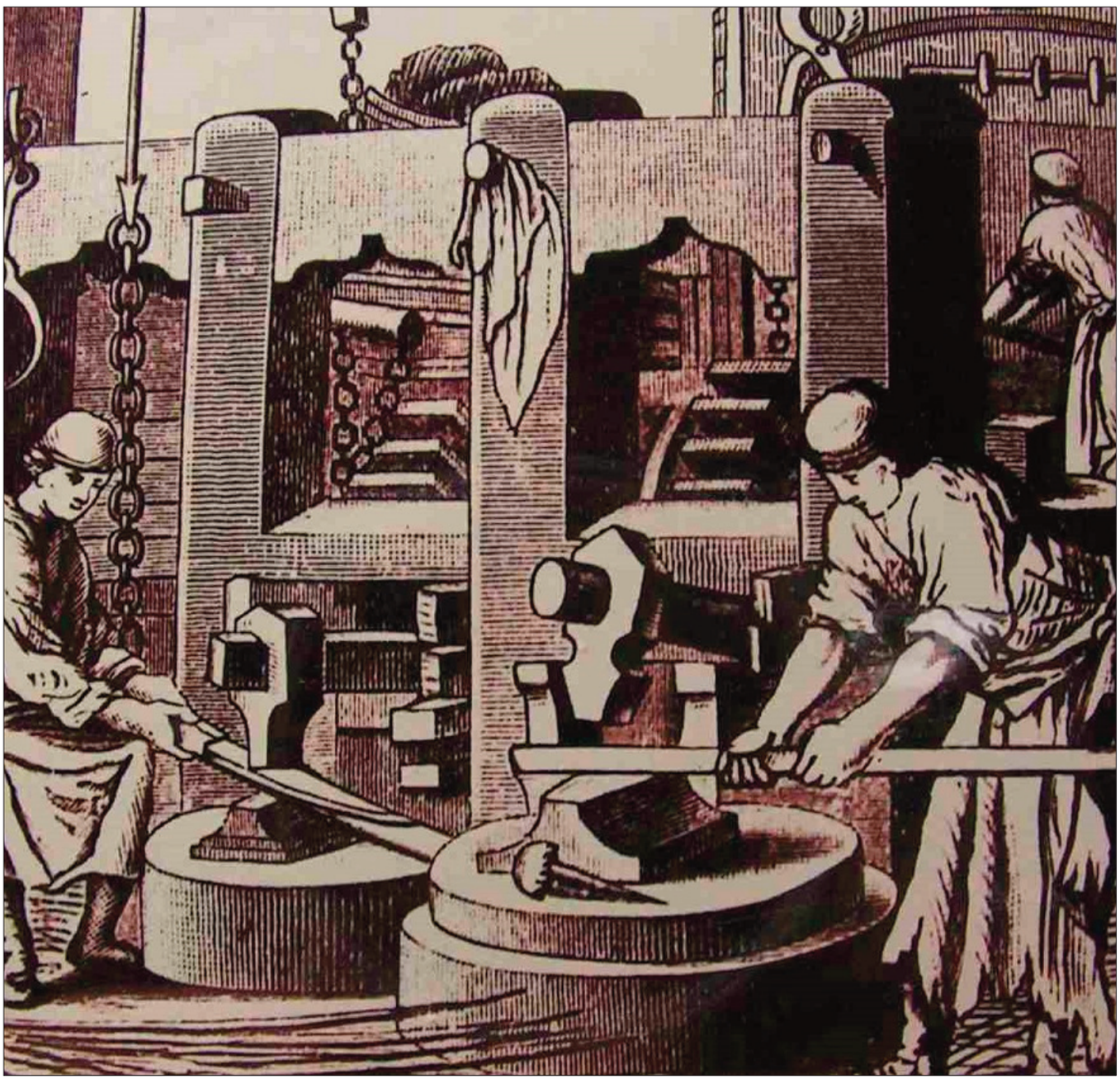

Kuźnia z wodnym napędem

Pierwotnie w osadzie Jozefova dolina znajdowało się aż pięć młynów wodnych. Energia, uzyskana z nich, napędzała młoty kowalskie, dmuchawę lub miechy wtłaczające powietrze do pieca. Kuźnie były również prekursorami manufakturowej produkcji wyrobów metalowych. Tutejsza produkcja żelaza przyczyniła się w XIX wieku do rozwoju przemysłowego na terenie osady, a szczególnie w mieście Snina. Pracownik w kuźni widnieje również na pieczęci i herbie wsi. Obiekt repliki kuźni, zbudowany w latach 2014 – 2015, jest jednym z eksponatów muzeum we wsi Zemplínske Hámre.

Josefsthal

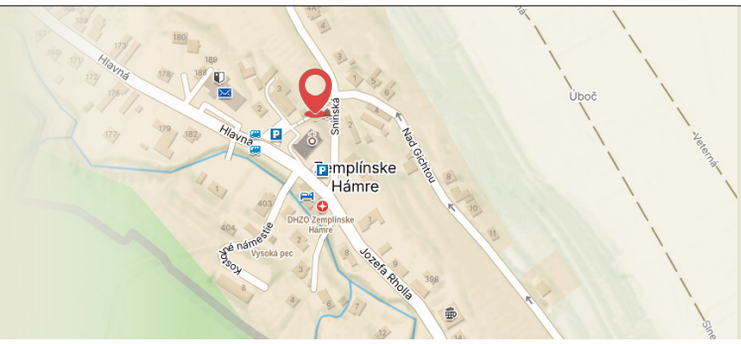

48.9499556N, 22.1553297E

V doline pod severnými svahmi Vihorlatských vrchov sa už v priebehu 18. storočia povrchovo ťažila a spracovávala železná ruda – svedčia o tom písomné dokumenty z rokov 1728 a 1773, ako aj mapové diela z rokov 1780 a 1782. Stále osídlenie v tom čase ešte zaznamenané nebolo. Osada Jozefova dolina bola založená až na začiatku 19. storočia. V minulosti bola vo vlastníctve viacerých významných rodov, medzi ktoré patrili Vandernáthovci, Rholl de Udvarnok, Csáky aj Sachsen-Gotha-Coburg. V priebehu celého 19. storočia sa najčastejšie označovala ako Jozefova dolina (József völgy, Josefsthal), v prvej polovici 20. storočia niesla tiež názov Pustá Hámra či Sninská Hámra. V roku 1956 došlo k jej odčleneniu od mesta Snina, pričom novovzniknutá obec dostala pomenovanie Zemplínske Hámre.

Josefsthal

W dolinie u północnych stoków Vihorlatských vrchov już w XVIII wieku wydobywano odkrywkowo i przetwarzano rudę żelaza – świadczą o tym dokumenty pisemne z 1728 i 1773 r., a także mapy z 1780 i 1782 r. W tym czasie nie odnotowano jeszcze stałego osadnictwa. Osada Jozefova dolina została założona dopiero na początku XIX wieku. W przeszłości właścicielami majątku było kilka znaczących rodów, m. in. Vandernáthowie, Rholl de Udvarnok, Csáky i Sachsen-Gotha-Coburg. Przez cały XIX wiek nazywano ją najczęściej Jozefova dolina (József völgy, Josefsthal), a w pierwszej połowie XX wieku określano ją również jako Pustá Hámra lub Sninská Hámra. W 1956 r. oddzielono ją od miasta Snina, a nowo powstała wieś otrzymała nazwę Zemplínske Hámre.

Bývalá vodná píla

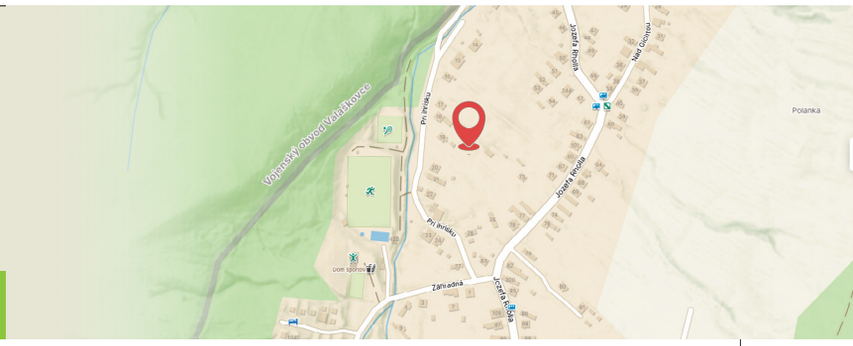

48.9427083N, 22.1558311E

Vodná píla v Jozefovej doline bola vybudovaná na začiatku 19. storočia. Prvý doklad o jej existencii pochádza z roku 1819. Lokalizácia spomínaného zariadenia sa zachovala na katastrálnych mapách z rokov 1865 – 1866. Píla bola drevená, mala dve vodné kolesá, jej samostatný prívodný kanál začínal pri sútoku Barnovej riky a Čierneho (Čarneho) potoka. Doplnkové sezónne zamestnanie pre tunajších obyvateľov poskytovala približne len do druhej polovice 19. storočia, kedy bola v susednej obci Belá nad Cirochou v bývalej Klárinej hute zriadená nová, výkonnejšia parná píla. Do dnes sa nezachoval objekt vodnej píly ani murovanice, ktorá bola pri nej vybudovaná.

Dawny tartak wodny

Tartak wodny w Jozefovej doline został wybudowany na początku XIX wieku. Pierwszy dokument o jego istnieniu pochodzi z 1819 r. Lokalizacja wspomnianego obiektu została utrwalona na mapach katastralnych z lat 1865–1866. Tartak był drewniany, wyposażony w dwa koła wodne, a jego oddzielny kanał doprowadzający wodę zaczynał się u zbiegu rzeki Barnov i potoku Čierny (Čarny). Zapewniał on dodatkowe, sezonowe zatrudnienie miejscowej ludności w przybliżeniu aż do drugiej połowy XIX wieku, kiedy to w sąsiedniej wsi Belá nad Cirochou w byłej hucie Klárinej został urządzony nowy, mocniejszy tartak parowy. Do dziś nie przetrwał ani tartak wodny, ani wybudowana obok niego „murovanica".

Milier

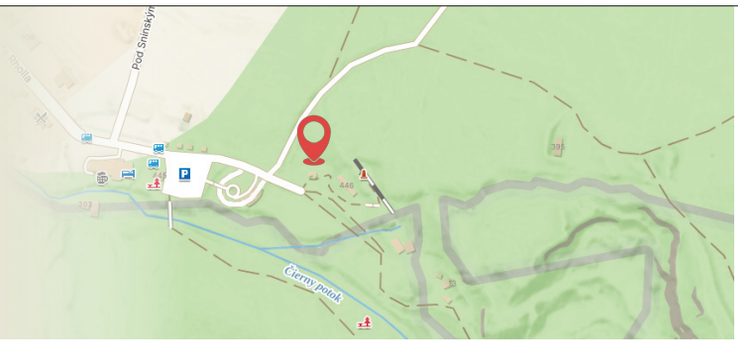

48.9384133N, 22.1622517E

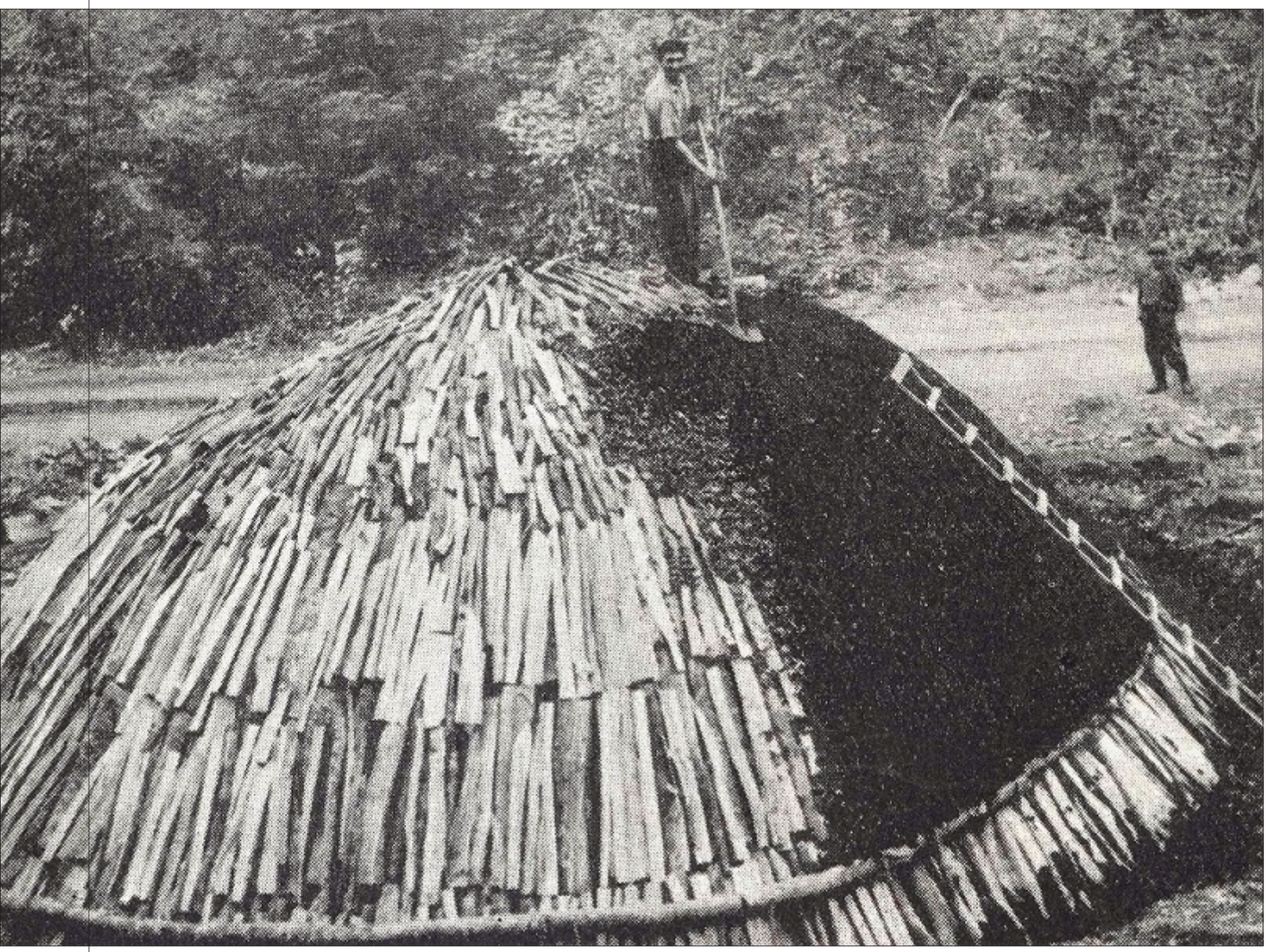

Miliere na výrobu dreveného uhlia, ktoré bolo nevyhnutné pre spracovanie železnej rudy vo vysokej peci, budovali tunajší obyvatelia v minulosti v celej Jozefovej doline. Samotné drevo bolo do miliera naukladané v niekoľkých vrstvách na seba, na spodku sa nachádzala „cintova dzira", ktorou sa zapálilo. Celá konštrukcia bola obložená lístím a jemnou hlinou. Vo vnútri miliera sa udržiavalo pomalé horenie za minimálneho prístupu vzduchu a pri relatívne vysokej teplote, čím dochádzalo ku karbonizácii dreva. Pálenie stredne veľkého miliera trvalo 6 až 9 dní, pri veľkom až 20 dní. Aj po zániku železiarskej výroby sa miliarstvo v Zemplínskych Hámroch udržalo, dokonca sa stalo jedným z hlavných zamestnaní tunajších obyvateľov. Hámorskí uhliari boli známi až na strednom Slovensku, v Čechách či na Podkarpatí. Výroba dreveného uhlia funguje v obci dnes už technologicky modernejším spôsobom v spaľovacích železných peciach.

Mielerz

W przeszłości tutejsi mieszkańcy budowali w całej Jozefovej doline mielerze do produkcji węgla drzewnego, które był niezbędne do obróbki rudy żelaza w wielkim piecu. Drewno układano na siebie w kilku warstwach w mielerzu, na dole znajdowała się „cintova dzira" – „blaszany otwór", który służył do rozpalania ognia. Cała konstrukcja była pokryta liśćmi i delikatną gliną. Wewnątrz mielerza utrzymywano powolne spalanie z minimalnym dostępem powietrza i ze stosunkowo wysoką temperaturą, co powodowało karbonizację drewna. Spalenie średniej wielkości mielerza trwało od sześciu do dziewięciu dni, a dużego nawet do dwudziestu. Nawet po upadku produkcji żelaza przemysł hutniczy we wsi Zemplínske Hámre został utrzymany i dodatkowo stał się jednym z głównych zajęć tutejszych mieszkańców. Wypalacze węgla drzewnego z plemienia Hámor, Hámorskí uhliari, znani byli aż w środkowej Słowacji, Czechach oraz na Podkarpaciu. Produkcja węgla drzewnego we wsi odbywa się obecnie w nowocześniejszy sposób – w piecach opalanych paliwem stałym.

Banská štôlňa

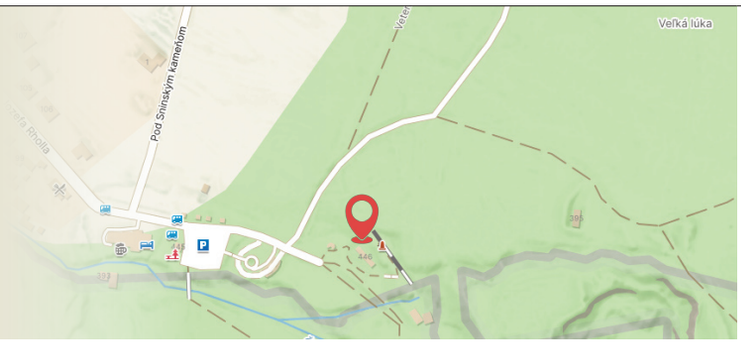

48.9383800N, 22.1625897E

Na úpätí Sninského kameňa boli hutmanmi vyhľadávané lokality s výskytom železnej rudy. Najstarší záznam o ťažbe železnej rudy v Jozefovej doline pochádza už z roku 1773. Samotná ťažba prebiehala najskôr povrchovým spôsobom – na miestach výskytu železnej rudy sa vykopali jamy (pingy), ktoré následne po stenách vyťažili a napokon zasypali hlušinou. Zvyšky pingových polí možno nájsť v lesoch na úpätí Sninského kameňa, dobre viditeľné sú najmä v lokalite nad kameňolomom. Ťažba rudy v Jozefovej doline bola obnovená na začiatku 19. storočia. Hlbinná ťažba prebiehala v štyroch štôlňach, pomenovaných zrejme podľa členov rodiny Rhollovcov – Apolónia, Catharina, Jozef a Štefan. Išlo o jednoduché štôlne, vystužené drevenými podvalmi, z ktorých sa železná ruda vyvážala fúrikmi. K zastaveniu banskej činnosti v Jozefovej doline došlo v roku 1880. Replika štôlne vybudovaná v roku 2014 je jednou z expozícií múzea v Zemplínskych Hámroch.

Sztolnia górnicza

U stóp Sninského kameňa hutnicy poszukiwali miejsc występowania rudy żelaza. Najstarszy zapis o wydobyciu tej rudy w Jozefovej doline pochodzi już z 1773 roku. Początkowo wydobywanie odbywało się powierzchniowo – w miejscach, gdzie znajdowała się ruda żelaza, kopano doły (pingi), które następnie drążono wzdłuż ścian i ostatecznie zasypywano skałą płonną. Pozostałości pól pingowych można znaleźć w lasach u podnóża góry Sninský kameň, są one szczególnie widoczne na obszarze nad kamieniołomem. Wydobywanie rudy w Jozefovej doline zostało wznowione na początku XIX wieku. Głębinowe wydobywanie odbywało się w czterech sztolniach, których nazwy prawdopodobnie pochodzą od imion członków rodziny Rhollów – Apolónia, Catharina, Jozef i Štefan. Były to proste sztolnie, wzmocnione drewnianymi podkładami, z których wywożono taczkami rudę żelaza. Działalność górnicza w Jozefovej doline zakończyła się w 1880 r. Replika sztolni zbudowana w 2014 r. jest jednym z eksponatów muzeum we wsi Zemplínske Hámre.

Úzkokoľajová železnička

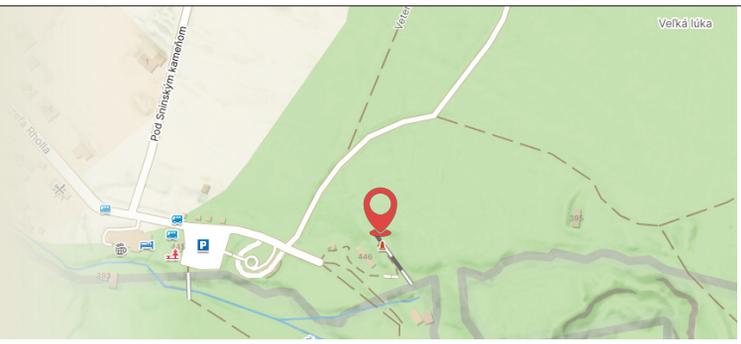

48.9384450N, 22.1628686E

Na trati bývalej sninskej lesnej úzkokoľajky bola Zemplínskym lesným hospodárstvom v Snine v roku 1926 vybudovaná dvojkilometrová odbočka Barnová. Prvotne kvôli preprave kameňa z kameňolomu, otvoreného v prvej polovici 20. storočia, neskôr slúžila aj na prepravu vyťaženého dreva z vihorlatských lesov, ktoré sa na pílu v Snine prepravovalo pomocou oplenovaných vozňov. Sninskú úzkokoľajnú lesnú dráhu (S.U.L.D.) s rozchodom koľajníc 760 mm dal v rokoch 1912–1913 vybudovať gróf Jozef Degenfeld. Do roku 1928 bola jej trať viackrát predlžovaná až pod vrchol Vihorlat, lokalitu Zvorík a celkovej dĺžky 26,3 km. Pôvodný úsek trate odbočky Barnová je v súčasnosti využívaný ako cyklotrasa (zelená značka), ktorou sa dá dostať až k torzu úvrate na Konskom.

Kolej wąskotorowa

Na linii dawnej sninskiej wąskotorowej kolei leśnej Zemplínske lesné hospodárstvo (Zemplińskie Gospodarstwo Leśne) w Sninie zbudowało w 1926 r. dwukilometrowy tor bocznicowy o nazwie Barnová. Początkowo służył on do transportu kamienia z kamieniołomu otwartego w pierwszej połowie XX wieku, a później również do transportu drewna pozyskiwanego z lasów Vihorlatu, które przewożono krytymi wagonami do tartaku w Sninie. Sninská úzkokoľajná lesná dráha (S.U.L.D. – Sninska wąskotorowa kolejka leśna) o rozstawie torów 760 mm została zbudowana w latach 1912 – 1913 przez hrabiego Jozefa Degenfelda. Do 1928 r. jej trasa była przedłużana kilka razy, aż do miejscowości Zvorík, poniżej szczytu Vihorlat, o łącznej długości 26,3 km. Pierwotny odcinek toru bocznicowego Barnová jest obecnie wykorzystywany jako ścieżka rowerowa (zielony znak), którą można dotrzeć do szczątków zaułka w kierunku Konské.

Drevenica

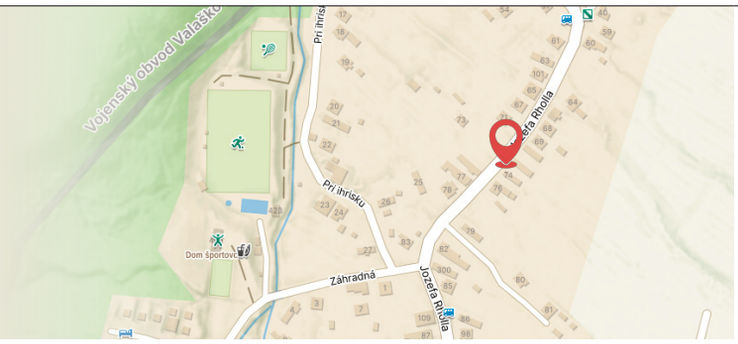

48.9420133N, 22.1580414E

V 19. storočí sa pre Jozefovu dolinu zvykol používať i termín kolónia, ktorým označovali obce či osady s nemeckým obyvateľstvom. Typické pravidelné usporiadanie rodinných domov sa v tom čase nachádzalo najmä na začiatku osady, od obce Belá nad Cirochou. Robotníci, pracujúci v baniach a železiarni, ktorí pôvodne bývali v murovaniciach, si postupne začali budovať samostatne stojace rodinné domy. Na základe sčítacích listov z roku 1869 vieme, že prevažná väčšina príbytkov bola postavená z dreva a mala trojpriestorovú dispozíciu – predná chyža, komora a zadná chyža. V roku 1869 stálo v osade Jozefova dolina spolu 33 dreveníc. Jedna z nich v takmer pôvodnom stave sa zachovala dodnes, je v súkromnom vlastníctve.

Dom drewniany „drevenica”

W XIX wieku termin „kolonia” – co odnosiło się do wiosek i osad zamieszkanych przez ludność niemiecką – stosowano również w odniesieniu do Jozefovej doliny. Typowy regularny układ domów rodzinnych w tamtym czasie występował głównie na początku osady, w kierunku od wsi Belá nad Cirochou. Robotnicy pracujący w kopalniach i hucie, którzy pierwotnie mieszkali w „murovaniciach”, stopniowo zaczęli budować wolnostojące domy rodzinne. Na podstawie danych ze spisu powszechnego z 1869 r. wiemy, że zdecydowana większość domów była zbudowana z drewna i miała układ trzech pomieszczeń – pokój frontowy, spiżarnię i pokój tylny. W 1869 r. w osadzie Jozefova dolina znajdowały się łącznie 33 drewniane domy. Jeden z nich, w stanie niemal pierwotnym, przetrwał do dziś i jest własnością prywatną.

Bývalá garbiareň

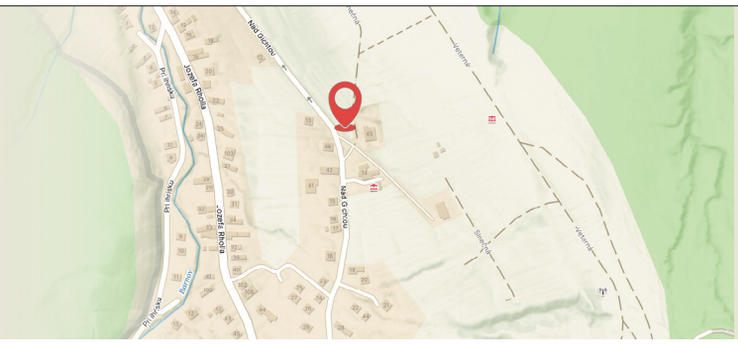

48.9468414N, 22.1599908E

Na začiatku 19. storočia sa osadníci v Jozefovej doline venovali okrem spracovávania železnej rudy i garbiarstvu a sklárstvu. V „garbovni" sa spracovávali surové zvieracie kože predovšetkým na výrobu dúchadiel do hámrov. Pri garbiarni stála drevenica, v ktorej ešte v roku 1869 žilo 6 rodín. Do dnes sa nezachoval žiaden z objektov. Na poliach v blízkosti už zaniknutej garbiarne bola v minulosti ťažená hlina na výrobu potaše.

Dawna garbarnia

Na początku XIX wieku osadnicy w Jozefovej doline, oprócz przetwórstwa rudy żelaza, zajmowali się również garbarstwem i produkcją szkła. W garbarni przetwarzano surowe skóry zwierzęce, głównie do produkcji dmuchaw do kuźni. Obok garbarni stała „drevenica", w której jeszcze w 1869 r. mieszkało sześć rodzin. Do dziś nie przetrwał żaden z obiektów. Na polach w pobliżu nieistniejącej już garbarni wydobywano kiedyś glinę służącą do produkcji potażu.

Bývalý tajch

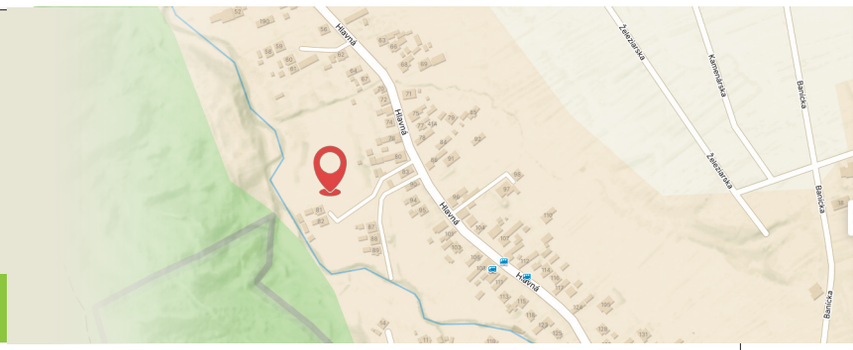

48.9546967N, 22.1445997E

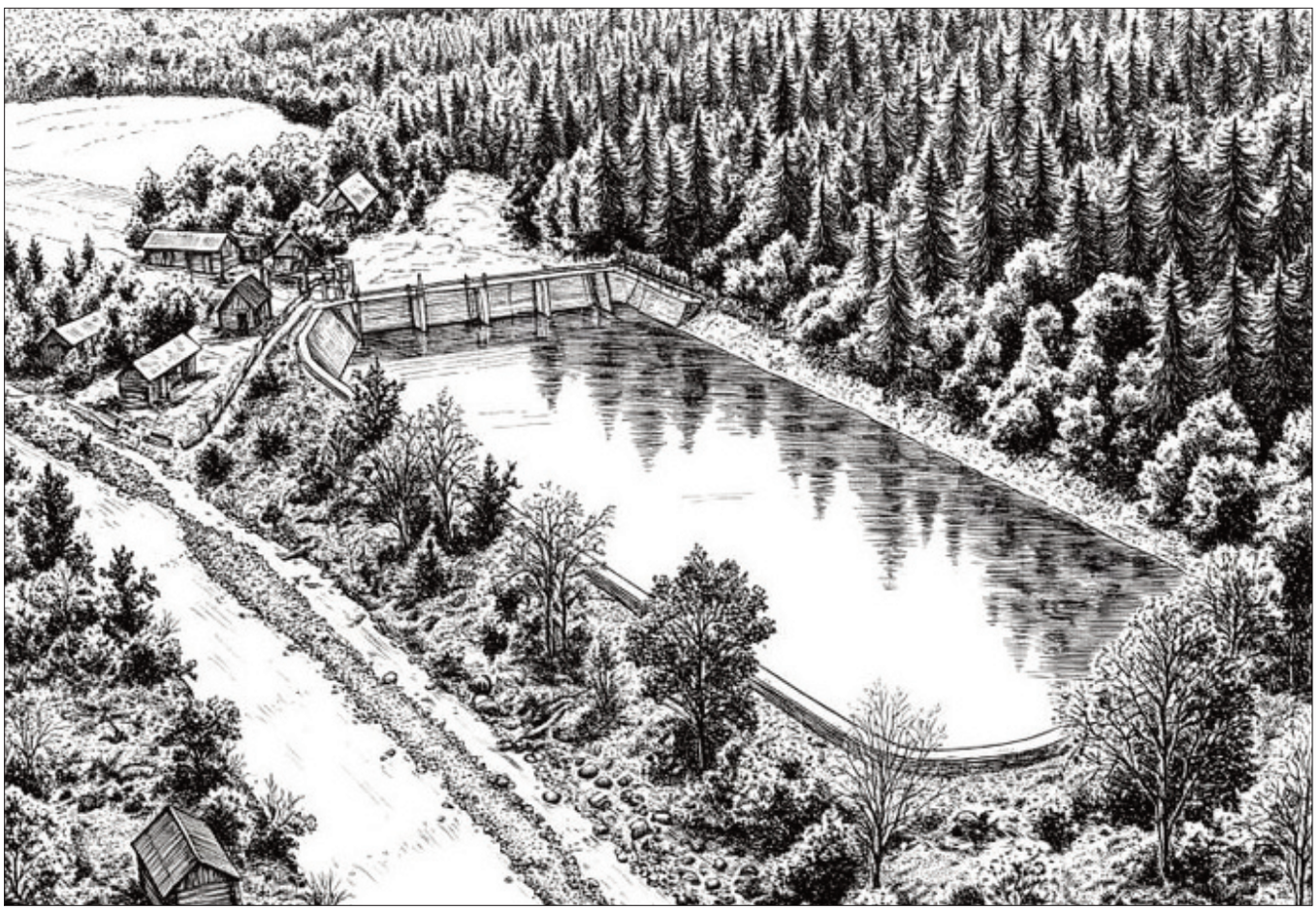

Pri vstupe do osady Jozefova dolina od obce Belá nad Cirochou bol na začiatku 19. storočia vybudovaný jeden z piatich hámrov, ktorý fungoval najdlhšie. Kvôli zabezpečeniu dostatku vody na tavbu a úpravu rudy bola pri hámri vybudovaná rozsiahla vodná nádrž s hrádzou – tajch (z nemeckého slova „Teich"), ktorého existenciu dokumentujú aj katastrálne mapy z rokov 1865–1866. Bývalé koryto tajchu je v súčasnosti suché, využívané ako súkromné záhrady a lúky. Do dnešných dní sa čiastočne zachovali nepatrné náznaky hrádze vodného kanála k tajchu, najlepšie viditeľné pri Barnovom potoku.

Były „tajch"

Przy wejściu do osady Jozefova dolina od strony wsi Belá nad Cirochou na początku XIX wieku zbudowano jedną z pięciu kuźni, która działała najdłużej. Aby zapewnić wystarczającą ilość wody do wytapiania i przeróbki rudy, w pobliżu kuźni zbudowano duży zbiornik wodny z tamą – tajch (od niemieckiego słowa „teich"), którego istnienie udokumentowano również na mapach katastralnych z lat 1865–1866. Dawne koryto tajchu jest obecnie suche, wykorzystywane jako prywatne ogrody i łąki. Do dziś zachowały się częściowo nieznaczne ślady zapory kanału wodnego do tajchu, najlepiej widoczne w pobliżu potoku Barnov.

Drevená zvonica

48.9500336N, 22.1553547E

Rímskokatolícky kostol, ktorý je v súčasnosti hlavnou dominantou Kostolného námestia, ešte v 19. storočí nestál. V centrálnej časti osady Jozefova dolina bola iba jednoduchá drevená zvonica, ktorú postavili v blízkosti zlievarne, vysokej pece a dvoch murovaníc. Prenikavý zvuk zvona bol znamením začiatku a konca šichty, tiež významných udalostí či cirkevných sviatkov. V danom období tu žilo priemerne 300 obyvateľov. Pôvodná zvonica bola po výstavbe kostola odstránená. Opätovne bola obnovená na pôvodnom mieste v roku 2014.

Drewniana dzwonnica

Kościół rzymskokatolicki, który jest obecnie główną atrakcją Placu Kościelnego, w XIX wieku jeszcze nie istniał. W centralnej części osady Jozefova dolina znajdowała się tylko prosta drewniana dzwonnica, która powstała w pobliżu odlewni, wielkiego pieca i dwóch „murovanic". Przenikliwy dźwięk dzwonu oznajmiał początek i koniec zmiany, a także ważnych wydarzeń lub świąt kościelnych. W tamtym czasie mieszkało tu średnio 300 mieszkańców. Pierwotną dzwonnicę usunięto po wybudowaniu kościoła. W 2014 roku odbudowano ją na pierwotnym miejscu.

Banské polia

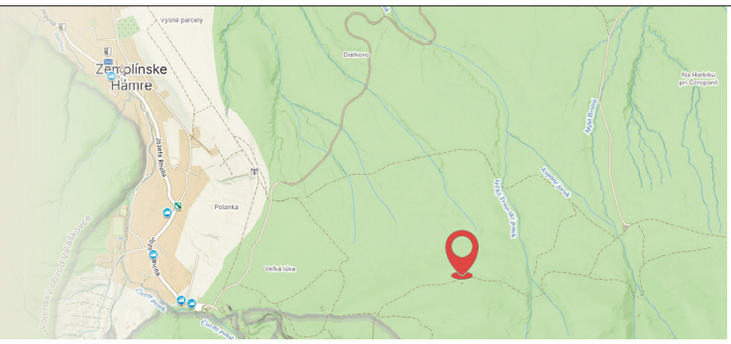

48.9397017N, 22.1802419E

V lokalite Rovienky, približne 1,5 km nad Zemplínskymi Hámrami, v 18. a 19. storočí prebiehala intenzívna banská činnosť. Najskôr povrchovo kopaním jám zvaných pingy, neskôr aj hlbinne. V roku 1927 vybudovalo Zemplínske lesné hospodárstvo v Snine cez tieto banské polia ďalší úsek Sninskej úzkokoľajnej lesnej dráhy (S.U.L.D.) – úsek Konské – Trsťový jarok (km 7.80–24.10) aj s výhybňou Rovienky I dlhou 160 metrov, vybudovanou medzi km 11.00 a 12.00 bývalej úzkokoľajky. Pri výstavbe úzkokoľajky bola časť pingových polí a štôlní poškodená. Neskôr zub času poznačil aj ďalšie štôlne. Pozornému oku neuniknú zavalené ústia, ryhy prepadnutých štôlní a haldy hlušiny.

Pola górnicze

W lokacji Rovienky, około 1,5 km nad wsią Zemplínske Hámre, w XVIII i XIX wieku miała miejsce intensywna działalność górnicza. Najpierw kopano doły zwane pingami na powierzchni, a później także głębinowo. W 1927 r. Zemplínske lesné hospodárstvo w Sninie zbudowało kolejny odcinek Sninskej úzkokoľajnej lesnej dráhy (S.U.L.D.) prowadzący przez pola górnicze – odcinek Konské – Trsťový jarok (km 7,80 – 24,10), również ze zwrotnicą Rovienky I o długości 160 metrów, zbudowaną między 11,00 a 12,00 km dawnej kolei wąskotorowej. W trakcie budowy kolei wąskotorowej uszkodzeniu uległa część pól pingowych i sztolni. W późniejszych latach zniszczenia dotknęły również inne sztolnie. Uważne oko nie przeoczy zawalonych ujść ani zagłębień zasypanych sztolni.

TURISTICKÉ INFORMAČNÉ CENTRUM

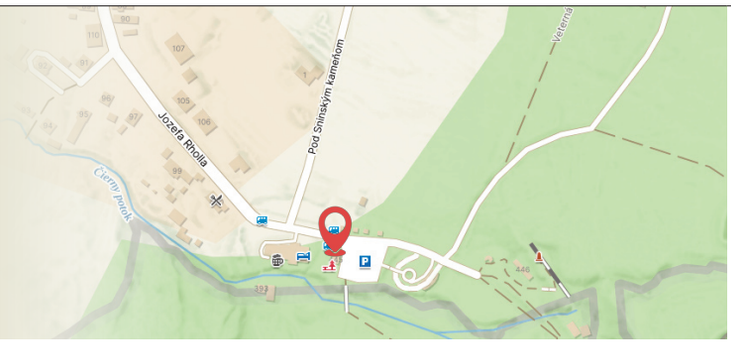

48.9384008N, 22.1603250E

Jednou z brán k objavovaniu prírodných krás Zemplínskych Hámrov a okolia je Turistické informačné centrum (TIC). Nachádza sa v blízkosti kameňolomu, priamo na mieste, kde sa začínajú hlavné turistické trasy na ikonické vrcholy Sninský kameň a Vihorlat. Toto centrum poskytuje cenné informácie nielen o turistických a cyklistických trasách, ale aj o chránených prírodných územiach, ktoré tento región robia výnimočným. Jednou z hlavných atrakcií TIC je expozícia baníctva, umiestnená v autentickej replike štôlne, ktorá návštevníkom približuje bohatú históriu ťažby železnej rudy v tejto oblasti. Vystavené exponáty a informačné panely ponúkajú pohľad do minulosti, keď bol región významným centrom baníctva.

Okrem širokej škály turistických máp, cyklomáp a suvenírov s motívmi Hámorského náučného chodníka a CHKO Vihorlat si návštevníci môžu zakúpiť aj magnetky či turistické známky ako pamiatku na svoje dobrodružstvá v tejto nádhernej lokalite. TIC je navyše vybavené bezplatným Wi-Fi pripojením, čo umožňuje turistom rýchlo si naplánovať svoju trasu alebo zdieľať svoje zážitky online. V okolí informačného centra sa nachádza bezplatné parkovisko, čo uľahčuje prístup pre všetkých výletníkov. Pre tých, ktorí sa chystajú na dlhšie túry, je k dispozícii aj ponuka občerstvenia, ktoré zahŕňa rôzne nápoje a pochutiny.

TIC v Zemplínskych Hámroch je nielen zdrojom informácií, ale aj miestom, kde sa začína nezabudnuteľná cesta do sveta nádhernej prírody, unikátnej fauny a flóry, ako aj do histórie baníctva, ktoré formovalo túto oblasť po celé stáročia.

Kontaktné údaje:
Mobil: +421 918 737 696
E-mail: tic@zemplinskehamre.sk

CENTRUM INFORMACJI TURYSTYCZNEJ

Jednym z miejsc umożliwiających odkrycie przyrodniczego piękna wsi Zemplínske Hámre i okolic jest Centrum Informacji Turystycznej (TIC). Znajduje się ono w pobliżu kamieniołomu, bezpośrednio w miejscu gdzie rozpoczynają się główne szlaki turystyczne prowadzące na kultowe szczyty Sninský kameň i Vihorlat. W tym centrum można uzyskać cenne informacje nie tylko o szlakach turystycznych i trasach rowerowych, ale także o chronionych obszarach przyrodniczych, które czynią ten region wyjątkowym. Jedną z głównych atrakcji TIC jest ekspozycja górnicza, zlokalizowana w autentycznej replice sztolni górniczej, która przybliża zwiedzającym bogatą historię wydobycia rudy żelaza w tym regionie. Eksponaty i panele informacyjne pozwalają zajrzeć w przeszłość, gdy region był ważnym ośrodkiem górniczym.

Oprócz bogatego asortymentu map turystycznych, rowerowych i gadżetów z motywami Hámorskiego Szlaku Edukacyjnego i Obszaru Chronionego Krajobrazu Vihorlat, odwiedzający mogą również nabyć magnesy i znaczki turystyczne jako pamiątkę swoich przygód w tym pięknym miejscu. Dodatkowo w TIC dostępne jest bezpłatne Wi-Fi, dzięki czemu turyści mogą szybko zaplanować trasę lub podzielić się swoimi przeżyciami online. Na terenie TIC znajduje się bezpłatny parking, dzięki czemu dotarcie jest łatwiejsze dla wszystkich turystów. Osoby planujące dłuższe wyprawy mogą również skorzystać z oferty bufetu z przekąskami, która obejmuje różnorodne napoje i smakołyki.

TIC we wsi Zemplínske Hámre to nie tylko źródło informacji, ale także miejsce, w którym rozpoczyna się niezapomniana podróż do świata pięknej przyrody, unikalnej fauny i flory oraz historii górnictwa, które przez stulecia kształtowało ten region.

Dane kontaktowe:
Mobil: +421 918 737 696
E-mail: tic@zemplinskehamre.sk

STANICA CESTNÉHO TURISTICKÉHO VLÁČIKA „HÁMORSKÁ MAŠINKA MÁŠA"

48.9383556N, 22.1609011E

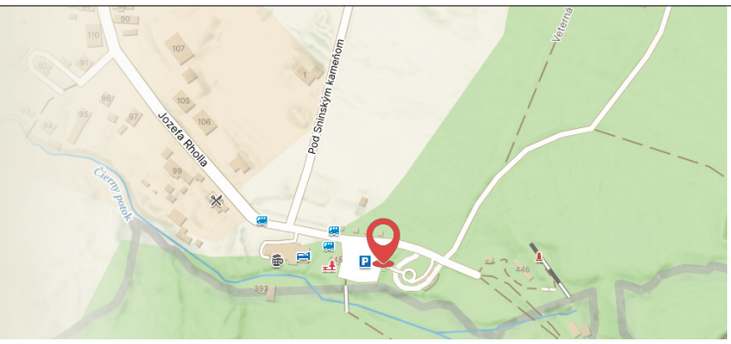

Jedným z najunikátnejších a najzaujímavejších spôsobov, ako spoznať krásy Zemplínskych Hámrov a ich okolia, je cestný turistický vláčik „Hámorská mašinka Máša". Tento farebný motorový vláčik so svojimi vozňami predstavuje nielen pohodlný, ale aj zážitkový spôsob prepravy medzi miestnymi atrakciami. Vláčik spája obec Zemplínske Hámre s rekreačnou oblasťou Sninské rybníky, pričom časť trasy vedie po bývalej úzkokoľajke Snina – Vihorlat, ktorá v minulosti slúžila na prepravu dreva a nerastných surovín. Dnes táto historická trasa ponúka návštevníkom možnosť pohodlne objavovať prírodné krásy Vihorlatských vrchov, a to bez ohľadu na ich fyzickú kondíciu.

Jazda vláčikom je obľúbená najmä medzi rodinami s deťmi, staršími turistami, ale aj medzi návštevníkmi, ktorí chcú jednoducho vychutnať panoramatické výhľady bez námahy. Vďaka pomalej a plynulej jazde poskytuje vláčik výborné príležitosti na fotografovanie či filmovanie okolia, pričom pasažieri môžu vnímať krajinu z úplne inej perspektívy.

Stanica vláčika zároveň slúži ako depo motorovej lokomotívy a nástupno-výstupný bod pre turistov. Návštevníci si lístky na jazdu môžu zakúpiť v turistickom informačnom centre, kde sa tiež môžu dozvedieť viac o trase a jej histórii a pripraviť sa na nezabudnuteľnú cestu cez lesy, lúky a historické miesta regiónu. Jazda vláčikom „Hámorská mašinka Máša" je skvelým spojením tradície, histórie a modernej turistiky. Tento netradičný dopravný prostriedok sa stal symbolom ekologického turizmu v regióne a významným prvkom rozvoja miestnej turistiky.

Kontaktné údaje:
Mobil: +421 917 659 842; +421 918 737 696
E-mail: muzeum@zemplinskehamre.sk;
tic@zemplinskehamre.sk

STACJA DROGOWEGO POCIĄGU TURYSTYCZNEGO „HÁMORSKÁ MAŠINKA MÁŠA"

Jednym z najbardziej wyjątkowych i interesujących sposobów na odkrycie piękna wsi Zemplínske Hámre i okolic jest drogowy pociąg turystyczny „Hámorská mašinka Máša". Ten kolorowy pociąg motorowy z wagonami to nie tylko wygodny, ale i przyjemny sposób przemieszczania się między miejscowymi atrakcjami. Pociąg łączy wieś Zemplínske Hámre ze strefą rekreacyjną Sninské rybníky. Część trasy przebiega wzdłuż dawnej wąskotorowej kolei Snina – Vihorlat, która w przeszłości służyła do transportu drewna i surowców mineralnych. Dziś ten historyczny szlak oferuje zwiedzającym możliwość komfortowego odkrywania naturalnego piękna Vihorlatských vrchov, niezależnie od kondycji fizycznej.

Podróż pociągiem cieszy się szczególną popularnością wśród rodzin z dziećmi, starszych turystów, ale także wśród zwiedzających, którzy po prostu chcą cieszyć się panoramicznymi widokami bez większego wysiłku. Dzięki powolnej i płynnej jeździe pociąg stwarza doskonałe możliwości fotografowania lub filmowania otoczenia, a pasażerowie mogą postrzegać krajobraz z zupełnie innej perspektywy.

Dworzec kolejowy pełni również funkcję lokomotywowni oraz punktu wsiadania i wysiadania turystów. Zwiedzający mogą kupić bilety na przejazd w Centrum Informacji Turystycznej i tam też dowiedzieć się więcej o trasie i jej historii oraz przygotować się na niezapomnianą podróż przez lasy, łąki i zabytki regionu. Przejażdżka kolejką „Hámorská mašinka Máša" to wspaniałe połączenie tradycji, historii i nowoczesnej turystyki. Ten niekonwencjonalny środek transportu stał się symbolem ekologicznej turystyki w regionie i ważnym elementem rozwoju lokalnej turystyki.

Dane kontaktowe:
Tel. +421 917 659 842; +421 918 737 696
E-mail: muzeum@zemplinskehamre.sk;
tic@zemplinskehamre.sk

ŠPORTOVO-REKREAČNÝ AREÁL „BARNOVA RIKA"

48.9409797N, 22.1549033E

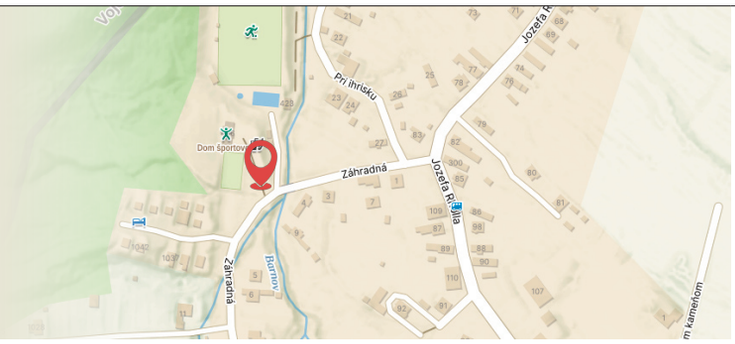

V lone nádhernej prírody Zemplínskych Hámrov, pod majestátnym Sninským kameňom, sa nachádza športovo-rekreačný areál „Barnova Rika" – miesto oddychu, aktívneho relaxu a nekonečných možností pre športové vyžitie. Tento areál, uvedený do prevádzky v roku 2009, sa rýchlo stal vyhľadávanou destináciou pre návštevníkov z celého regiónu, ktorí sem prichádzajú načerpať energiu z prírody a využiť širokú škálu voľnočasových aktivít. Hlavnou atrakciou areálu je letné kúpalisko, ktoré ponúka osvieženie v horúcich letných dňoch. K dispozícii je plavecký bazén s rozmermi 25 × 12,5 m a hĺbkou 1,25 m, ktorý je vhodný na rekreačné plávanie, ale aj na športový tréning. Pre najmenších návštevníkov je pripravený detský bazén s priemerom 6 m a hĺbkou 0,6 m, doplnený o mokrú šmýkačku, ktorá prináša nekonečnú zábavu.

Unikátnym zážitkom, ktorý tento areál ponúka, je nočné kúpanie pod hviezdnou oblohou, obklopené čarovnou scenériou Vihorlatských vrchov. Atmosféra tejto lokality je nezameniteľná a láka romantikov, rodiny aj skupiny priateľov na jedinečné večery plné pohody. Okrem bazénov areál ponúka aj športové ihriská, ktoré umožňujú návštevníkom venovať sa rôznym športovým aktivitám. Nachádza sa tu moderné multifunkčné ihrisko, tenisové kurty, ako aj priestory na plážový volejbal či stolný tenis. Pre tých, ktorí uprednostňujú relax v prírode, sú k dispozícii ležadlá a prírodné zatrávnené terasy na opaľovanie. Milovníci piknikov a grilovania ocenia vyhradené miesta na opekanie a varenie guľáša, čo robí z Barnovej Riky ideálne miesto na stretnutia s rodinou či priateľmi. Hygienické zázemie je na vysokej úrovni, návštevníci môžu využívať kabínky na prezliekanie, uzamykateľné skrinky, sprchy a samostatné WC pre mužov aj ženy. Kapacita bazénu je 104 osôb, zatiaľ čo celý areál pojme až 520 návštevníkov. Kúpalisko je v prevádzke sezónne od júna do septembra, v závislosti od poveternostných podmienok.

„Barnova Rika" nie je len miestom na kúpanie, ale komplexným rekreačným areálom, ktorý ponúka ideálnu kombináciu športu, oddychu a nádhernej prírody. Či už hľadáte aktívne športové vyžitie, rodinný výlet alebo romantický večer pri vode, toto miesto vám poskytne všetko, čo potrebujete na dokonalý relax.

Kontaktné údaje:
Telefón: +421 915 259 612

TEREN SPORTOWO-REKREACYJNY „BARNOVA RIKA”

Na łonie pięknej przyrody wsi Zemplínske Hámre, pod majestatycznym szczytem Sninský kameň, znajduje się ośrodek sportowo-rekreacyjny „Barnova Rika” – miejsce odpoczynku, aktywnego relaksu i nieograniczonych możliwości uprawiania sportu. Obszar ten, oddany do użytkowania w 2009 roku, szybko stał się popularnym celem podróży dla turystów z całego regionu, którzy przyjeżdżają tutaj, aby czerpać energię z natury i korzystać z szerokiej gamy form wypoczynku. Główną atrakcją areału jest letnie kąpielisko, w którym można ochłodzić się w upalne letnie dni. Do dyspozycji gości jest basen o wymiarach 25 × 12,5 m i głębokości 1,25 m, który nadaje się zarówno do pływania rekreacyjnego, jak i do treningów sportowych. Dla najmłodszych zwiedzających przygotowano basen dziecięcy o średnicy 6 m i głębokości 0,6 m, wyposażony w zjeżdżalnię, która zapewni znakomitą zabawę.

Niepowtarzalnym przeżyciem, jaki oferuje ten obiekt, jest nocna kąpiel pod rozgwieżdżonym niebem, w otoczeniu magicznego krajobrazu Vihorlatských vrchov. Atmosfera tego miejsca jest niezwykła i przyciąga romantyków, rodziny i grupy przyjaciół, proponując wyjątkowe wieczory pełne sielanki. Oprócz basenów ośrodek oferuje również boiska sportowe pozwalające odwiedzającym na uprawianie różnych dyscyplin sportowych. Znajduje się tutaj nowoczesne, wielofunkcyjne boisko, korty tenisowe, a także boiska do siatkówki plażowej i tenisa stołowego. Dla tych, którzy wolą relaks na łonie natury, przygotowano leżaki i naturalne, trawiaste tarasy do opalania. Miłośnicy pikników i grillowania docenią wyznaczone miejsca do przygotowania posiłków na świeżym powietrzu. Dzięki temu Barnová Rika jest idealnym miejscem na spotkania z rodziną lub przyjaciółmi. W ośrodku zadbano o wysoki standard sanitarny, dzięki czemu goście mogą korzystać z przebieralni, zamykanych szafek, pryszniców oraz oddzielnych toalet dla kobiet i mężczyzn. Basen pomieści 104 osoby, natomiast w całym kompleksie może wypoczywać aż 520 gości. Kąpielisko czynne jest sezonowo od czerwca do września, w zależności od warunków atmosferycznych.

„Barnova Rika” to nie tylko miejsce do pływania, ale kompleksowy teren rekreacyjny oferujący idealne połączenie sportu, relaksu i piękna przyrody. Niezależnie od tego czy szukasz aktywnego sportowego wypoczynku, rodzinnej wycieczki czy romantycznego wieczoru nad wodą, to miejsce zapewni Ci wszystko, czego potrzebujesz do idealnego relaksu.

Dane kontaktowe:
Telefon: +421 915 259 612

PRÍRODNÉ ZAUJÍMAVOSTI

KOĽAJKA – CESTA HISTÓRIOU LESNEJ ŽELEZNICE

48.9411108N, 22.1645894E

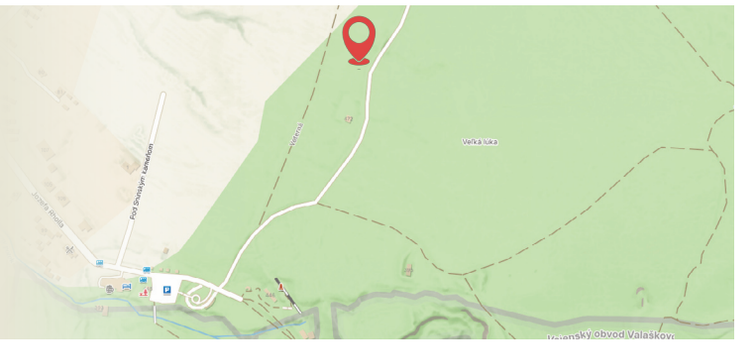

Jedným z unikátnych historických prvkov Zemplínskych Hámrov je rekonštruovaná trasa bývalej lesnej úzkokoľajky, známa dnes ako Koľajka. Táto železnica, ktorá kedysi slúžila na prepravu dreva a surovín medzi lesmi Vihorlatských vrchov a spracovateľskými závodmi v Snine, dnes plní úplne novú úlohu – spája minulosť s prítomnosťou a ponúka návštevníkom jedinečný spôsob, ako objavovať krásy tejto oblasti. Pôvodná úzkokoľajná trať Snina – Vihorlat bola vybudovaná v 20. storočí s cieľom uľahčiť prepravu dreva z hustých bukových lesov Vihorlatských vrchov. Drevené vagóniky ťahané parnými lokomotívami sa prepletali lesnými dolinami, prekonávali horské terény a zvážali suroviny do priemyselných centier regiónu. Po desaťročiach prevádzky však železnička stratila svoj pôvodný význam a postupne zanikla. Dnes je časť tejto trasy zrekonštruovaná a využívaná na turistické účely. Návštevníci majú možnosť prejsť si úsek niekdajšej železnice pešo alebo sa previezť cestným turistickým vláčikom „Hámorská mašinka Máša", ktorý ponúka pohodlný a zážitkový spôsob, ako si užiť prírodu a historickú atmosféru.

Koľajka zároveň spája dve významné turistické destinácie – obec Zemplínske Hámre, ktorá je vstupnou bránou do starých bukových pralesov a vulkanických formácií Východných Karpát, a rekreačnú oblasť Sninské rybníky, obľúbené miesto oddychu pre rodiny s deťmi aj milovníkov prírody. Počas jazdy vláčikom alebo prechádzky touto trasou si návštevníci môžu vychutnať malebné scenérie, hlboké lesy, zurčiace horské potoky a ak majú šťastie, zazrú aj niektoré vzácne živočíchy, ako napríklad orla kráľovského, rysa ostrovida či vzácne druhy sov. Trasa je prístupná počas celého roka a v každom ročnom období ponúka iný vizuálny zážitok – od jarnej zelene, cez letnú sviežosť, jesennú paletu farieb až po zimnú rozprávkovú krajinu pokrytú snehom.

Koľajka je skvelou voľbou pre rodiny s deťmi, rekreačných turistov, ale aj pre nadšencov histórie, ktorí chcú spoznať priemyselné dedičstvo tohto regiónu. Je nielen pamiatkou na priemyselnú minulosť, ale aj živým dôkazom toho, ako sa dá história prepojiť so súčasnosťou a turistický ruchu rozvíjať udržateľným spôsobom. ■

HÁMORSKÁ MAŠINKA MÁŠA
1
2
25
WWW.KARPATSKEUZKOKOLAJKY.SK
SV 924YC

SV 373BO

CIEKAWOSTKI PRZYRODNICZE

KOLEJKA – PODRÓŻ PRZEZ HISTORIĘ KOLEJKI LEŚNEJ

Jednym z unikatowych zabytków historycznych miejscowości Zemplínske Hámre jest zrekonstruowana linia dawnej leśnej kolei wąskotorowej, znanej dziś jako „Koľajka". Linia, która kiedyś służyła do transportu drewna i surowców między lasami Vihorlatských vrchov i zakładami przetwórczymi w Sninie, dziś spełnia zupełnie nową rolę – łączy przeszłość z teraźniejszością i oferuje odwiedzającym wyjątkowy sposób odkrywania piękna tego regionu. Pierwotna wąskotorowa kolejka Snina – Vihorlat została zbudowana w XX wieku, aby ułatwić transport drewna z gęstych lasów bukowych w Vihorlatských vrchoch. Drewniane wagoniki ciągnięte przez lokomotywy parowe przemierzały leśne doliny, pokonywały górzysty teren i transportowały surowce do ośrodków przemysłowych regionu. Jednakże po dziesięcioleciach eksploatacji kolej utraciła swoje pierwotne znaczenie i stopniowo zanikła. Obecnie część tej linii została zrekonstruowana i wykorzystana w celach turystycznych. Zwiedzający mają możliwość spaceru wzdłuż odcinka dawnej linii kolejowej lub przejażdżki drogowym pociągiem turystycznym „Hámorská mašinka Máša", który oferuje komfortową i pełną wrażeń podróż, podziwianie przyrody i chłonięcie historycznej atmosfery.

Kolejka łączy także dwie ważne destynacje turystyczne – wieś Zemplínske Hámre, będącą bramą do starych lasów bukowych i formacji wulkanicznych Karpat Wschodnich oraz ośrodek rekreacyjny Sninské rybníky, popularne miejsce wypoczynku dla rodzin z dziećmi i miłośników przyrody. Podróżując pociągiem lub idąc pieszo tą trasą, zwiedzający mogą podziwiać malownicze krajobrazy, gęste lasy i szemrzące górskie strumienie, a jeśli dopisze szczęście, uda im się zobaczyć także niektóre rzadkie zwierzęta, takie jak orzeł cesarski, ryś euroazjatycki czy cenne gatunki sów. Szlak jest dostępny przez cały rok i oferuje różnorakie wrażenia wizualne – od wiosennej zieleni, przez letnią świeżość, jesienną paletę barw, aż po zimowy, bajkowy krajobraz pokryty śniegiem.

Kolejka to świetny wybór dla rodzin z dziećmi, turystów rekreacyjnych, ale także dla pasjonatów historii, którzy chcą poznać dziedzictwo przemysłowe tego regionu. Jest to nie tylko pomnik przemysłowej przeszłości, ale także żywy dowód na to, że historię można łączyć z teraźniejszością, a turystykę rozwijać w sposób zrównoważony.

HÁMORSKÁ MAŠINKA MÁŠA
NAD GICHTOU
2
25 km
WWW.KARPATSKEUZKOKOLAJKY.SK
SV 924YC

HÁMORSKÁ MAŠINKA MÁŠA
1
2
25 km
WWW.KARPATSKEUZKOKOLAJKY.SK
SV 924YC

LÚKY NAD ZEMPLÍNSKYMI HÁMRAMI - POKOJ A PANORAMATICKÉ VÝHĽADY

48.9435453N, 22.1659947E

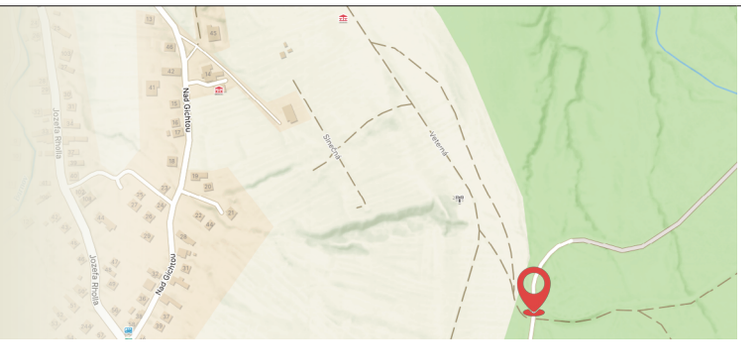

Zemplínske Hámre ponúkajú nespočetné množstvo prírodných krás a jednou z najkrajších je určite 4,5 km dlhý chodník vedúci cez Lúky nad Zemplínskymi Hámrami. Táto trasa je skutočným pokladom pre milovníkov nenáročnej turistiky a cyklistiky, pretože okrem príjemnej prechádzky ponúka aj úchvatné výhľady na rozľahlú krajinu Sninského okresu.

Lúky nad obcou sú výborným miestom na relax, oddych a spojenie s prírodou. Ticho lesa sa tu mieša s vôňou rozkvitnutých lúk a spevom vtákov, čím vytvára harmonickú atmosféru vhodnú na meditáciu či jednoduché zastavenie sa v uponáhľanom svete. Táto lokalita je ideálna pre rodiny s deťmi, seniorov, ale aj pre cyklistov, ktorí hľadajú scenériu bez náročného stúpania. Na trase sa nachádza niekoľko miest, kde sa môžete zastaviť a vychutnať si nádherný pohľad na okolitú krajinu. V diaľke sa rozprestierajú Vihorlatské vrchy, Sninský kameň a okolitá dolina Barnovho potoka. Počas jasných dní môžete dokonca zazrieť aj vzdialené kopce Východných Karpát. Táto trasa má jedinečné čaro v každom ročnom období. Na jar sa lúky zahalia do pestrých farieb kvitnúcich kvetov, na jeseň zasa krajina ponúka pohľad na zlatisté listy stromov, ktoré vytvárajú neopakovateľnú atmosféru. Počas zimných mesiacov sa lúky menia na pokojné zasnežené planiny, kde si môžete užiť prechádzky v čerstvom snehu alebo dokonca bežkovanie.

Hoci sa chodník považuje za jednoduchý a vhodný aj pre menej skúsených turistov, odporúča sa vyraziť s primeraným oblečením a obuvou. Návštevníkom sa odporúča vziať si so sebou aj fotoaparát alebo mobil, pretože výhľady, ktoré sa im naskytnú, sú skutočne fotogenické. Lúky nad Zemplínskymi Hámrami sú perfektným miestom na krátky výlet alebo zastávku počas objavovania ďalších krás tejto oblasti. Pokojná atmosféra, nádherné výhľady a blízkosť prírody robia z tohto miesta skrytý klenot, ktorý rozhodne stojí za návštevu.

ŁĄKI NAD WSIĄ ZEMPLÍNSKE HÁMRE – SPOKÓJ I PANORAMICZNE WIDOKI

Zemplínske Hámre oferują niezliczone piękno natury, a jednym z najpiękniejszych jest niewątpliwie 4,5-kilometrowy chodnik prowadzący przez łąki nad wsią Zemplínske Hámre. Ta trasa to prawdziwy skarb dla miłośników łatwych pieszych i rowerowych wycieczek, gdyż oprócz przyjemnego spaceru oferuje również widoki zapierające dech w piersiach na rozległy krajobraz powiatu Snina.

Łąki nad wsią są doskonałym miejscem na relaks, odpoczynek i kontakt z naturą. Cisza lasu miesza się z zapachem kwitnących roślin i śpiewem ptaków, tworząc harmonijną atmosferę sprzyjającą medytacji lub po prostu zatrzymaniu się w zabieganym świecie. Lokalizacja ta jest idealna dla rodzin z dziećmi, osób starszych, ale także dla rowerzystów poszukujących ścieżek bez trudnych podjazdów. Wzdłuż trasy znajduje się kilka miejsc, w których można zatrzymać się i podziwiać piękny widok na okoliczny krajobraz. W oddali widać Vihorlatské vrchy, Sninský kameň i otaczającą dolinę potoku Barnov. W jasne dni można nawet dojrzeć odległe wzgórza Karpat Wschodnich. Trasa ta ma niepowtarzalny urok o każdej porze roku. Wiosną łąki pokrywają się urozmaiconymi barwami kwitnących kwiatów, a jesienią krajobraz oferuje złociste liście drzew, które tworzą niepowtarzalny klimat. W miesiącach zimowych łąki zamieniają się w spokojne, zaśnieżone równiny, gdzie można cieszyć się spacerami po świeżym śniegu, a nawet uprawiać narciarstwo biegowe.

Chociaż szlak uważany jest za prosty i odpowiedni nawet dla mniej doświadczonych turystów, zaleca się, aby wyruszyć na niego w odpowiednim ubraniu i obuwiu. Warto, by turyści zabrali ze sobą aparat fotograficzny lub telefon komórkowy, ponieważ widoki, które będą mogli podziwiać, są naprawdę niepowtarzalne. Łąki nad wsią Zemplínske Hámre są idealnym terenem na krótką wycieczkę lub przystanek podczas odkrywania innych uroków tych terenów. Spokojna atmosfera, piękne widoki i bliskość natury sprawiają, że to miejsce jest ukrytym klejnotem, który zdecydowanie warto odwiedzić.

SNINSKÝ KAMEŇ - STRÁŽCA VIHORLATSKÝCH VRCHOV

48.9293875N, 22.1892647E

Sninský kameň patrí medzi ikonické prírodné pamiatky na východnom Slovensku a je jedným z najvyhľadávanejších turistických cieľov v regióne. Tento mohutný skalný útvar, vypínajúci sa do výšky 1005 metrov nad morom, sa hrdo týči nad bukovými lesmi Vihorlatských vrchov a ponúka jedinečný panoramatický výhľad na okolitú krajinu. Sninský kameň vznikol v dôsledku sopečnej činnosti, ktorá formovala územie Vihorlatských vrchov pred miliónmi rokov. Tvoria ho predovšetkým andezity s doskovitou odlučnosťou, ktoré sa eróziou premenili na súčasnú podoby dvoch impozantných skalných plošín, medzi ktorými sa nachádza úzky kaňonovitý zárez. Vyššia západná plošina dosahuje 1005 metrov nad morom, zatiaľ čo východná plošina je o niečo nižšia (998 m n. m.). Táto prírodná pamiatka je chránená nielen pre svoj geologický a estetický význam, ale aj kvôli jedinečnej xerotermnej flóre. Na Sninskom kameni rastie endemit kostrava ovčia vihorlatská, ktorá sa nevyskytuje nikde inde na svete. Okrem nej tu nájdeme aj ďalšie vzácne druhy rastlín prispôsobené skalnatým a slnečným podmienkam.

Výstup na Sninský kameň je možný z viacerých smerov, no najobľúbenejšia trasa vedie zo Zemplínskych Hámrov. Táto cesta je dlhá 4,5 km a turistom ponúka možnosť objaviť krásy bukových pralesov a horských lúk. Výstup sa začína pri turistickom informačnom centre a pokračuje po žltej turistickej značke na sedlo Tri table (825 m n. m.), kam sa dá dostať za približne 1 hodinu a 15 minút. Odtiaľ trasa pokračuje po červenej značke, pričom posledných 40 minút výstupu je náročnejších, ale odmenou je dych berúci výhľad. Zo Sninského kameňa je možné pozorovať rozsiahle územie, ktoré zahŕňa údolie rieky Cirochy, Vihorlatské vrchy, ale aj Východoslovenskú nížinu. Pri dobrej viditeľnosti možno dovidieť až do Ukrajiny alebo k vzdialeným vrcholom Polonín.

Turisti, ktorí sa rozhodnú navštíviť Sninský kameň, by mali mať pevné turistické topánky, keďže záverečný výstup vedie po strmých skalných schodoch. Vrcholové plošiny sú zabezpečené reťazami, no napriek tomu je potrebná opatrnosť, najmä pri silnom vetre alebo v zime, keď bývajú pokryté ľadom.

Sninský kameň je jedným z najkrajších výhľadových bodov na východnom Slovensku a jeho návšteva je nezabudnuteľným zážitkom pre všetkých, ktorí sa odhodlajú zdolať jeho vrchol. Tento sopečný skvost je symbolom regiónu a právom patrí k najcennejším prírodným pokladom Slovenska.

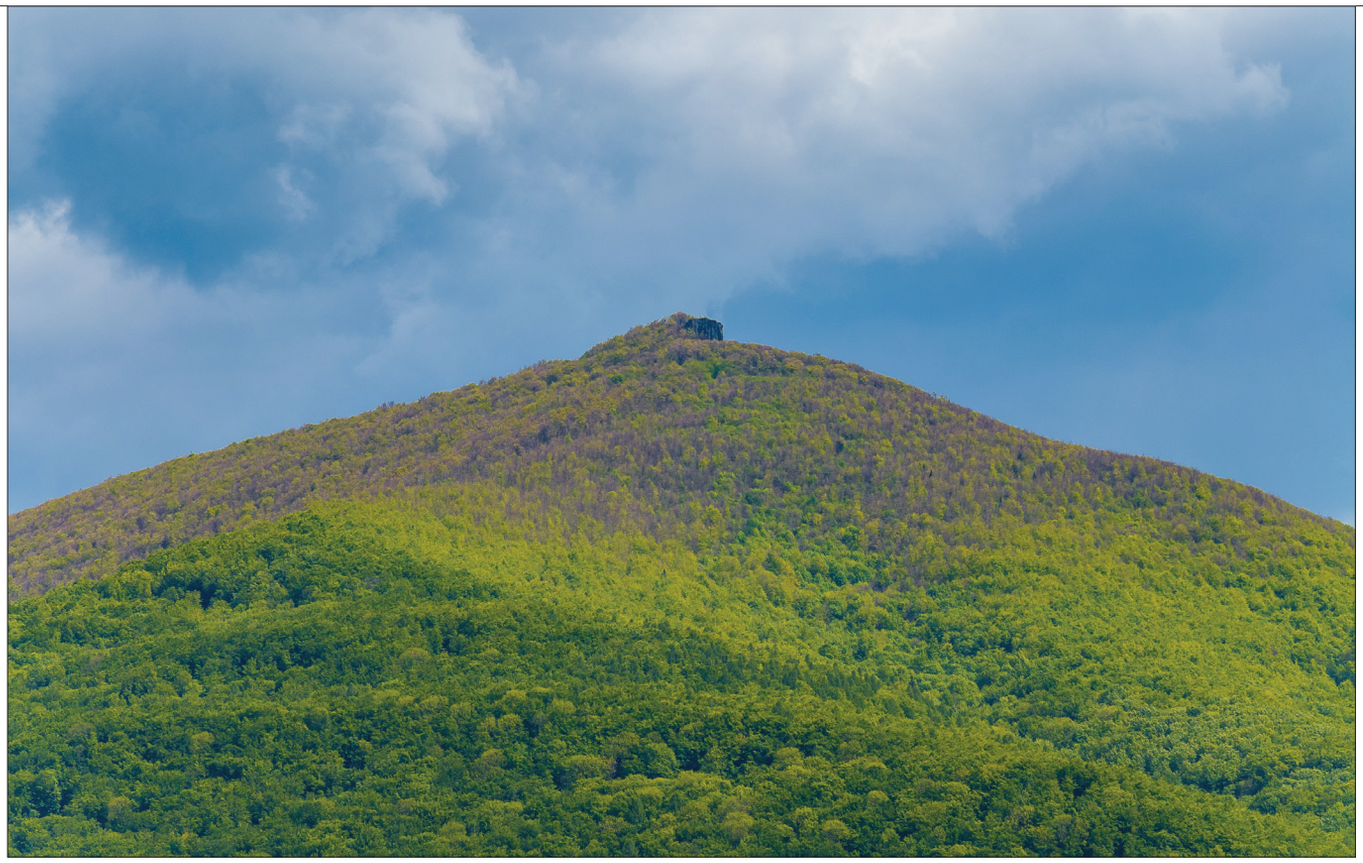

SNINSKÝ KAMEŇ – STRAŻNIK VIHORLATSKÝCH VRCHOV

Sninský kameň należy do ikonicznych pomników przyrody we wschodniej Słowacji i do najbardziej wyszukiwanych miejsc turystycznych w regionie. Ta masywna formacja skalna, wznosząca się na wysokość 1005 metrów n.p.m., dumnie góruje nad bukowymi lasami Vihorlatských vrchov i oferuje wyjątkowy panoramiczny widok na okoliczny krajobraz. Sninský kameň powstał w wyniku aktywności wulkanicznej, która ukształtowała terytorium Vihorlatských vrchov miliony lat temu. Składa się głównie z andezytów o łupkach płytowych, które zostały przekształcone przez erozję w obecną formę dwóch imponujących płaskowyżów skalnych, pomiędzy którymi znajduje się wąskie, przypominające kanion wcięcie. Wyższy płaskowyż zachodni sięga 1005 m n.p.m., natomiast płaskowyż wschodni jest nieco niższy (998 m n.p.m.). Ten pomnik przyrody jest chroniony nie tylko ze względu na swoje znaczenie geologiczne i estetyczne, ale również ze względu na unikatową kserotermiczną florę. Na szczycie Sninský kameň rośnie endemit kostrzewa owcza wyhorlacka, która nie występuje nigdzie indziej na świecie. Oprócz tego możemy znaleźć jeszcze inne rzadkie gatunki roślin przystosowanych do warunków skalistych i nasłonecznionych.

Wyprawa na Sninský kameň jest możliwa z kilku kierunków, jednak najpopularniejsza trasa prowadzi ze wsi Zemplínske Hámre. Szlak ma długość 4,5 km i umożliwia turystom odkrycie piękna lasów bukowych i górskich łąk. Rozpoczyna się przy Centrum Informacji Turystycznej i biegnie żółtym szlakiem do przełęczy Tri Table (825 m n.p.m.), na którą można dotrzeć w około godzinę i 15 minut. Stąd trasa prowadzi wzdłuż czerwonego szlaku. Ostatnie 40 minut podejścia jest trudniejsze, ale nagrodą jest widok zapierający dech w piersiach. Ze szczytu Sninský kameň można obserwować rozległy obszar obejmujący dolinę rzeki Cirocha, Vihorlatské vrchy oraz Východoslovenskú nížinu (Nizinę Wschodniosłowacką). Przy dobrej widoczności można zobaczyć nawet Ukrainę lub odległe szczyty Połonin.

Turyści decydujący się na wyprawę na Sninský kameň powinni założyć solidne buty trekkingowe, gdyż podejście końcowe prowadzi po stromych, skalistych schodach. Platformy szczytowe są zabezpieczone łańcuchami, jednak mimo to należy zachować ostrożność, zwłaszcza przy silnym wietrze lub zimą, gdy są pokryte lodem.

Sninský kameň to jeden z najpiękniejszych punktów widokowych we wschodniej Słowacji, wizyta tutaj jest niezapomnianym przeżyciem dla każdego, kto zdecyduje się na zdobycie jego szczytu. Ten wulkaniczny klejnot jest symbolem regionu i słusznie należy do najcenniejszych skarbów naturalnych Słowacji.

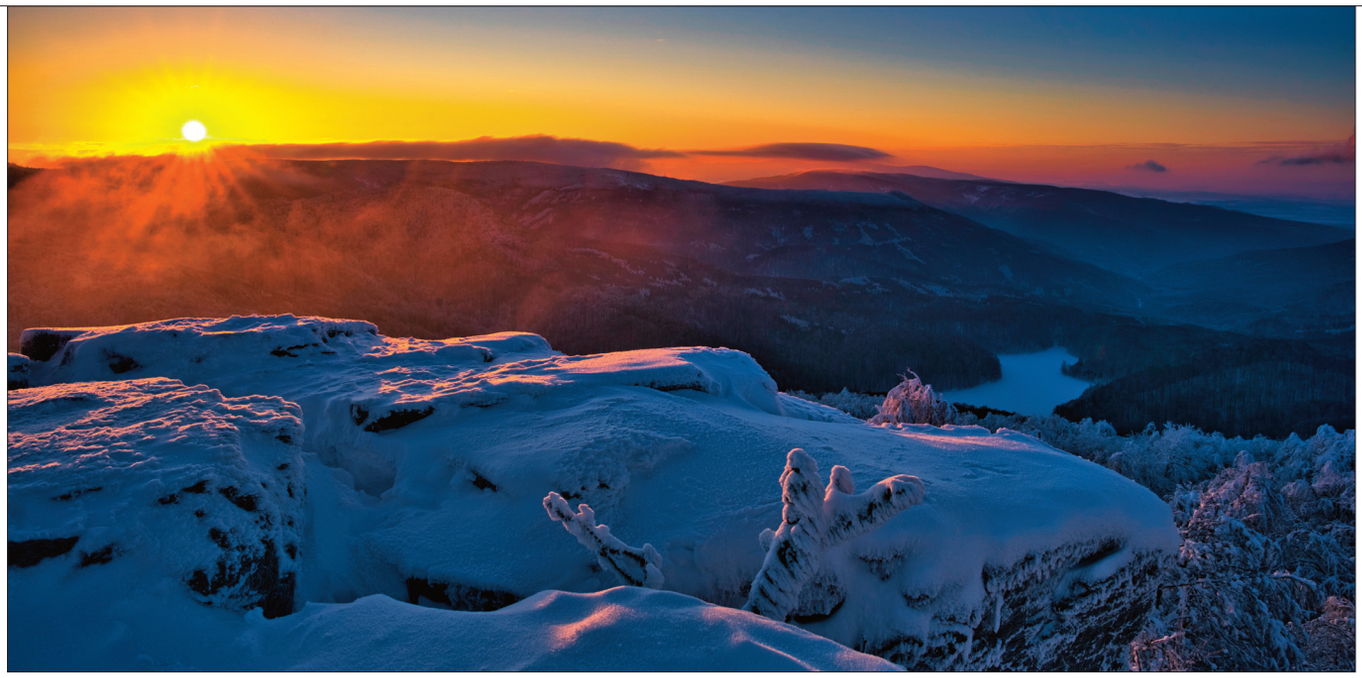

MORSKÉ OKO – SMARAGDOVÝ POKLAD VIHORLATSKÝCH VRCHOV

48.9117144N, 22.2000931E

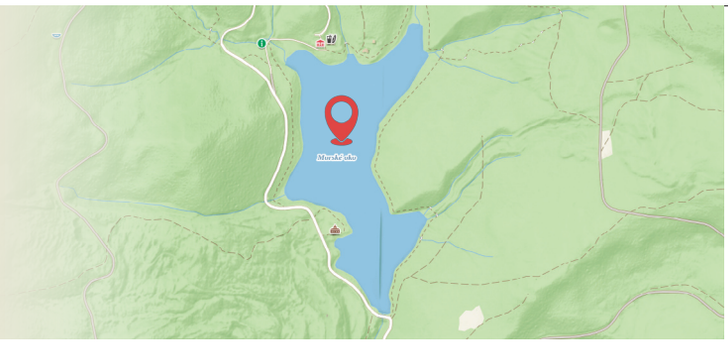

V hlbinách Vihorlatských vrchov, ukryté medzi prastarými bukovými lesmi, sa rozprestiera Morské oko – najväčšie sopečné jazero na Slovensku a jedno z najväčších nekrasových jazier v celých Karpatoch. Jeho tiché vody, odrážajúce zeleň okolitých lesov, vytvárajú čarovnú atmosféru, ktorá láka turistov, fotografov aj milovníkov prírody. Toto prírodné jazero leží v nadmorskej výške 618 metrov a rozprestiera sa na ploche 13,8 hektára, pričom jeho maximálna hĺbka dosahuje až 25 metrov. Morské oko je súčasťou chránenej krajinnej oblasti (CHKO) Vihorlat a patrí medzi územia s najvyšším – piatym stupňom ochrany, čím sa zabezpečuje ochrana jeho jedinečného ekosystému.

Morské oko vzniklo približne pred 10 000 rokmi v období doznievania sopečnej činnosti vo Vihorlatských vrchoch. Masívny zosuv pôdy zo svahov Motrogonu a Jedlinky prehradil dolinu potoka Okna, čím vznikla prirodzená hrádza, za ktorou sa postupne vytvorila vodná nádrž. Dnes je jazero napájané viacerými prítokmi, pričom hlavný odtok vedie cez malý potok Oknianô, ktorý ústi do rieky Cirochy. Pri pohľade z výšky má Morské oko nepravidelný tvar päťcípej hviezdy. Jeho priezračné vody ukrývajú bohatý ekosystém, v ktorom žijú pstruhy, jalce hlavaté či kapry. Vstup do jazera a kúpanie sú zakázané, aby sa zachovala čistota vody a prírodná rovnováha tohto vzácneho územia.

Morské oko je ľahko dostupné pešo aj pre rekreačných turistov. Najkratšia a najobľúbenejšia trasa vedie z obce Remetské Hámre. Pri parkovisku Krivec začína modrá značka, ktorá návštevníkov za približne 20 minút pohodlnej chôdze dovedie priamo k brehu jazera. Pre tých, ktorí hľadajú náročnejší výstup, vedie trasa zo Zemplínskych Hámrov, kde sa po žltej značke dostanú na sedlo Tri table (825 m n. m.) za približne 1 hodinu a 15 minút. Odtiaľ vedie modrá značka, ktorá po 35 minútach chôdze lesom končí pri jazere. Táto trasa ponúka nádherné výhľady na okolitú krajinu a je ideálna pre skúsenejších turistov. Morské oko je obľúbenou zastávkou turistov smerujúcich na vrch Vihorlat (1076 m n.m.), najvyšší bod Vihorlatských vrchov. Trasa na vrchol vedie popri jazere a postupne stúpa cez husté bukové lesy, pričom poskytuje nádherné pohľady na jazero z vtáčej perspektívy.

Návštevníci môžu využiť drevené altánky na odpočinok, prípadne si vychutnať piknik v prírodnom prostredí. Na brehu jazera sa nachádza aj historizujúci lovecký zámoček z 20. storočia, ktorý v minulosti patril šľachtickému rodu Andrássyovcov. Hoci nie je verejne prístupný, jeho pitoreskná architektúra dotvára malebný ráz tohto miesta. Morské oko patrí medzi miesta s jedinečnou atmosférou. Jeho pokojná hladina, obklopená divokou prírodou, vytvára ideálne prostredie na oddych a relax. Najmä v skorých ranných hodinách alebo pri západe slnka sa jazero mení na zrkadlovú plochu, ktorá odráža okolitý les a modrú oblohu, čím vytvára scenériu ako z rozprávky. Toto miesto je výborným cieľom pre rodiny, fotografov a všetkých milovníkov prírody, ktorí túžia zažiť pravú divokú krásu Karpát.

MORSKÉ OKO – SZMARAGDOWY SKARB VIHORLATSKÝCH VRCHOV

W głębi Vihorlatských vrchov ukryte wśród prastarych lasów bukowych leży Morské oko – największe jezioro wulkaniczne na Słowacji i jedno z największych jezior niekrasowych w całych Karpatach. Jego spokojne wody, w których odbija się zieleń okolicznych lasów, tworzą magiczną atmosferę, która przyciąga turystów, fotografów i miłośników przyrody. To naturalne jezioro leży na wysokości 618 metrów n.p.m. i zajmuje powierzchnię 13,8 ha, a jego maksymalna głębokość sięga aż 25 metrów. Morské oko jest częścią Obszaru Chronionego Krajobrazu Vihorlat i należy do obszarów o najwyższym – piątym – stopniu ochrony, dzięki czemu zapewniono ochronę jego unikalnego ekosystemu.

Morské oko powstało około 10 000 lat temu, w okresie gdy cichła aktywność wulkaniczna w Vihorlatských vrchoch. Ogromne osuwisko ze zboczy Motrogon i Jedlinka zagrodziło dolinę potoku Okna, tworząc w ten sposób naturalną tamę, za którą stopniowo utworzył się zbiornik wodny. Obecnie jezioro zasilane jest przez kilka dopływów, a główny prowadzi przez mały strumień Oknianô wpadający do rzeki Cirocha. Widziane z góry Morské oko ma nieregularny kształt pięcioramiennej gwiazdy. Jego przejrzyste wody kryją bogaty ekosystem, będący domem dla pstrągów, kleni i karpi. W celu zachowania czystości wody i równowagi naturalnej tego cennego obszaru wejście do jeziora i kąpanie w nim są zabronione.

Do Morskiego oka można łatwo dotrzeć pieszo, potrafią tego dokonać nawet turyści rekreacyjni. Najkrótsza i najpopularniejsza trasa prowadzi ze wsi Remetské Hámre. Przy parkingu Krivec zaczyna się niebieski szlak, który doprowadzi odwiedzających bezpośrednio nad brzeg jeziora w około 20 minut spokojnego spaceru. Dla tych, którzy szu-

kają bardziej wymagającej wyprawy, przygotowano trasę ze wsi Zemplínske Hámre, skąd żółtym szlakiem można dotrzeć na przełęcz Tri Table (825 m n.p.m.) w ciągu około godziny i 15 minut. Dalej prowadzi niebieski szlak, który po 35-minutowym spacerze przez las kończy się nad jeziorem. Trasa ta oferuje piękne widoki na okoliczny krajobraz i jest idealna dla bardziej doświadczonych piechurów. Morské oko to popularny przystanek dla turystów zmierzających na szczyt Vihorlat (1076 m n.p.m.), najwyższy punkt Vihorlatských vrchov. Szlak biegnie wzdłuż jeziora i stopniowo wspina się przez gęste lasy bukowe, zapewniając przepiękne widoki na jezioro z lotu ptaka.

Zwiedzający mogą odpocząć w drewnianych altanach lub urządzić piknik na łonie natury. Nad brzegiem jeziora znajduje się również zabytkowy pałac myśliwski z XX wieku, który niegdyś należał do szlacheckiego rodu Andrássy. Choć nie jest to miejsce publicznie dostępne, jego barwna architektura dopełnia malowniczego charakteru tego rejonu. Morské oko to jedno z miejsc o niepowtarzalnym klimacie. Jego spokojna powierzchnia otoczona dziką przyrodą stwarza idealne środowisko do odpoczynku i relaksu. Szczególnie wczesnym rankiem i o zachodzie słońca jezioro zamienia się w lustrzaną taflę, która odbija otaczający las i błękitne niebo, tworząc scenerię niczym z bajki. Miejsce to jest doskonałym celem podróży dla rodzin, fotografów i wszystkich miłośników przyrody, którzy chcą doświadczyć prawdziwego, dzikiego piękna Karpat.

VIHORLAT – TAJOMNÝ STRÁŽCA VÝCHODNÉHO SLOVENSKA

48.8913544N, 22.1136958E

Uprostred Vihorlatských vrchov, v krajine hustých bukových pralesov, sa majestátne vypína Vihorlat – najvyšší vrch rovnomenného pohoria, ktorý dosahuje výšku 1 076 metrov nad morom. Tento sopečný masív, známy svojou divokou krásou a jedinečným ekosystémom, je jedným z najzachovalejších prírodných území Slovenska. Prechádzka na jeho vrchol je nezabudnuteľným zážitkom, ktorý ponúka úchvatné výhľady na celé Zemplínske regióny, ukrajinské Karpaty aj priľahlé oblasti Maďarska.

Vihorlatské vrchy, vrátane samotného vrchu Vihorlat, majú sopečný pôvod. Sú pozostatkom intenzívnej sopečnej činnosti, ktorá prebiehala pred približne 10 až 15 miliónmi rokov. Vrchol Vihorlatu je tvorený sopečnými horninami, najmä andezitmi, ktoré sa vyformovali v období neogénu. Tento sopečný reliéf sa zachoval v takmer nedotknutej podobe, keďže oblasť nebola výrazne ovplyvnená ľudskou činnosťou. Práve vďaka tomu sa tu rozvinuli unikátne prírodné biotopy, ktoré patria medzi najcennejšie lesné ekosystémy v Európe.

Výstup na Vihorlat nie je technicky náročný, no vyžaduje dobrú kondíciu, keďže prevýšenie je pomerne veľké. Turisti si môžu vybrať z viacerých trás, ktoré vedú k jeho vrcholu:

- Z Morského oka cez Sninský kameň – červená značka

Najobľúbenejšia trasa vedie od Morského oka a pokračuje na Sninský kameň (1 006 m n.m.). Odtiaľ trasa pokračuje cez

sedlo Rozdiel až na samotný Vihorlat. Táto trasa trvá približne 4 hodiny a ponúka neskutočné panoramatické výhľady.

- Zo Zemplínskych Hámrov – modrá značka

Druhá možnosť je náročnejší výstup zo Zemplínskych Hámrov. Trasa vedie cez sedlo Tri table, kde sa napája na červenú značku smerujúcu na vrchol. Tento výstup trvá približne 3,5 hodiny a ponúka divokú prírodu a menej frekventovanú trasu.

- vZ obce Poruba pod Vihorlatom – žltá a modrá značka

Táto trasa je najdlhšia, ale ponúka postupný výstup lesmi plnými starých bukov. Trvá približne 5 hodín, ale je menej strmá a ideálna pre tých, ktorí preferujú pomalé stúpanie v tichu prírody.

Vrchol Vihorlat je pokrytý hustým bukovým lesom, no nájdete tu niekoľko miest, odkiaľ sa naskytajú fantastické výhľady. Pri dobrej viditeľnosti možno vidieť:

- Bukovské vrchy a Poloniny – smerom na sever
- Zemplínsku šíravu – pri pohľade na juhozápad
- Ukrajinské Karpaty – východný smer ponúka pohľad na neďalekú Ukrajinu
- Vihorlatský prales – rozsiahly komplex bučín pod vrcholom

Okolie vrcholu je bohaté na vzácne rastliny a živočíchy. Medzi najzaujímavejšie patrí bukový prales UNESCO, v ktorom rastú storočné buky a jedle, vytvárajúce jedinečné ekosystémy.

Miestni obyvatelia považujú Vihorlat za magické miesto, ktoré má špeciálnu energiu. Existujú legendy o mystických silách ukrytých v jeho útrobách. Staré povesti hovoria, že v hlbinách pohoria sa nachádza stratené zlato starých Keltov, ktoré strážia tajomné sily. Niektorí turisti dokonca hovoria o nevysvetliteľných pocitoch pokoja a energie, ktoré cítia na vrchole. Nech už na tieto legendy veríte alebo nie, jedno je isté – Vihorlat ponúka úžasný kontakt s divokou prírodou, aký sa na Slovensku len tak nevidí.

VIHORLAT – TAJEMNICZY STRAŻNIK WSCHODNIEJ SŁOWACJI

Pośrodku Vihorlatských vrchov, w krajobrazie gęstych lasów bukowych, majestatycznie wznosi się Vihorlat – najwyższy szczyt pogórza o tej samej nazwie, osiągający wysokość 1076 m n.p.m. Ten masyw wulkaniczny, znany ze swojego dzikiego piękna i unikalnego ekosystemu, jest jednym z najlepiej zachowanych obszarów naturalnych na Słowacji. Spacer na jego szczyt jest niezapomnianym przeżyciem, który oferują zapierające dech w piersiach widoki na cały region Zemplína, ukraińskie Karpaty i przyległe obszary Węgier.

Vihorlatské vrchy, w tym sam szczyt Vihorlat, mają pochodzenie wulkaniczne. Są pozostałością po intensywnej aktywności wulkanicznej, która miała miejsce około 10–15 milionów lat temu. Szczyt Vihorlatu zbudowany jest ze skał wulkanicznych, głównie andezytów, które powstały w okresie neogenu. Ta wulkaniczna rzeźba terenu zachowała się w niemal nienaruszonym stanie, gdyż obszar ten nie został znacząco dotknięty działalnością człowieka. Dzięki temu rozwinęły się tu unikalne siedliska przyrodnicze, należące do najcenniejszych ekosystemów leśnych w Europie.

Wyprawa na Vihorlat nie jest technicznie trudna, jednak wymaga dobrej kondycji, gdyż różnica wysokości jest dość duża. Turyści mogą wybierać spośród kilku tras prowadzących na szczyt:

- Z Morskiego oka przez Sninský kameň – znak czerwony.

Najpopularniejsza trasa prowadzi z Morskiego oka i dalej do szczytu Sninský kameň (1006 m n. p. m.). Stamtąd szlak prowadzi przez przełęcz Rozdiel aż do samego Vihorlatu. Przebycie tej trasy zajmuje około 4 godzin i oferuje niesamowite widoki panoramiczne.

- Z miejscowości Zemplínske Hámre – niebieski znak.

Druga opcja to bardziej wymagająca wspinaczka z miejscowości Zemplínske Hámre. Trasa prowadzi przez przełęcz Tri Table, gdzie łączy się z czerwonym szlakiem prowadzącym na szczyt. Wędrówka ta trwa około 3,5 godziny i oferuje dziką przyrodę mniej uczęszczaną trasą.

- Ze wsi Poruba pod Vihorlatom – znak żółty i niebieski.

Ta trasa jest najdłuższa, ale gwarantuje stopniowe wyjście przez lasy pełne starych buków. Zajmie około 5 godzin, ale jest mniej stroma i idealna dla tych, którzy wolą niewielkie nachylenie i wędrówkę w ciszy.

Szczyt Vihorlat porośnięty jest gęstym lasem bukowym, ale można tutaj znaleźć kilka miejsc z fantastycznymi widokami. Przy dobrej widoczności można zobaczyć:

- Bukovské vrchy i Poloniny – w kierunku północnym,
- Zemplínska Širava – widok na południowy zachód,
- Ukraińskie Karpaty – kierunek wschodni oferuje widok na pobliską Ukrainę,
- Vihorlatský prales (Puszczę Wyhorlacką) – rozległy kompleks lasów bukowych pod szczytem.

Okolice szczytu obfitują w rzadkie rośliny i zwierzęta. Do najciekawszych należy puszcza bukowa wpisana na listę UNESCO, w której rosną stuletnie buki i jodły tworzące unikalne ekosystemy.

Miejscowi uważają Vihorlat za magiczne miejsce o szczególnej energii. Istnieją opowieści o mistycznych mocach ukrytych w jego wnętrzu. Stare legendy głoszą, że w głębi pogórza znajduje się zaginione złoto starożytnych Celtów, strzeżone przez tajemnicze siły. Niektórzy turyści nawet opowiadają o niewytłumaczalnym uczuciu spokoju i energii, jakie odczuwają na szczycie. Niezależnie od tego, czy wierzy się w te legendy, czy nie, jedno jest pewne – Vihorlat oferuje niesamowity kontakt z dziką przyrodą, jakiego rzadko można doświadczyć na Słowacji.

NEŽABEC – SKRYTÝ VRCH UPROSTRED PRÍRODY

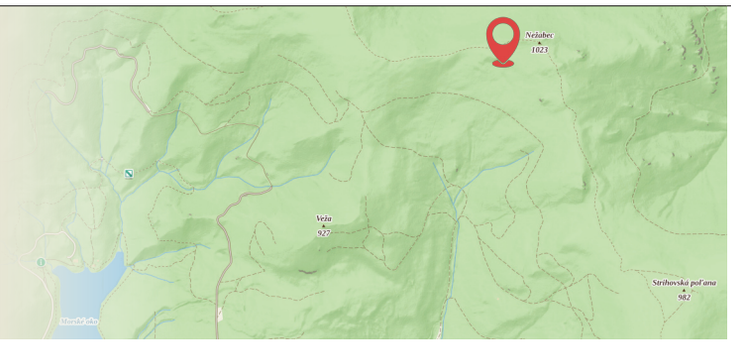

48.927724797, 22.22903478

V hlbinách Vihorlatských vrchov, ďaleko od civilizačného ruchu, sa ukrýva Nežabec – tretí najvyšší vrch tohto sopečného pohoria. Napriek svojej výške 1023 metrov nad morom zostáva menej známym cieľom turistov, vďaka čomu ponúka nerušený zážitok z divokej prírody. Prechádzka hustými bukovými lesmi, ktoré sú súčasťou Vihorlatského pralesa zapísaného do svetového prírodného dedičstva UNESCO, je pastvou pre všetky zmysly.

Nežabec je charakteristický svojimi skalnými výčnelkami, ktoré sa týčia nad okolitou zeleňou. Hoci výhľady z vrcholu bráni hustý lesný porast, jeho atmosféra vás prenesie do sveta, kde vládne len príroda – šum lístia vo vetre, spev vtákov a tajomné ticho pralesa. Tento vrch je ideálnym miestom pre dobrodruhov, ktorí hľadajú autentický kontakt s prírodou.

Na Nežabec vedú značené turistické chodníky zo Zemplínskych Hámrov (6,5 km), od jazera Morské oko (5,5 km) či z obce Strihovce (6,5 km). Trasa vedúca cez hrebeň Vihorlatského pralesa je skutočným zážitkom, kde každý krok odhaľuje krásu prastarých lesov, ktoré si pamätajú stáročia. Ak hľadáte miesto na uniknutie z každodenného zhonu a objavenie menej známej, no čarovnej lokality Vihorlatu, Nežabec je tou správnou voľbou.

NEŽABEC – UKRYTA GÓRA W ŚRODKU NATURY

W głębi Vihorlatských vrchov, z dala od zgiełku cywilizacji, ukrywa się Nežabec – trzeci co do wysokości szczyt tego wulkanicznego pogórza. Mimo że leży na wysokości 1023 m n.p.m., jest to wciąż mniej znana destynacja turystyczna, dzięki czemu oferuje możliwość niezakłóconego obcowania z dziką przyrodą. Spacer przez gęste lasy bukowe, będące częścią Vihorlatského pralesa, wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa Przyrodniczego UNESCO, to rozkosz dla wszystkich zmysłów.

Nežabec charakteryzuje się swoimi skalistymi urwiskami, które górują nad otaczającą zielenią. Mimo że widoki ze szczytu są ograniczone gęstą pokrywą lasu, jego atmosfera przenosi do świata, w którym króluje tylko natura – szelest liści na wietrze, śpiew ptaków i tajemnicza cisza puszczy. Góra ta jest idealnym miejscem dla awanturników, którzy szukają autentycznego kontaktu z naturą.

Do góry Nežabec prowadzą oznakowane szlaki turystyczne z miejscowości Zemplínske Hámre (6,5 km), znad jeziora Morské oko (5,5 km) lub ze wsi Strihovce (6,5 km). Trasa wiodąca przez grzbiet Vihorlatského pralesa to niezapomniane przeżycie, podczas którego na każdym kroku można dostrzec piękno prastarych lasów pamiętających stulecia. Jeśli szukasz miejsca, w którym możesz uciec od codziennego zgiełku i odkryć mniej znaną, ale magiczną lokalizację Vihorlat, Nežabec jest tym właściwym wyborem.

NEZABEC
(1023 m)
1990
0912/148
ZT ČSZTV
SNINSKÝ KAMEŇ (1005m) 1:10h
TRI TABLY (823 m) 1:30h
REMETSKÉ HÁMRE (ČSAD) 4:25h
1990
0912/148a
ZT ČSZTV
VARTAŠ (947 m) 0:45h
STRIHOVSKÉ SEDLO (645m) 1:25h
PODHOROĎ (ČSAD) 5:10h
1990
0912/148b